

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΕΤΟΣ Α' | ΑΘΗΝΑΙ, ΦΙΛΟΘΕΗΣ 19—ΤΗΛ. 27.689 | 1—15 ΑΥΓΟΥΣΤΟΥ 1953 | ΑΡΙΘ. 15—16

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΣΕΙΣΜΟΠΛΗΚΤΩΝ

Τῇ 13ῃ ἰσταμένου ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος ἀπηύθυνεν ἀπὸ ραδιοφώνου τὴν ἀκόλουθον Ἐκκλησίαν ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων πρὸς τὸν ἑλληνικὸν λαόν :

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

Ἡ κατὰ θεῖαν παραχώρησιν πλήξασα τὰς Ἰονίους νήσους συμφορὰ εἶναι τρομακτικὴ εἰς τὴν ἔκτασιν τῶν καταστροφῶν, τραγικὴ δὲ ἡ θέσις τῶν πολυπληθῶν πληθυσμῶν, οἵτινες εἰς μίαν στιγμήν οἱ μὲν ἐτάφησαν ὑπὸ τὰ ἐρείπια, οἱ δὲ ἔχασαν τὰ πάντα καὶ εὐρέθησαν γυμνοὶ καὶ ἄστεγοι εἰς τὸν δρόμον.

Ἐνώπιον τῆς δοκιμασίας ταύτης οἱ Ἕλληνες, οἵτινες σχεδὸν ὅλοι εἶναι στρατευόμενα μέλη τοῦ σώματος τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, καὶ ὅσοι κατοικοῦν τὴν Ἑλλάδα καὶ ὅσοι εἶναι ἀπόδημοι ἕως τῶν περάτων τῆς γῆς, καλοῦνται νὰ δείξουν καὶ πάλιν ὅτι εἶναι ἄξιοι τῆς ἐθνικῆς τῶν ἱστορίας καὶ τοῦ χριστιανικοῦ τῶν ὀνόματος.

Ὅθεν καλῶ ὅλους τοὺς Ἕλληνας χριστιανούς, τὸν εὐσεβῆ Λαὸν καὶ τὸν ἱερόν Κλήρον, νὰ ἀγωνισθῶμεν μετὰ τὴν αὐτὴν πίστιν, μετὰ τὴν ὁποίαν ἠγωνισθήμεν εἰς ὅλας τὰς κρίσιμους περιστάσεις τοῦ ἔθνους, καὶ προφητεύω, ὅτι καὶ αὐτὴν τὴν φορὰν, μετὰ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν βοήθειαν τῆς Παναγίας, θὰ νικήσωμεν.

Ἄς σταθῶμεν μετὰ φόβον ἐνώπιον τῆς θείας βουλῆς, ἃς συμμετάσχωμεν ἐμπράκτως εἰς τὴν δοκιμασίαν τῶν ἀδελφῶν μας, εἰς τὸν θρῆνον τῶν πενθοῦντων καὶ εἰς τὸν πόνον τῶν πληγέντων, ἃς στηριζώμεν τοὺς ὀλιγοψύχους μετὰ τὴν πίστιν μας καὶ ἃς ἐνδύσωμεν τοὺς γυμνοὺς μετὰ τὴν ἀγάπην μας.

Ἄς ἀνοιξώμεν τὰς καρδίας μας διὰ νὰ λάβωμεν αἰσθησὶν τῆς δυστυχίας τῶν συνανθρώπων μας καὶ ἃς ἀπλώσωμεν τὰ χεῖρα μας διὰ

νὰ δώσωμεν τὴν ἀγάπην εἰς τοὺς ἀδελφούς μας. Ἄς δώσωμεν ἐκ τοῦ περισσεύματος καὶ ἐκ τοῦ ὑστερήματος, ἐκ τοῦ πλοῦτου τῶν καρδιῶν μας καὶ ἐκ τῆς πτωχείας τῶν ταμείων μας.

Ἄς πράξωμεν, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά, ὅ,τι εἶναι εἰς ἡμᾶς δυνατὸν μετὰ τὴν πεποίθησιν ὅτι τὸ ἔλλειπον θὰ ἀναπληρώσῃ ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ. Οὐδὲ τὸ ἄπειρον ἔλεος καὶ ἡ ἰσχὺς εἶη μετὰ πάντων ὑμῶν καὶ τῶν δεινῶς πληγέντων ἀδελφῶν μας.

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος, ὡς Πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἀπέστειλε πρὸς τοὺς πληγέντας χριστιανούς τῶν νήσων τοῦ Ἰονίου διὰ τῶν οἰκείων Σεβ. Μητροπολιτῶν τὸ ἀκόλουθον τηλεγράφημα, ἐκφράζων τὰ αἰσθήματα τῆς Ἐκκλησίας πρὸς τοὺς ἐκ τοῦ πληρώματος αὐτῆς δεινῶς δοκιμασθέντας.

Σεβ. Μητροπολίτας Κεφαλληνίας κ. Ἱεροθέου, Ζακύνθου κ. Χρυσόστομον καὶ Λευκάδος κ. Λωρόθεου.

Συνεχόμενοι φόβῳ ἐνώπιον θείας βουλῆς καὶ παραχωρήσεως καὶ συμμετέχοντες εἰς θλίβιν καὶ δοκιμασίαν λαοῦ, συλλυπούμεθα τοῖς πενθοῦσι, παραμυθούμεθα τοὺς δεινῶς πληγέντας καὶ ἐπικαλούμεθα τὸ θεῖον ἔλεος ἐπὶ τὸ πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας. Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Ταυτοχρόνως ἐξεδόθη ἡ ἐπομένη Συνοδικὴ ἀπόφασις :

Κατ' ἀπόφασιν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου ἅπασαι αἱ εἰσπράξεις τῶν καθ' ὅλην τὴν χώραν ἐνοριακῶν Ναῶν καὶ παντὸς εἶδους Παρεκκλησιῶν κατὰ τὴν 15ην Αὐγούστου, ἑορτὴν τῆς Παναγίας, θὰ διατεθῶσιν ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων, ἀποστελλομένων τῶν χρημάτων διὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Μητροπολιτῶν τὸ ταχύτερον πρὸς τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ἀθηνῶν, Πρόεδρον τῆς «Ἐπιτροπῆς Πανελληνίου ἐράνου ὑπὲρ πληθυσμῶν σεισμοπλήκτων περιοχῶν».

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ Πρόεδρος

Τηλεγραφικῶς δὲ ἐγνωρίσθη τοῖς Σεβ. Μητροπολίταις, ὅτι ἐν τῇ ἔδρᾳ ἐκάστης Μητροπόλεως θὰ καταρτισθῇ Ἑραρική Ἐπιτροπὴ ὑπὲρ τῆς περιθάλψεως καὶ ἀποκαταστάσεως τῶν σεισμοπλήκτων ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ οἰκείου Μητροπολίτου, τῆς ἡμέρας τοῦ ἐράνου ἐρισθησομένης ἐντὸς τοῦ μηνὸς Αὐγούστου καὶ ἀκολούθως διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 1678 (731) Συνοδικῆς Ἐγκυκλίου τῆς 16ης Ἰσταμένου μηνὸς ἐδόθησαν τοῖς Σεβ. Ἱεράρχαις λεπτομερέστεραι ὁδηγίαί περὶ τῆς ὑπὲρ τῶν πληγέντων δράσεως τῆς Ἐκκλησίας.

Ἐντολῇ τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου, ἐνεργοῦντος καὶ ὑπὸ τὴν ἰδιότητα τοῦ Προέδρου τῆς Ἱεράς Συνόδου, ἀνεχώρησαν εἰς τὰς σεισμοπλήκτους νήσους οἱ πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίται Ἀντώνιος Κλαουδάτος, Γεώργ. Προκόπης, Δαμασκηνὸς Παπαχρήστου, Χριστόφ. Ἀγγελάκης, Χρυσόστ. Παπαϊγνατίου, Παντελ. Μπάρδακος καὶ Ναθαναὴλ Λαυριώτης, ἵνα ἐμψυχώσωσι τοὺς ὑπὸ τῆς θεομηρίας δοκιμαζομένους χριστιανούς καὶ μετὰσχουσιν εἰς τὸ ἔργον τῆς περιθάλψεως αὐτῶν. Πρὸς ἐνίσχυσιν δὲ τοῦ ἔργου τῆς περιθάλψεως τούτων ἀπεστάλησαν ἐκεῖσε ὑπὸ τοῦ Μακαριωτάτου 266 δέματα ἱματισμοῦ ἐκ τῶν εἰς τὴν διάθεσιν τῆς Ἐπιτροπῆς Σχέσεων μετὰ τῶν Ἑένων Ἐκκλησιῶν καὶ ἕτερα 100 δέματα τοῦ Παγκ. Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἐντολῇ ἐπίσης τῆς Α. Μακαριότητος, συνήλθον κατ' ἐπανάληψιν οἱ Ἐφημέριοι τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν, πρὸς οὓς ὠμίλησεν ἐκ μέρους τῆς Α. Μακ. ὁ θεοφιλέστατος βοήθης Ἐπίσκοπος Εὐρίπου κ. Ἀλέξιος καὶ οἵτινες ἀντήλλαξαν σκέψεις καὶ ἔλαβον ὁδηγίας περὶ τῆς ἀποτελεσματικώτερας συμμετοχῆς των εἰς τὴν ὀργάνωσιν τοῦ ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων ἐράνου.

Σήμερον, τέλος, τὴν πρωΐαν, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, εἰς ἀπαντας τοὺς ἱ. ναοὺς τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, ἀντὶ ἄλλου κηρύγματος, ἀνεγνώσθη ἀπὸ τοῦ Ἀμβωνος ἡ κατωτέρω δημοσιευομένη Ποιμαντορικὴ Ἐγκύκλιος τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου.

ΠΟΙΜΑΝΤΟΡΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΑΡΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ

Ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν
ΣΠΥΡΙΔΩΝ

Πρὸς τὸ εὐσεβὲς Χριστεπώνυμον Πλήρωμα
τῆς Ἱεράς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν

Τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά.

Εἶναι ὄντως ἀνεξιχνίαστοι καὶ ἀνερμήνευτοι αἱ βουλαὶ τοῦ Ὑψίστου, ὅστις κυβερνᾷ καὶ συντηρεῖ τὸν κόσμον καὶ ἐν τῇ ἀπειρῷ ἀγαθότητι Αὐτοῦ προνοεῖ περὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ φροντίζει καὶ περὶ αὐτῶν τῶν πετεινῶν τοῦ οὐρανοῦ καὶ τῶν κρίνων τοῦ ἀγροῦ. Καὶ εἶναι ὄντως ἀνίσχυρος ὁ ἀνθρώπινος νεὺς διὰ τὰ εἰσδύση καὶ ἀνεύρη τὸν βαθύτερον λόγον καὶ τὸν ἀπώτερον σκοπὸν, διὰ τὸν ὅποιον ἡ Πατρικὴ ἀγαθότης τοῦ Θεοῦ ἐπιτρέπει καὶ παραχωρεῖ τὸ κακὸν εἰς τὴν ζωὴν τῶν ἀνθρώπων.

Ἐνώπιον τοῦ μυστηρίου τούτου, τοῦ ἐκ τῆς ἀδου-

ΤΑ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ Ἐκκλησία ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων. — Ε. Γ. Μ., Ἡ Θεοτόκος ἐν τοῖς ἱ. Ἐδαγγελίοις. — Σοφ. Λώλη, Θεοτοκία Δογματικά. — Ἀρχιμ. Παντελ. Καρανικόλα, Οἱ χριστιανοὶ τοῦ Μαλαμπάρ. — Πρωθ. Νικ. Παπαδοπούλου, Ὑμνογράφοι ἀδελφῶν ὕμνων τοῦ Τριφιδίου (συνέχεια). — Οἶκον. Γεωργ. Ρήγα, Αἱ διορθώσεις τῶν λειτουργικῶν βιβλίων. — J. Gaselee, Ἡ στρατηγικὴ τῆς Ἐκκλησίας ἐν τῇ μεταβαλλομένῃ Κοινωνίᾳ. — Τάσου Ἀ. Γριτσοπούλου, Ἡ ὑπὸ τοῦ Καποδίστρια διορισθεῖσα πενταμελής Ἐκκλησ. Ἐπιτροπὴ καὶ τὸ ἔργον αὐτῆς (συνέχεια). — Πρωτ. Ἐμμ. Γ. Μυτιληναίου, Ἀνὰ τὴν Δυτικὴν Μακεδονίαν. — Ἀποστολ. Διακονίας, Ἐκθεσις ἐπὶ τοῦ Ἀπολογισμοῦ καὶ Γεν. Ἰσολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1951-1952. — Παρατηρήσεων Στήλη: Ἡ σημερινὴ Ἑοσθή. Ἐπὶ τῇ θεῇ Μεταμορφώσει. Πρὸς δολοκλήρωσιν τοῦ ἔργου. Οὐδεὶς θὰ ὑστερήσῃ. Ἡ πανελλήνιος ὁδὴν. Ἡ βασιλικὴ ἀναγνώρισις. Ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἐκπαίδευσις. — Χρονικά. — Βιβλιοκρισία. — Βιβλιογραφία.

ναμίας τοῦ ἀνθρώπου ἵνα «γνῶ νοῦν Κυρίου», μία ὑπάρχει πηγὴ, ἐκ τῆς ὁποίας δύναται νὰ ἐπιχυθῇ φῶς εἰς τὴν ἀγωνιώσαν ἀνθρωπίνην ψυχὴν, ἡ πίστις καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη πρὸς τὸν Θεόν. Ἡ πίστις ἐκείνη, ἥτις δὲν ζητεῖ ἐξηγήσεις, ἀλλ' ἀφίνει τὸν ἀνθρώπον μὲ ἀπόλυτον ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν βουλήν τοῦ Θεοῦ, ὅπως τὸ νήπιον ἐγκαταλείπει ἑαυτὸ εἰς τὴν στοργὴν τῆς μητρὸς του.

Ποία ἐξηγήσεις δύναται νὰ δοθῇ εἰς τὴν μεγάλην συμφορὰν, ἥτις ἐπληξε τοὺς ἀδελφούς μας τῶν νήσων τοῦ Ἰονίου Πελάγους; Ἐξηγοῦνται βεβαίως φυσικῶς καὶ ἐπιστημονικῶς τὰ φαινόμενα, ἀλλ' ὀπισθεν τῶν φυσικῶν φαινομένων εἶναι ἡ χεὶρ τοῦ Δημιουργοῦ, ἥτις κινεῖ ταῦτα κατὰ τοὺς ὑπ' Αὐτοῦ τεθέντας φυσικοὺς λεγομένους νόμους. Ἐνώπιον τῶν φαινομένων τούτων, ἔντρομος καὶ ἀνίσχυρος ὁ ἀνθρώπος, παρὰ τὰς ἐπὶ τῆς φύσεως κατακτήσεις του, ἐὰν μὲν δὲν φωτίζεται ὑπὸ τῆς πίστεως, παραφρονεῖ, ἐὰν ὅμως στηρίζεται ἐπὶ τῆς πίστεως, ἀναφωνεῖ, μὲ ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν Πατρικὴν ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ, «Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκεν».

Αὐτὴ ἡ δοξολογία ἀνήκει, καὶ εἰς αὐτὰς τῶρα τὰς τόσον τραγικὰς στιγμὰς, εἰς τὸν Θεόν, ὅστις γνωρίζει πανσόφως καὶ δύναται καὶ ἐκ τοῦ πικροῦ νὰ ἐξάγῃ γλυκὺ καὶ ἐκ τῆς συμφορᾶς νὰ δημιουργῇ τὴν εὐτυχίαν καὶ ἐκ τοῦ πόνου νὰ φέρῃ τὴν χαρὰν. Διότι, ἐπὶ τέλους, αὐτὸς εἶναι ὁ προορισμὸς μας εἰς αὐτὴν τὴν γῆν, νὰ ἀγωνιζώμεθα καὶ νὰ συγκρουώμεθα πρὸς τὸ ἠθικὸν καὶ φυσικὸν κακόν, ἐν τῇ πεποιθήσει, ὅτι, ὅταν ἀγαπῶμεν τὸν Θεόν, «πάντα συνεργεῖ ἡμῖν εἰς ἀγαθόν».

Ἡ συμφορὰ ἡ πλήξασα τοὺς ἀδελφούς μας δύναται νὰ γεννήσῃ εἰς ἡμᾶς σκέψεις ἐπὶ τοῦ ἀτομικοῦ μας βίου· δύναται νὰ μᾶς φέρῃ εἰς συναίσθησιν καὶ νὰ μᾶς ἀγάγῃ εἰς μετάνοιαν ἐφ' οἷς ἕκαστος ἐπλημμέλησε· δύναται νὰ ταπεινώσῃ τὸν ἐγωϊσμόν μας καὶ νὰ φέρῃ εἰς ἐπίγνωσιν τῆς ἀνθρωπίνης ἀδυναμίας μας· δύναται νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ τὸν Θεόν, τὸν ὅποιον ἐχάσαμεν λατρεύοντες ἀντ' Αὐτοῦ τὰ κτίσματα· δύναται τέλος νὰ ἀναζωπυρήσῃ εἰς ἡμᾶς τὴν ἀγάπην, νὰ θερμάνῃ τὰς καρδίας μας καὶ νὰ λεπτύνῃ τὰ αἰσθημάτά

μας ὑπὲρ τῶν πληγέντων ὑπὸ τῆς συμφορᾶς ἀδελφῶν μας.

Πάντα ταῦτα εἶναι τὰ ὀφέλη τὰ ἐκ τῆς παραχωρήσεως τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ πρὸ πάντων καὶ ὑπὲρ πάντα τὸ τελευταῖον· «μείζων τούτων ἡ ἀγάπη». Ἀναφωνοῦμεν λοιπὸν μὲ τὸν Ἀπόστολον Παῦλον, «ἰδοὺ νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος». Εἰς τοὺς ἀδελφούς μας ὁ Θεὸς παρεχώρησε τὴν συμφορὰν, διὰ τὴν δῶση εἰς ἡμᾶς τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἀγάπης· εἰς ἐκείνους ἀφέθη τὴν ἐκδηλωθῆ ἢ θεία ὀργή, διὰ τὴν χυθῆ πλουσίως εἰς αὐτοὺς τὸ ἰδικόν μας ἔλεος· εἰς ἐκείνους ὁ Θεὸς ἐδέχθη τὴν φανῆ ὡς σκληρὸς Πατήρ, διὰ τὴν ἀποδειχθῆμεν ἡμεῖς πρὸς αὐτοὺς ἀγαπητοὶ καὶ στοργικοὶ ἀδελφοί.

Ὁ Ἑλληνικὸς λαός, τὸ εὐσεβὲς πλήρωμα τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, γνωρίζει· πράγματι τὴν ἀναδεικνύεται ὑπέροχος εἰς τοιαύτας μεγάλας καὶ τραγικὰς περιστάσεις. Μὴ δὲν ἐδέχθησαν οἱ Ἕλληνες χριστιανοὶ καὶ δὲν περιέβαλψαν ὡς ἀδελφούς τὰ πλήθη τῶν προσφύγων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας; Μὴ δὲν ἐμοιράσθησαν οἱ Ἕλληνες χριστιανοὶ τὸν ξηρὸν ἄρτον τῶν κατὰ τοὺς χρόνους τῆς κατοχῆς καὶ τῆς ἀνταρσίας; Μὴ δὲν ἐστέγασαν καὶ δὲν ἐνέδυσαν καὶ δὲν συνέδραμον εἰς τὸν ἐπαναπατισμὸν τῶν οἱ Ἕλληνες χριστιανοὶ τοὺς ὑπὸ τῆς ἀνταρσίας πληγέντας ἀδελφούς τῆς ὑπαίθρου χώρας καὶ τῶν ἀκριτικῶν περιοχῶν;

Ἄλλ' εἶναι, ἐμολογουμένως, γενναῖος ὁ λαὸς οὗτος, καὶ διαθέτει ἀκάματον ψυχικὴν δυναμικότητα ὁ Ἕλληνας, ὥστε τὴν ζῆ καὶ τὴν διατηρῆται διὰ μέσου τῶν αἰώνων καὶ διὰ τσοσούτων συμφορῶν, καὶ τὴν παραχωρῆ εἰς αὐτὸν ὁ Θεὸς ἐκάστοτε καὶ νέας δοκιμασίας, αἵτινες εἶπε περισσότερον χαλυδδώνουν τὸν χαρακτήρα του καὶ δίδουν εὐκαιρίαν τὴν ἀναφαίνονται αἱ ἀρεταὶ του, ἡ ψυχικὴ του ἀντοχή, ἡ καρτερία καὶ ἡ δύναμις τῆς θελήσεώς του, ἡ πίστις καὶ ὁ συναισθηματικὸς του πλοῦτος.

Ἄλλην μίαν φοράν καὶ τώρα θὰ δεῖξωμεν, ὅτι εἴμεθα Ἕλληνες χριστιανοί, ἀξιοὶ τοῦ ὀνόματός μας καὶ ἀξιοὶ τῆς ἱστορίας μας. Αὐτὴν τὴν στιγμήν τὰ βλέμματα καὶ τὰ αἰσθήματα τοῦ πολιτισμένου κόσμου εἶναι ἐστραμμένα καὶ πάλιν εἰς τὴν Ἑλλάδα. Εἶναι αἰσθήματα συμπαιθείας διὰ τὴν πληξάσαν ἡμᾶς συμφορὰν καὶ βλέμματα περιεργείας, διὰ τὸν τρόπον, μὲ τὸν ὅποιον θὰ ἀντιμετωπίσωμεν τὴν εὐρούσαν ἡμᾶς περίστασιν. Ἡμεῖς πιστεύομεν καὶ κηρύσσομεν, ὅτι μὲ τὴν δύναμιν τοῦ Θεοῦ θὰ νικήσωμεν καὶ πάλιν, διότι εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν οἱ Ἕλληνες τοῦτο μόνον γνωρίζουν, τὴν πιστεύουν, τὴν ἀγωνίζονται καὶ τὴν νικοῦν.

Τίς δύναται, ἐὰν ἤθελε, τὴν περιγράψῃ τὴν τραγικὴν τῶν ἀδελφῶν μας; Δὲν εἶναι πλήμμυρα, δὲν εἶναι πυρκαϊά, δὲν εἶναι ἐχθρῶν ἐπιδρομή, δὲν εἶναι ἐπιδημικὴ ἀσθένεια, δὲν εἶναι κεραυνὸς οὔτε καταγίς αὐτό, τὸ ὅποιον τοὺς ἐπληξεν. Εἶναι πνεῦμα ὀλέθρου, τὸ ὅποιον ἤλθεν ἐκ τῆς ἐρήμου, κατὰ τὴν Γραφήν, καὶ ἤφατο τῶν τεσσάρων γωνιῶν τῶν οἰκιῶν τῶν. Εἶναι βοή τρομερά, ἣτις ἀνέβη ἀφ' οὐρανοῦ ἐκ τῶν ἐγκάτων τῆς γῆς καὶ ἐν ριπῇ ὀφθαλμοῦ ἀνέτρεψε τὰ πάντα· ὑψωσε τὴν θάλασσαν διὰ τὴν καλύψῃ τὴν ξηρὰν καὶ ἔσεισε τὰ ὄρη διὰ τὴν μεταθέσῃ εἰς τὰ βάθη

Η ΘΕΟΤΟΚΟΣ ΕΝ ΤΟΙΣ Ι. ΕΥΑΓΓΕΛΙΟΙΣ

Κύριος σκοπὸς τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων εἶναι ἡ ἐξιστόρησις τοῦ ἀπολυτρωτικοῦ ἔργου τοῦ Κυρίου. Διὰ τοῦτο καὶ ἐκ τῆς ὅλης τριετοῦς ἐπιγεῖου ζωῆς τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταὶ ἀναφέρουσι μόνον τὰ γεγονότα ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἔχουσιν ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν ἀνάδειξιν τοῦ ἔργου τούτου.

Ἐκ τούτου ἀκριβῶς καὶ οἱ ἱεροὶ Εὐαγγελισταὶ ἐσιώπησαν διὰ τὰς ἀσχετοὺς πρὸς αὐτὸ λεπτομερείας τῆς ζωῆς τοῦ Σωτῆρος, περὶ τὰς ὁποίας μεταγενεστέρως ἠσκολήθησαν οἱ ἀνόνημοι συγγραφεῖς τῶν ψευδεπιγράφων ἢ ἀποκρύφων Εὐαγγελίων. Εἰς τὸν αὐτὸν ἀκριβῶς λόγον ὀφείλεται καὶ τὸ γεγονός τῆς ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις ἀναγραφῆς ὀλιγίστων σχετικῶς εἰδήσεων ἐκ τοῦ βίου τῆς Θεοτόκου καὶ δὴ ἐκείνων μόνον, καθ' ὅσον πάλιν ἀναδεικνύεται ἡ θεία προέλευσις καὶ ἀποστολὴ τοῦ Θεανθρώπου Υἱοῦ Τῆς. Ὅστις ἀποτελεῖ τὸ μοναδικὸν ὑποκείμενον τῶν εὐαγγελικῶν συγγραφῶν. Αἱ περὶ τῆς Θεοτόκου εὐαγγελικαὶ εἰδήσεις εἶναι αἱ ἀκόλουθοι.

1. Ἡ γενεαλογία τοῦ Μνήστορος Ἰωσήφ, δι' ἧς ἐμμέσως γενεαλογεῖται καὶ ἡ ἐκ τοῦ αὐτοῦ οἴκου καὶ τῆς αὐτῆς πατριᾶς (Λουκ. β' 4) καταγομένη Παρθένος Μαρία, εὔρηται ἐν Ματθ. α' 2-16 καὶ ἐν Λουκ. δ' 23-28. Μεταξὺ τῶν δύο τούτων γενεαλογικῶν πινάκων, ὧν σκοπὸς εἶναι τὴν καταδειχθῆ ἡ ἐκ τοῦ βασι-

τῆς θαλάσσης. Εἶναι σεισμὸς, εἰς τὸ πέρασμα τοῦ ὁποίου ἐρράγη ἡ γῆ καὶ μετὰ φοβεροῦ πατάγου ἐσωρεῦθησαν εἰς ἐρείπια αἱ πόλεις καὶ ἐκ τῶν κατοίκων οἱ μὲν ἐτάφησαν ὑπὸ τὰ ἐρείπια, οἱ δὲ ἔμειναν γυμνοὶ καὶ ἄστεγοι εἰς τὸν δρόμον.

Πρὸς αὐτοὺς τώρα καλοῦμεθα τὴν ἐκδηλώσωμεν τὸν πλοῦτον τῶν ἀσθημάτων μας καὶ τὸν πολιτισμὸν μας καί, ὡς Χριστιανοί, τὴν πίστιν μας δι' ἀγάπης ἐνεργουμένην. Αὐτοὺς στέλλει πρὸς ἡμᾶς ἀντ' ἐκεῖνου ὁ ἐνανθρωπήσας Θεός, πεινῶντας διὰ τὴν τοὺς θρέψωμεν, γυμνοὺς διὰ τὴν ἐνδύσωμεν, ἀσθενεῖς διὰ τὴν τὸς περιθάψωμεν, ἀστέγους διὰ τὴν τοὺς εἰσαγάγωμεν εἰς οἴκους. Ἀπὸ ὅπου ἐπέρασε καταλυτῆς ὁ ὀλεθρὸς ὡς διέληθαι οἰκοδόμος ἡ ἀγάπη μας· ὅπου ἐπνευσεν ὁ ἀνεμὸς τῆς καταστροφῆς ὡς ἔλθῃ μυροφόρος ἡ στοργὴ μας· ὅπου ἔστησε τὸν θρόνον τῆς ἡ πτωχεῖα καὶ ἡ στέρησις ὡς ἐνθρονισθῆ βασιλεὺς ὁ πλοῦτος τῆς εὐσπλαγχνίας μας.

Ἡ Ὑπεραγία Θεοτόκος, ἧς τὴν μνήμην τιμᾶ σήμερον ἡ Ἐκκλησία ἐορτάζουσα τὴν Κοίμησιν αὐτῆς, ἐξάρχει εἰς τὴν ἐκστρατεῖαν ταύτην τῆς ἀγάπης, χαίρουσα καὶ ἀγαλλομένη, ὅτι διὰ ταύτην ἔχει τὴν μεσιτεύσῃ θερμῶς ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς τὸν Υἱὸν αὐτῆς καὶ ἡμῶν Σωτῆρα, Ὁὐ ἡ θεία χάρις καὶ τὸ ἀπειρον ἔλεος εἶναι μετὰ πάντων ὁμῶν καὶ μετὰ τῶν σκληρῶς δοκιμασθέντων ἀδελφῶν ἡμῶν. Ἀμήν.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Ἀρχιεπισκοπῇ Ἀθηνῶν τῇ 15ῃ Αὐγούστου 1953.

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΥΡΙΑΩΝ

Διάπυρος πάντων ὑμῶν πρὸς Θεὸν εὐχέτης

λικού οἴκου τοῦ Δαβὶδ κατὰ σάρκα καταγωγή τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, ὑπάρχει διαφορὰ τις, περὶ ἧς ἡσυχολήθησαν ἤδη οἱ κατὰ καιροὺς ἐρμηνευταί. Κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τῶν κρατίσιων ἢ διαφορὰ ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι ὁ Ἰωσήφ εἰς μὲν τὸν ἕνα πίνακα γενεολογείται κατὰ τὸν φυσικόν, εἰς δὲ τὸν ἄλλον κατὰ τὸν θετὸν αὐτοῦ πατέρα.

2. Ἡ ἐκ Πνεύματος Ἁγίου, κατὰ τὸν οὕτω λεγόμενον Εὐαγγελισμόν, σύλληψις τῆς Παρθένου ἱστορεῖται ὑπὸ τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Λουκᾶ ἐν α' 26-38, σαφῶς δὲ μαρτυρεῖται καὶ ἐν Ματθ. α' 18-25, ἐνθα ἱστοροῦνται οἱ ἐνδοιασμοὶ τοῦ δικαίου καὶ σώφρονος Ἰωσήφ, ὅστις ἐν τέλει διεφωτίσθη ὑπ' ἀγγέλου περὶ τῆς ἀληθείας καὶ παρέλαβε μὲν τὴν Παρθένον νομικῶς ὡς «γυναῖκα» αὐτοῦ, πλὴν εἰς οὐδεμίαν ἦλθε πρὸς αὐτὴν συζυγικὴν συνάφειαν (Ματθ. α' 25).

3. Ἐν Λουκ. α' 39-45 ἱστορεῖται ἡ πρὸς τὴν Ἑλισάβετ μετὰ τὸν Εὐαγγελισμόν ἐπίσκεψις τῆς Θεοτόκου, ἐν δὲ Λουκ. α' 46-56 παρατίθεται ἡ ποιητικωτάτη πρὸς τὸν μεγαλύναντα αὐτὴν Κύριον προσευχή, ἣν καθ' ἑκάστην ἡ Ἐκκλησία ἐπαναλαμβάνει κατὰ τὴν ὁρθρινὴν ἀκολουθίαν.

4. Τὰ περιστάτικα τῆς ἐκ τῆς Παρθένου γεννήσεως τοῦ Κυρίου ἐν τῇ Βηθλεὲμ ἐπὶ Καίσαρος Αὐγούστου, τὰ κατ' αὐτὴν θαυμαστά σημεῖα τῆς ἀγγελοφανείας, ὁ ἀγγελικὸς ὕμνος καὶ ἡ μετ' αὐτὸν προσκύνησις τῶν εὐσεβῶν ποιμένων ἐκτίθενται ἐν Λουκ. β' 1-20, μετὰ τῆς σημειώσεως ὅτι «ἡ Μαριάμ πάντα συνετήρει τὰ ῥήματα ταῦτα, συμβάλλουσα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς».

5. Ἡ κατὰ τὴν τεσσαρακοστὴν ἀπὸ τῆς γεννήσεως ἡμέραν κατὰ τὸν Νόμον παράστασις τῆς Παρθένου Μητρός μετὰ τοῦ θείου Βρέφους εἰς τὸν ναὸν τῶν Ἱεροσολύμων καὶ οἱ ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ ταύτῃ πρὸς τὴν Μαριάμ ἀπευθυνθέντες προφητικοὶ λόγοι τοῦ πρεσβύτου Συμεὼν εὐρηγται ἐν Λουκ. β' 22-40, ἐνθα καὶ ἡ ἀποκαλυπτικωτάτη προσευχή τοῦ Συμεὼν (29-32), ἣν κατὰ τὴν ἑσπερινὴν ἀκολουθίαν καθ' ἑκάστην ἐπαναλαμβάνει ἡ Ἐκκλησία μας.

6. Ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος, ἐξιστορῶν τὰ κατὰ τὴν ἔνεκα τοῦ πρωτοφανοῦς Ἀστέρος ἔλευσιν τῶν Μάγων εἰς Ἱεροσόλυμα καὶ τὴν ἐκ ταύτης κίνησιν τῶν περὶ τὸν βασιλέα Ἡρώδην (β' 1-12), ἀναφέρει ἐν β' 11 «Μαρίαν τὴν μητέρα τοῦ παιδίου», παρασταμένην κατὰ τὴν ὑπὸ τῶν Μάγων προσκύνησιν καὶ τὴν προσφορὰν τῶν συμβολικῶν τῶν δώρων.

7. Ἐφεξῆς, ἥτοι ἐν Ματθ. β' 13-23, ἱστορεῖται ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγελίοις ἡ κατὰ θεῖαν ἐπιταγὴν, ἔνεκα τῆς ὑπὸ τοῦ Ἡρώδου διαταχθείσης βρεφοκτονίας, εἰς Αἴγυπτον φυγὴ καὶ ἡ ἐκεῖθεν μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἡρώδου ἐπιστροφὴ καὶ ἡ ἐν Ναζαρέτ ἐγκατάστασις τῆς Ἁγίας Οἰκογενείας.

8. Ἐκ τοῦ Λουκ. β' 41 πληροφοροῦμεθα, ὅτι ἡ Θεοτόκος μετὰ τοῦ Ἰωσήφ μετέβαινε «κατ' ἔτος» εἰς Ἱεροσόλυμα χάριν τῆς ἐσορῆς τοῦ Πάσχα, ἐν δὲ Λουκ. β' 42-51 ἱστοροῦνται τὰ περιστάτικα τῆς εἰς τὸν Ναὸν πρώτης ἐπισκέψεως τοῦ Δωδεκαετοῦς Ἰησοῦ. Προκαλέσας ὁ υἱὸς τῆς Παρθένου τὸν θαυμασμὸν τῶν νομοδιδασκάλων, ἀλλὰ καὶ τὰς ἀνησυχίας

τῆς Μητρός Του, παρίσταται ἔχων πλήρη συνείδησιν τοῦ ὅτι, ἐν τῷ Ναῶ εὐρισκόμενος, εὐρίσκετο «ἐν τοῖς τοῦ Πατρός» Του. Παρὰ τοῦτο ὅμως, «κατέβη μετ' αὐτῶν καὶ ἦλθεν εἰς Ναζαρέτ καὶ ἦν ὑποτασσόμενος αὐτοῖς». Ἐν τέλει τῆς θελητικῆς ταύτης διηγήσεως παρέχει ὁ ἱ. Εὐαγγελιστὴς καὶ πάλιν τὴν πληροφορίαν, ὅτι «ἡ μήτηρ αὐτοῦ διετήρει πάντα τὰ ῥήματα ταῦτα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς».

9. Κατὰ τὴν δημοσίαν δρᾶσιν τοῦ ἱ. Χριστοῦ μόνον ἐν ἀρχῇ ἀπαντάται ἡ Ἁγία Παρθένος εἰς δύο περιπτώσεις, ἥτοι α') εἰς τὸν ἐν Κανᾶ τῆς Γαλιλαίας γάμον, ἐνθα φέρεται μεσιτεύουσα παρὰ τῷ Υἱῷ διὰ τὸ πρῶτόν Του θαῦμα, Ἱω. β' 1-11, καὶ β') ἔξω τῆς οἰκίας τῆς Καπερναοῦμ, ἐν ἣ ἐκλήρυσεν ὁ ἱ. Χριστὸς καὶ ὅπου ἦλθε ζητοῦσα Αὐτὸν μετὰ τῶν ἄλλων συγγενῶν Του, ὡς ἱστορεῖται ἐν Μάρκ. δ' 32-35, Λουκ. η' 19-21 καὶ Ἱω. β' 12-13.

10. Ἐν Λουκ. ια' 27-28 ἀναγράφεται, ὅτι καθ' ἣν στιγμήν ὁ Κύριος ἐδίδασκεν ἐν τινι τόπῳ, παρὰ τὴν Βηθανίαν πιθανῶς, μία γυνὴ ἐκ τοῦ πολυπληθοῦς ἀκρατηρίου ἐνδουσιασθεῖσα ἐκ τῆς διδασκαλίας Του ἐκράυγασε τὸ «Μακαρία ἡ κοιλία ἢ βαστάσασά σε καὶ μαστοὺς οὓς ἐθήλασας. Τοῦτο δὲ ἐπαναλαμβάνεται καὶ σήμερον ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας διὰ τῆς κατὰ τὴν θ. λειτουργίαν τῶν θεομητορικῶν ἐορτῶν ἀναγιγνωσκομένης σχετικῆς εὐαγγελικῆς περικοπῆς.

11. Ἐν Ἱω. ιθ' 25-27 φέρεται ἡ Θεοτόκος συμπαρισταμένη μετὰ τοῦ μαθητοῦ, «ὄν ἡγάπα ὁ Ἰησοῦς», παρὰ τὸν σταυρὸν τοῦ Κυρίου, ἐκεῖ δὲ μετὰ στοργῆς ὁ ὑπὲρ τοῦ κόσμου πάσχων Θεάνθρωπος ἐνεπιστεῦθη τὴν ἐπίγειον Μητέρα Του εἰς τὰς φροντίδας τοῦ ἡγαπημένου μαθητοῦ Του, πρὶν ἢ παραδόσῃ τὸ πνεῦμα πρὸς τὸν οὐράνιον Πατέρα.

12. Δὲν ἀναφέρεται περαιτέρω ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγέλοις ὑπὸ τὰ μέχρι τοῦδε γνωστά ὀνόματά τῆς ἡ Μητρός τοῦ Κυρίου, κατὰ τινος ὅμως ἢ ἐν Ματθ. κζ' 61 καὶ κη' 1 ἀναφερομένη «ἄλλη Μαρία» καὶ ἡ ἐν Μάρκ. ιστ' 1, καὶ ἐν Λουκ. κδ' 10 «Μαρία Ἰακώβου» εἶναι αὕτη ἡ Θεοτόκος Μαρία. Ἄλλ' ἂν ἡ γνώμη αὕτη δὲν εἶναι ἀπολύτως ὀρθή καὶ τὰ εὐαγγέλια σιωποῦν ἴσως διὰ τὴν μετὰ τὸ Πάθος καὶ τὴν Ἀνάστασιν τοῦ Κυρίου παρουσίαν τῆς Θεομήτορος εἰς τὸν κύκλον τῶν εὐτυχῶν μαρτύρων τῆς Ἀναστάσεως, διότι, προφανῶς, θεωροῦσι ταύτην αὐτονόητον, αἱ Πράξεις ὅμως τῶν Ἀποστόλων, ὧν τὸ πρῶτον κεφάλαιον εἶναι πλατυτέρα ἔκδοσις τοῦ τέλους τοῦ τρίτου Εὐαγγελίου, μεθ' οὗ ἔχουσι κοινὸν συγγραφέα, τὸν γλαφυρότατον Λουκᾶν, τιμητικῶς ἀναγράφουσι, μετὰ τὴν ἐξιστόρησιν τοῦ γεγονότος τῆς Ἀναλήψεως, τὴν ἐν τῷ ὑπερφῶ τῆς Ἱερουσαλὴμ παρουσίαν τῆς Θεοτόκου κατὰ τὴν ἐν προσευχῇ θεομὴν ἐκείνην προσκαρτέρησιν ἐν ἀναμονῇ τῆς ἀποστολῆς τοῦ Παρακλήτου. «Οὗτοι πάντες—γράφουσιν—ἦσαν προσκαρτεροῦντες ὁμοθυμαδὸν τῇ προσευχῇ καὶ τῇ δεήσει, σὺν γυναιξὶ καὶ Μαρίᾳ τῇ μητρὶ τοῦ Ἰησοῦ». (Πράξ. α' 14).

Αὗται εἶναι αἱ ἐν τοῖς ἱεροῖς Εὐαγγέλοις περὶ τῆς Μητρός τοῦ Κυρίου ἱστορικαὶ εἰδήσεις, ἐκ τῶν ὁποίων ἀνακύπτει λαμπροτάτη ἢ εἰκὼν τῆς Κεχαριτωμένης Κόρης, ἥτις ἠξιώθη νὰ γίνῃ ἡ μήτηρ τοῦ

ΘΕΟΤΟΚΙΑ ΔΟΓΜΑΤΙΚΑ

Τὸ πρόσωπον τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου ἢ τῆς «Θεοκνήτορος κόρης», κατὰ τὸν ἱερὸν ὕμνωδὸν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν — μετὰ τὸ πρόσωπον τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, διὰ τὸ ὁποῖον διὰ μέσου τῶν αἰῶνων συνάπτεται «la plus ardente bataille» κατὰ τὸν Renan — ἔνθεν μὲν προκαλεῖ προβλήματα, ἕνεκα τῶν ἐξαιρέτων καὶ ἀνερμηνεύτων κατὰ τὰ φυσικὰ λογικὰ μέτρα τῆς ἀνθρωπίνης κατανοήσεως συνθηκῶν, ὅφ' ἄς ἐγένετο «Μήτηρ Θεοῦ»· πράγματι τὸ ὑπερφυῆς καὶ ἀνερμήνευτον μυστήριον τῆς ἀσπόρου συλλήψεως τοῦ Υἱοῦ καὶ Λόγου τοῦ Θεοῦ «ἐκ τῶν ἀγῶν καὶ καθάρωτων αὐτῆς αἱμάτων» καὶ ἡ ἀκεραία διαφύλαξις τῶν μετὰ τὴν φυσικὴν κατ' ἀνθρώπον κήσιν παρθενικῶν αὐτῆς σημάτων, ὑπερβαίνουν πάντα νοῦν καὶ τὴν ἀνθρωπίνην κατάληψιν, ἀπασχολοῦσι δὲ καὶ Οἰκουμενικὰς Συνόδους, αἰτινες δογματίζουν, ὅτι «ὁμολογοῦμεν τὴν ἁγίαν Παρθένον Θεοτόκον διὰ τὸ τὸν Θεὸν Λόγον σαρκωθῆναι καὶ ἐνανθρωπήσαι, καὶ ἐξ αὐτῆς τῆς συλλήψεως ἐνώσει ἐαυτῶ τὸν ἐξ αὐτῆς ληφθέντα ναόν»· ἔνθεν δὲ ἡ ἐν τῇ χριστιανικῇ Ἐκκλησίᾳ τιμὴ Αὐτῆς λόγω τῆς ἐξαιρέτου θέσεως ὡς Μητρὸς τοῦ Υἱοῦ τοῦ Θεοῦ ἐξικνεῖται, ἰδίως ἐν τισιν ἐκκλησίαις, μέχρι σημείου λατρείας.

Παρ' ἡμῖν τοῖς Ὁρθόδοξοις ἡ τιμὴ τῆς Θεοτόκου εἶναι ὅλος ἐξαιρέτος καὶ τίθεται πρώτη μετὰ τῶν Ἁγίων. Οὕτω καλεῖται Παναγία, ὑπερένδοξος καὶ ὑπερευλογημένη καὶ πλεῖσται ὅσαι ἄλλαι προσωνυμῖαι ἐδόθησαν Αὐτῇ. Ἐν τῇ λατρείᾳ, ἐν ταῖς τελεταῖς καὶ ἀκολουθίαις καὶ ἐν πάσαις ταῖς δημοσίαις καὶ ἀτομικαῖς προσευχαῖς εἰς Ἐκείνην πρώτην καταφεύγομεν ὡς μεσίτριαν παρὰ τῷ Υἱῷ καὶ Θεῷ Αὐτῆς, τὴν «πᾶσαν ἐλπίδα» ἡμῶν Αὐτῇ ἀνατιθέμενοι καὶ ἐπικαλούμενοι τὴν σκέπην Αὐτῆς ὡς ἐχούσης μητρικὴν παροῦσιν. «Πάντες, μετὰ Θεόν, εἰς σὲ καταφεύγομεν, ὡς ἄρρηκτον τεῖχος καὶ προστασίαν», προσεύχεται σύμπασα ἡ Ὁρθοδοξία.

Τὸ πρόσωπον τῆς Θεοτόκου οὐ μόνον ἀποτελεῖ θέμα θεολογικὸν καὶ ψυχικὸν καταφύγιον καὶ ὑπὴνεμον λιμένα προσφυγῆς τῶν «κοπιῶντων καὶ πεφορτισμένων» ἐκ τοῦ καμάτου τῆς ζωῆς, ὡς Μητρὸς τοῦ Θεοῦ τῆς ἀγάπης καὶ τοῦ ἐλέους, ἀλλὰ προσέτι ἡ ἁγία Αὐτῆς μορφή ὑπῆρξε πηγὴ ἐμπνεύσεως τῶν εἰκαστικῶν τεχνῶν καὶ τῆς ποιήσεως, ἰδίᾳ δὲ τῆς ἐκκλησιαστικῆς. Εἰδικὰ ἀκολουθίαι καὶ παρακλητικοὶ κανόνες καὶ πλήθος τροπαρίων καὶ ὕμνων ὡς θέμα τῶν ἔχουσι τὸ πρόσωπον τῆς Θεοτόκου. Μεταξὺ δὲ πάντων τούτων ὑπάρχουν καὶ εἰδικὰ τροπάρια καλούμενα

Θεοῦ. Ἡ εἰκὼν αὕτη, ἣν ἄλλοτε ἴσως λεπτομερέστερον θὰ ἴδωμεν, δὲν ἔχει ἀνάγκην διακοσμῆσεων διὰ νὰ ἐπιβληθῇ ὁ πρὸς τὸ πανίερρον πρόσωπον τῆς πανάγνου Θεομήτορος ὀφειλόμενος εὐλαβῆς καὶ ἀνεπιφύλακτος θαυμασμός, τὸν ὁποῖον τόσον ἐπιτυχῶς διηρμήνευσεν ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία διὰ τῶν δικαίων ὑπ' αὐτῆς ἀπονεμομένων πρὸς τὴν Θεοτόκον τιμῶν, μάλιστα κατὰ τὴν σημερινὴν ἑορτὴν τῆς Κοιμήσεώς της.

E. F. M.

Θεοτοκία, Σταυροθεοτοκία, ἢ Θεοτοκία Δογματικά.

Τὰ τελευταῖα τούτων ψαλλόμενα κατὰ τοὺς ἐσπερινοὺς τῶν Σαββάτων τῶν ὀκτῶ ἡχῶν ὀφείλονται, κατὰ τὴν χαρακτηριστικὴν ἔκφρασιν τοῦ Ἰωάννου Εὐχαΐτων, εἰς τὴν «λιγυρὰν χελιδόνα καὶ τὴν μελιχρὰν καὶ ἠδύλαλον ἀηδόνα» τῆς ἐκκλησιαστικῆς ποιήσεως, Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν, τὸν διδάσκαλον τῆς Θεολογίας. Τὸ περιεχόμενον τῶν Θεοτοκίων αὐτῶν εἶναι δογματικὸν καὶ μόνον ἢ ἀφθαστος δεξιότηχία Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ ἠδύνατο νὰ συνθέσῃ τοιοῦτου δυσχερεστάτου εἴδους ὕμνους.

Τὰ θέματα, ἅτινα ἀναπτύσσονται ἐν τοῖς δογματικοῖς τούτοις Θεοτοκίοις εἶναι πρῶτον μὲν «τὸ ἀκατάληπτον μυστήριον τῆς κνοφορίας» τῆς Θεοτόκου καὶ τῆς παρθενίας Αὐτῆς, δι' ἃ ὁ ποιητὴς γράφει: «ὄν οὐρανὸς οὐκ ἐχώρησε, Παρθένε Θεοτόκε, ἐν γαστρὶ σου ἀστενοχωρήτως ἐχωρήθη, καὶ ἔμεινας ἀγνή, ἀρρητῶ λόγῳ, μηδὲν τῆς παρθενίας λυμανθείσης. Σὺ γὰρ μόνη γέγονας ἐν γυναιξὶ καὶ μήτηρ καὶ Παρθένος· καὶ σὺ μόνη Πάναγνε, ἐγαλούχησας Υἱὸν ζωοδότην, καὶ ἀγκάλαις σου ἐβάστασας, τὸ ἀνύστακτον ὄμμα». Ἐτερον δὲ θριαμβικῶς ἐκφράζεται: «Παρθενικὴ πανήγυρις σήμερον, ἀδελφοί· σκιρτάτω ἡ κτίσις, χορευέτω ἡ ἀνθρωπότης· συνεκάλεσε γὰρ ἡμᾶς ἡ ἁγία Θεοτόκος, τὸ ἀμόλυτον κειμήλιον τῆς Παρθενίας... τὸ ἐργαστήριον τῆς ἐνώσεως τῶν δύο φύσεων...».

Ἐπίσης διδάσκουσι περὶ τοῦ Χριστοῦ, ὅτι «οὐ διέλιπε τοῦ κόλπου τοῦ Πατρικοῦ, ὡς προϋπήρχε πρὸ τῶν αἰῶνων· ἀλλ' ἄνω ὅλος Θεὸς μετὰ Ἀγγέλων, καὶ κάτω ὅλος ἐκ σοῦ μετὰ ἀνθρώπων, καὶ πανταχοῦ ἀνερμηνεύτως». Καὶ ἕτερον τάδε: «Ὁ σὺν Πατρὶ καὶ Πνεύματι δοξολογούμενος Υἱός... ὄλον ἐαυτὸν ἐκένωσε ἀφράστως ἐν τῇ μήτρᾳ» τῆς Θεοτόκου.

Δὲν παραλείπεται εἰς αὐτὰ καὶ τὸ ζήτημα τῶν δύο φύσεων τοῦ Σωτῆρος, ὡς ἐξῆς διατυπῶνται τὴν ἐπὶ τούτου διδασκαλίαν: «συνδρομόντων ἐκατέρων (τῶν φύσεων· θείας καὶ ἀνθρωπίνης) αὐθυπάρχεται ὅλος Θεός, καὶ ὅλος ἄνθρωπος, τὴν ἐπ' ἀμφοῖν ὀλότητα, ἐνεργητικοῖς ἰδιώμασιν ἐνδεικνύμενος». Καὶ ἀλλαγῶ: «ὁ ὢν ἐν τοῖς ἀύλοις κόλποις τοῦ Πατρὸς, ἐν μήτρᾳ σου, Ἀγνή, κατεσκήνωσε, καὶ σὰρξ ἀτρέπτως ἐγένετο ἐκ σοῦ Ἀπειρόγαμε· μείνας μὲν, ὅπερ ὑπῆρχε, φύσει Θεός. Διὸ αὐτὸν προσκυνοῦμεν Θεὸν τέλειον καὶ ἄνθρωπον τέλειον, τὸν αὐτὸν ἐν ἐκατέρῳ μορφῇ· ἐκατέρα γὰρ φύσις ἐστὶν ἐν αὐτῷ ἀληθῶς· διπλά δὲ πάντα κηρύττομεν τὰ φυσικὰ αὐτοῦ ἰδιώματα, κατὰ τὴν διπλόην τῶν οὐσιῶν, δύο σέβοντες τὰς ἐνεργείας καὶ τὰ θελήματα. Ὁμοούσιος γὰρ ὢν τῷ Θεῷ καὶ Πατρὶ, αὐτεξουσίως θέλει καὶ ἐνεργεῖ ὡς Θεός· ὁμοούσιος δὲ ὢν καὶ ἡμῖν, αὐτεξουσίως θέλει καὶ ἐνεργεῖ, ὡς ἄνθρωπος». Καὶ ἕτερον: «ὁ Ἄναρχος ἄρχεται, ὁ Λόγος παχύνεται, ὁ Θεὸς ἄνθρωπος γίνεται, ἵνα Θεὸν τὸν ἄνθρωπον ἀπεργάσται, οὐ τροπῆ τῶν φύσεων, ἀλλ' ἐνώσει τῇ καθ' ὑπόστασιν· προέρχεται γὰρ εἰς ἐκ δύο τῶν ἐναντιῶν, ἐν δυσὶ τελείαις ταῖς φύσεσιν, ἀδιαιρέτως γνωριζόμενος».

Καὶ διὰ τὸ πρόβλημα τῶν παθῶν τοῦ Κυρίου

ΟΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΛΑΜΠΑΡ¹

I

Οἱ ἐντόπιοι χριστιανοὶ τῆς Κεράλα ἢ τοῦ Μαλαμπάρ, ὡς συνηθέστερον καλοῦνται ὑπὸ τῶν εὐρωπαίων, τὸν παρελθόντα Δεκέμβριον, καὶ κατὰ τὸ ἐν Ἑλλάδι παράδειγμα τῶν ἑορτῶν τοῦ ἀποστόλου Παύλου, ἐώρτασαν τὴν 19ην ἑκατονταετηρίδα ἀπὸ τῆς ἐπισκέψεως εἰς τὸν τόπον τῶν τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ.

1. Διὰ τὴν συγγραφὴν τῆς παρούσης βραχέως μελέτης ἐκτός, α) τῶν ψευδεπιγράφων Πράξεων τοῦ ἀποστόλου Ἰούδα Θωμᾶ, β) τοῦ ἐν χρήσει Συναξαρίου τῆς Ἀνατολικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ ἐπισήμου τῆς ρωμαιοκαθολικῆς παραδόσεως περὶ τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ, γ) τῶν σχετικῶν μαρτυριῶν τῶν ἐκκλησιαστικῶν πατέρων καὶ συγγραφέων, τὰς ὁποίας ἀνεύρομεν, ἐρευνησαντες εἰς διάφορα συγγράμματά των, καὶ ἐκτός τῆς προσωπικῆς ἠμῶν γνώσεως περὶ τῶν ἐν Μαλαμπάρ Ἐκκλησιῶν, τὴν ὁποίαν ἀπεκτήσαμεν κατὰ τὴν πρόσφατον ἐπίσκεψιν ἡμῶν εἰς Νοτίους Ἰνδίας, ἐσχόμεν ὑπ' ὄψιν καὶ τὴν κατωτέρω βιβλιογραφίαν :

- 1) Malabar Christians and their ancient church. T. K. Joseph of Travancore - Trivandrum 1929.
- 2) The Indian church of St. Thomas - E. M. Philip - London Mission Press. Nagercoil. 1950
- 3) The Malabar church and other orthodox churches. Rev. I. Daniel. Haripad. Travancore. 1950.
- 4) A History of the Mar Thoma church and its doctrines. K. K. Kuruvilla. The christian literature society for India. 1951.
- 5) A History of the Syrian church in India. F. E. Keay. S. P. C. K. in India. 1951.
- 6) The Orthodox church of Malabar. Ramban M. C. Kuriakos. The Orthodox Syrian church Literature committee 1952.
- 7) Christianity in India and the Mar Thoma Syrian church - Most Rev. Juhanon. Literature Press. Tiruvalla. 1952.
- 8) St. Thomas' Nineteenth Century (A Souvenir) - Calcutta. 1952.
- 9) The Order of the Holy Qurbana of the Syrian orthodox (Jacobite) church. C. M. S. Press. Kottayam.

διδάσκουσιν, ὅτι «πεπονθὸς ἐν Σταυρῷ σαρκικῶς, ἀπαθὴς διέμεινεν ὁ αὐτὸς θεϊκῶς ὥσπερ βροτὸς τεθνηκῶς, ἀνεβίω ὡς Θεός».

Τοιαῦτα εἶναι τὰ ἐν τοῖς Δογματικοῖς Θεοτοκίοις θέματα καὶ οὕτω ἀναπτύσσονται. Τὴν ὀρθόδοξον ἀντίληψιν τῶν προβλημάτων ἀμιλλῶνται ἢ ἀφαστος διατύπωσις, τὸ πυκνὸν τῶν νοημάτων καὶ τὸ ὕψος τῆς συλλήψεως. Πρὸς πληρεστέραν ἀντίληψιν παραθέτομεν ὀλόκληρον τὸ δογματικὸν Θεοτοκίον τοῦ β' ἡχοῦ ὡς δείγμα ἄριστον συγκεκριαλιώσεως ἁπάντων τῶν θεμάτων μεθ' ὧν ἀσχολοῦνται πάντα τὰ Θεοτοκία τὰ δογματικά: «Ὡ τοῦ μεγίστου μυστηρίου! βλέπων τὰ θαύματα, ἀνακηρύττω τὴν θεότητα, οὐκ ἀρνοῦμαι τὴν ἀνθρωπότητα· ὁ γὰρ Ἐμμανουὴλ φύσεως μὲν πύλας ἠνοιξεν, ὡς φιλόανθρωπος· παρθενίας δὲ κλειθρὰ οὐ διέροξεν, ὡς Θεός· ἄλλ' οὕτως ἐκ μήτρας προῆλθεν, ὡς δι' αὐτῆς εἰσῆλθεν· οὕτως ἐσαρκώθη, ὡς συνελήφθη· ἀπαθὴς εἰσῆλθεν, ἀφράστος ἐξῆλθεν, κατὰ τὸν προφήτην τὸν λέγοντα. Αὕτη ἢ πύλη κεκλεισμένη ἔσται, οὐδεὶς οὐ μὴ διέλθῃ δι' αὐτῆς, εἰμὴ μόνος Κύριος ὁ Θεός Ἰσραὴλ, ὁ ἔχων τὸ μέγα ἔλεος».

ΣΟΦΟΚΛΗΣ Δ. ΛΩΛΗΣ

Ἡ Κεράλα εἶναι περιοχὴ ἐπὶ τῶν δυτικῶν παραλίων τοῦ νοτιωτέρου τμήματος τῆς Ἰνδικῆς Χερσονήσου καὶ περιλαμβάνεται ἐντὸς τῶν ἐνοποιημένων κρατῶν Κοτσὶν καὶ Τραβανκὸρ τῆς Συνομοσπονδίας τῶν Ἰνδιῶν.

Ἡ περιοχὴ αὕτη εἶναι ἢ πυκνοτέρα εἰς χριστιανικὸν πληθυσμὸν ἐν Ἰνδία, ἔχουσα ποσοστὸν χριστιανῶν ἀνερχόμενον εἰς 32%, ἐνῶ ἐν τῷ λοιπῷ ἀχανεῖ κράτει τῶν Ἰνδιῶν τὸ χριστιανικὸν ποσοστὸν ἀνέρχεται εἰς 2% μόνον.

Ὁ χριστιανικὸς πληθυσμὸς τῶν Ἰνδιῶν, ὁ ἐκτός τῆς Κεράλα, ἀποτελεῖται ἐξ ἐκχριστιανισθέντων, ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων τέως Ἰνδοῦστῶν καὶ ἀνήκει εἰς τὴν Ρωμαιοκαθολικὴν Ἐκκλησίαν ἢ εἰς διαφόρους προτεσταντικὰς ὁμολογίας, συνολικῶς δὲ ὁ ἀριθμὸς τοῦ ἀνέρχεται εἰς τέσσαρα καὶ ἡμισυ περίπου ἑκατομμύρια.

Οἱ ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν χριστιανῶν τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Μαλαμπάρ ἀνέρχονται ἐν συνόλῳ εἰς τέσσαρα καὶ ἡμισυ περίπου ἑκατομμύρια, καὶ διακρίνονται εἰς Ρωμαιοκαθολικοὺς, Συρορθόδομους Καθολικοὺς, Συρορθόδοξους, Μαρτομίτας καὶ Χαλδαίους χριστιανοὺς.

Ἡ κυρίως περιοχὴ, εἰς τὴν ὁποίαν κατοικοῦν οἱ ὡς ἄνω ἀπόγονοι τῶν παλαιῶν χριστιανῶν τῆς Κεράλας, εἶναι ἢ προμνημονευθεῖσα ὁμώνυμος περιοχὴ, ἀλλ' ἐνίοτε ἔχουν οὗτοι μικρὰς τινὰς κοινότητας εἰς τὰς κυριωτέρας πόλεις τῶν Ἰνδιῶν, ἀποτελουμένας ἐκ μετοίκων ἐκ Μαλαμπάρ καὶ ἐχούσας ναοὺς ἐξαρτωμένους ἐκ τῶν ἐν Κεράλα κέντρων.

Οἱ ὡς ἄνω χριστιανοὶ πιστεύουν ὡς ἰδρυτὴν τῆς Ἐκκλησίας τῶν τῶν ἀπόστολον Θωμᾶν, τὸν ὁποῖον καὶ παραδέχονται ὡς ἀποδιβασθέντα εἰς τὴν μακρυνὴν πατρίδα των καὶ ὡς διδάξαντα, θαυματουργήσαντα, ἰδρῶσαντα Ἐκκλησίας, τέλος δὲ ὡς ὑποστάντα μαρτυρικὸν θάνατον ἐκεῖ.

Περὶ τῆς ἐπισκέψεως καὶ τῆς δράσεως τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν Ἰνδία εὑπάρχουν δύο ἔκδοχαί.

Ἡ μία ἐξ αὐτῶν προέρχεται ἐκ τῶν ψευδεπιγράφων Πράξεων τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ καὶ ἡ ἄλλη εἶναι ἢ ἐντοπία προφορικὴ παράδοσις.

Αἱ ψευδεπιγράφοι Πράξεις, μεταξὺ τῶν ἐτῶν 180-230 μ. Χ. γραφεῖσαι, πιθανώτατα, ἐν Ἐδέσσει τῆς Μεσοποταμίας, περιέχουν φαντασιώδεις ἀφηγήσεις καὶ μέχρι τῶν ἀρχῶν τῆς τρεχούσης ἑκατονταετηρίδος οὐδεμίαν ἀπεδίδοτο ἱστορικὴ σημασία εἰς αὐτάς.

Ἀφ' οὗτο ὅμως, ἀνασκαφαὶ ἔφερον εἰς φῶς νομίματα ἔχοντα ἐπιγραφὰς ἀναφερομένας εἰς τὸν βασιλέα Γκουανταφάρ¹, πρόσωπον τὸ ὁποῖον ἀναφέρουν καὶ αἱ ἐν λόγῳ «Πράξεις» ὡς βασιλέα τοῦ μέρους, ὅπου ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς ἐδράσε, πιστεύεται ὅτι τῶν «Πράξεων» αὐτῶν ὁ πυρὴν εἶναι ἱστορικὸς, τοσοῦτῃ μᾶλλον καθ' ὅσον καὶ ἡ χρονολογία τοῦ Γκουανταφάρ συμπίπτει μετὰ τὴν τῆς ἀποβάσεως τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ εἰς Νοτίους Ἰνδίας, ἣτις θεωρεῖται ὅτι ἐγένετο τὸ ἔτος 52 μ.Χ.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς τὴν ἀκρίβειαν τῆς χρονολογίας τῆς ἀκμῆς τοῦ Γκουανταφάρ, εὐρέθησαν σχετικαὶ ἐπιγραφαὶ ἐπὶ λίθων, σφισσομένων καὶ φυλασσομένων

1. The Indian Church ἐνθ' ἄνωτ. σελίς 27.

εἰς τὸ Μουσεῖον τῆς Λαχόρης, πρωτευούσης τοῦ κράτους Παντζάμπ τῆς Ἰνδικῆς Συνομοσπονδίας¹.

Τὰ προμνημονευθέντα νομίσματα, φέροντα ἐπιγραφὰς τοῦ Γκουανταφάρ, εἶναι χρυσᾶ καὶ εὐρέθησαν ἐν Καμπούλ, πιστεύεται δέ, ἐπὶ πλεόν, ὅτι ἡ κυριαρχία τοῦ Γκουανταφάρ ἐξετείνετο ἐκτὸς τῆς Καμπούλ καὶ ἐπὶ τῶν περιοχῶν Κανδαχάρ, Σιστάν, πρόσθετι δὲ καὶ ἐπὶ τοῦ δυτικοῦ καὶ νοτίου Παντζάμπ².

Κατὰ τὰς Ψευδεπιγράφους Πράξεις τοῦ Θωμᾶ, οἱ ἀπόστολοι τοῦ Χριστοῦ ἐκλήρωσαν τοὺς τόπους, ὅπου καθεὶς ἐξ αὐτῶν θὰ ἐκήρυσσε τὸ Εὐαγγέλιον, εἰς δὲ τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν ἔλαχεν ἡ χώρα τῶν Ἰνδιῶν ὡς κλήρος διὰ τὴν δρᾶσίν του.

Ὁ Ἀπόστολος κατ' ἀρχὰς δὲν ἠθέλησε νὰ συμμορφωθῆ καὶ ἠρνήθη νὰ μεταβῆ εἰς Ἰνδία, ἀλλ' ὁ Χριστὸς ἐνεφανίσθη εἰς ἕνα Ἰνδὸν ἔμπορον ὀνόματι Χαμπάν, ἐν Καισαρείᾳ τῆς Παλαιστίνης καὶ προσεφέρθη νὰ πωλήσῃ εἰς αὐτὸν ἕνα δοῦλον ξυλουργόν, ὁ ὁποῖος δὲν ἦτο ἄλλος ἀπὸ τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν.

Ὁ Χαμπάν ἠγόρασε τὸν δοῦλον καὶ τὸν μετέφερεν εἰς Ἰνδία, εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Γκουανταφάρ.

Ὁ Ἀπόστολος, παραμεινας πλησίον τοῦ βασιλέως, κατώρθωσε σὺν τῷ χρόνῳ νὰ ἐκχριστιανίσῃ αὐτόν, καθὼς ἐπίσης καὶ τὸν ἀδελφὸν τοῦ βασιλέως ὀνόματι Γκάντ καὶ πολλοὺς ἄλλους.

Μετὰ τὴν δρᾶσίν του εἰς τὸ βασίλειον τοῦ Γκουανταφάρ, ὁ Ἀπόστολος ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν καί, κατευθυνθεὶς πρὸς ἀνατολάς, εἰσήλθεν εἰς ἐπικράτειαν ἄλλου βασιλέως, ὅπου ἐκήρυξεν, ἐθαυματούργησε καὶ ἀπέκτησεν ὄπαδους.

Ἀλλὰ συνέβη νὰ ἐναντιωθῆ ὁ βασιλεὺς τοῦ τόπου τῆς νέας δράσεως τοῦ Ἀποστόλου πρὸς αὐτὸν καὶ πρὸς τὸ κήρυγμά του, με ἀποτέλεσμα τὴν σύλληψίν του, τὴν εἰς θάνατον καταδίκην καὶ τέλος τὴν θανάτωσίν του.

Συμφώνως ὅμως πρὸς τὴν προφορικὴν καὶ ζῶσαν νοτιοϊνδικὴν παράδοσιν, ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς περὶ τὸ 52 μ.Χ. ἔφθασεν εἰς Νοτίαν Ἰνδία, ἀποβιβάσθεις εἰς τὴν πόλιν Γκρανγκανδρ (γνωστὴν παρ' Ἑλλησιν ὑπὸ τὸ ὄνομα Μουζιρίς) τοῦ σημερινοῦ Κοσίν, προερχόμενος ἐκ τῆς νήσου Σοκότρας (γνωστῆς παρ' Ἑλλησιν ὑπὸ τὸ ὄνομα Διοσκορίς) καὶ ἐκήρυξεν ἐπιτυχῶς τὸ Εὐαγγέλιον εἰς τὰς περιοχάς, τὰς ἀντιστοιχοῦσας πρὸς τὸ σημερινὸν Κοσίν καὶ Τραβανκόρ.

Ἀποτέλεσμα τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου ἦτο ἡ ἱδρυσις τῶν ἐν Μαλαμπάρ μέχρι σήμερον σφζομένων χριστιανικῶν κοινοτήτων, τῆς Μαλιανκάρ-Γκρανγκανδρ, Παλούρ, Παρούρ, Κοκκαμανγκαλάν, Τσαυάλ, Νιρανάμ καὶ Κιλόν.

Ὁ Ἀπόστολος ἐχειροτόνησεν ἐκεῖ πρεσβυτέρους καὶ ἐπισκόπους ἐκ μελῶν τῶν ἐκχριστιανισθεισῶν οἰκογενειῶν Σανκαναπούρι, Πακαλομάτταμ, Κάλλι καὶ Καλιανκάλ.

Μετὰ ταῦτα, ὁ Ἀπόστολος ἀνεχώρησε κατευθυνθεὶς πρὸς ἀνατολάς, ἔσχεν ἐπιτυχίαν εἰς τὰς Ἰνδικὰς ἐπαρχίας τῶν ἀνατολικῶν παραλίων, ἐκεῖθεν δὲ ἐπρο-

χώρησε περαιτέρω πρὸς ἀνατολάς, φθάσας μέχρι καὶ τῆς Κίνας.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του ὅμως, τὸ 72 μ. Χ., ὁ Ἀπόστολος, διερχόμενος ἐκ περιοχῆς εὐρισκομένης πλησίον τοῦ σημερινοῦ Μαδράς, ἐθανατώθη ὑπὸ φανατικοῦ τινος βραχμάνου, φθονήσαντος τὸ ἔργον καὶ τὰ ἀποτελέσματα τοῦ κηρύγματος τοῦ Ἀποστόλου.

Ἀργότερον περὶ τὸ ἔτος 165 μ. Χ. τὸ λείψανον τοῦ Ἀποστόλου μετεφέρθη εἰς Ἐδεσσαν τῆς Μεσοποταμίας.

Εἰς περίπτωσιν ἀποδοχῆς ὡς ἀληθοῦς τῆς πρώτης ἐκδοχῆς, ὑφίσταται τὸ πρόβλημα τῆς θέσεως τοῦ βασιλείου τοῦ Γκουανταφάρ, ἐπειδὴ γεγονόςς τυγχάνει, ὅτι πρόκειται περὶ βασιλείου κειμένου εἰς τὰς Βορείους Ἰνδίας καὶ συνεπῶς ὁ ἱστορικὸς πυρὴν τῶν Ψευδεπιγράφων Πράξεων δὲν εἶναι δυνατὸν εἰμὴ νὰ συνηγορῆ περὶ δράσεως τοῦ Ἀποστόλου εἰς τὰς Βορείους Ἰνδίας, ἐνῶ ἀντιθέτως ἡ ὑπαρξίς τῆς παλαιᾶς Ἐκκλησίας ἐν Κεράλα προϋποθέτει δρᾶσιν τοῦ Ἀποστόλου εἰς τὰς Νοτίους Ἰνδίας.

Δεδομένου ὅμως, ὅτι ἀμφότεραι αἱ ἐκδοχαί, ἡ τε «Πράξεων» καὶ ἡ τῆς νοτιοϊνδικῆς χριστιανικῆς παραδόσεως, ὁμιλοῦν περὶ περιοδειῶν τοῦ Ἀποστόλου καὶ περὶ μετακινήσεών του δι' ἱεραποστολικὴν δρᾶσιν, θὰ ἠδύνατο νὰ διατυπωθῆ ἡ ὑπόθεσις, ὅτι ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς ἔδρασε πρῶτον εἰς τὰς Βορείους Ἰνδίας, μετὰ ταῦτα δὲ ἐπεξέτεινε τὴν δρᾶσιν του πρὸς νότον, ἐπιτυχῶν πλήρως ἐν Κεράλα, ὁπόθεν προχωρήσας πρὸς ἀνατολάς, ἔδρασε καὶ ἐκεῖ, θανατωθεὶς ἀργότερον κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν του εἰς τὴν πόλιν Μυλαπόρ, κειμένην πλησίον τῆς πόλεως Μαδράς καὶ ἐπὶ τῆς θέσεως Καλάμινα¹.

Διὰ τὴν ἐπίλυσιν, πρόσθετι, τοῦ προβλήματος τῶν Βορείων Ἰνδιῶν, παραδέχονται τινες περὶ τοῦ πιθανώτατου ἔδεσσηνοῦ συγγραφῆς τῶν Ψευδεπιγράφων Πράξεων, ὅτι οὗτος ὑπέστη σύγχυσιν, ὡς πρὸς τὸ πρόσωπον τοῦ Γκουανταφάρ, μὴ δυνηθεὶς νὰ κάμῃ διαστολὴν μεταξὺ Βορείων καὶ Νοτίων Ἰνδιῶν καὶ ἀκουσίως μεταβαλὼν εἰς Γκουανταφάρ, βασιλέα τῶν Βορείων Ἰνδιῶν, βασιλέα τινὰ ἐκχριστιανισθέντα πιθανῶς ὑπὸ τοῦ Ἀποστόλου ἐν Νοτίαις Ἰνδίαῖς, ὅπου ὁ τόπος τῆς δράσεώς του.

Πάντως ὅμως, ἀσχέτως τῆς ἀληθείας ἢ ἀνακριθείας τῶν λεπτομερειῶν τῶν προαναφερθεισῶν ἐκδοχῶν, γεγονόςς σημαντικὸν τυγχάνει, ὅτι ἀμφότεραι ὁμιλοῦν περὶ τοῦ Θωμᾶ ὡς ἀποστόλου τῶν Ἰνδιῶν.

Ἐκτὸς ὅμως τῶν ψευδεπιγράφων Πράξεων καὶ τῆς νοτιοϊνδικῆς ζώσης προφορικῆς παραδόσεως, μαρτυρία σχετικὰ μὲ τὴν μετάβασιν καὶ δρᾶσιν τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν Ἰνδίαῖς εὐρίσκονται σποραδικῶς εἰς χριστιανικὰ συγγράμματα ἐκκλησιαστικῶν πατέρων καὶ συγγραφέων.

1. «Μυλαπόρ» εἰς τὴν ἐντοπίαν Ἰνδικὴν γλῶσσαν σημαίνει «Πόλις τῶν Ταῶν», καὶ εἶναι λίαν χαρακτηριστικὸν ὅτι εἰς τὴν Ἰνδικὴν χριστιανικὴν τέχνην ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς παρουσιάζεται ἱστάμενος πάντοτε ἐν μέτρῳ δύο ταῶν.

Ὁ τόπος, ὡσαύτως, τοῦ μαρτυρίου τοῦ Ἀποστόλου καλεῖται ἀγγλιστὶ «μικρὸν ὄρος» καὶ εἶναι χαρακτηριστικὸν τὸ ὅτι ἡ λέξις «Καλάμινα» μετὰ τῶν ὑποκριτικῶν τῆς εἶναι ἡ ρίζα διὰ τὴν Ἰνδικὴν λέξιν «ὄρος».

1. Αὐτόθι σελ. 26.

2. Αὐτόθι σελ. 26.

Ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἀναφέρει, ὅτι ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς ἀπέθανε μαρτυρικὸν θάνατον, δυστυχῶς ἄνωγος χωρὶς νὰ κάμῃ μνείαν καὶ τοῦ τόπου τοῦ μαρτυρίου του¹.

Ὁ Ἅγ. Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς παραδέχεται τὸν Θωμᾶν ὡς Ἀπόστολον τῆς Ἰνδικῆς².

Ὁ Ἅγ. Ἀμβρόσιος ὁ Μεδιολάνων ἀναφέρει, ὅτι ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς ἐκήρυξεν ἐν Ἰνδία³.

Ὁ Ἅγ. Εὐφραῖμ ὁ Σύρος, εἰς ἓνα ἐκ τῶν ὕμνων τοῦ τῶν ἀφιερωμένων εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν, ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ, ὅτι ἔδρασεν ἐν Ἰνδία⁴ καὶ περὶ τοῦ λειψάνου του ὅτι μετεφέρθη εἰς Ἔδεσσαν⁵.

Ὁ Ἅγ. Ἰερώνυμος ἀναφέρει, ὡσαύτως, ὅτι ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς ἐκήρυξεν εἰς τὰς Ἰνδίας⁶.

Ὁ Ψευδοσωφρόνιος, ὅστις πιστεύεται ὅτι εἶναι αὐτὸς οὗτος ὁ Ἅγ. Ἰερώνυμος, εἰς τὸ ἔργον του *De Viris illustribus*, ὅπερ διακρίνεται ἐπὶ ἀκριβεῖα καὶ κριτικῇ, γράφει σχετικῶς τὰ ἑξῆς: «Θωμᾶς ἀπόστολος, καθὼς ἡ παράδοσις περιέχει, Πάρθοις καὶ Μήδοις καὶ Πέρσαις καὶ Καρμανοῖς καὶ Ὑρκανοῖς καὶ Βάκτροις καὶ Μάγοις ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Κυρίου. Ἐκοιμήθη ἐν πόλει Καλαμίνῃ τῆς Ἰνδικῆς⁷».

Ὁ Παυλῖνος ἐπίσκοπος Νόλας τῆς Ἰταλίας ἀναφέρει εἰς ποίημά του, ὅτι ἡ Παρθία συνέλεξε τὸν Ματθαῖον καὶ ἡ Ἰνδία τὸν Θωμᾶν⁸.

Ὁ Γρηγόριος, ἐπίσκοπος Τουρώνης, ἀναφέρει περὶ τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ, ὅτι ἐμαρτύρησεν ἐν Ἰνδία⁹, ὄψθεν τὸ λείψανόν του μετεφέρθη εἰς Ἔδεσσαν, καὶ ἐπίσης, ὅτι εἰς τὸν τόπον τοῦ μαρτυρίου του ὑπάρχει μοναστήριον καὶ ναὸς¹⁰.

Τὸ ψευδεπίγραφον τοῦ Ἰππολύτου «Περὶ τῶν δώδεκα ἀποστόλων» ἀναφέρει, ὅτι «Θωμᾶς Πάρθοις, Μήδοις, Πέρσαις, Ὑρκανοῖς, Βάκτροις, Μάγοις (Μάγοις) κηρύξας, ἐλακῆδη (ἐλάτῃ) ἐλογχίσθη τοῖς τέτταραι μέρεσιν αὐτοῦ ἐν πόλει Καλαμίνῃ τῆς Ἰνδικῆς καὶ θάπτεται ἐκεῖ¹¹».

Ἐκ τῶν μετέπειτα συγγραφέων ὁ Νικήτας Δαυτὸ Παφλαγῶν εἰς Ἐγκώμιόν του εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν ἀναφέρει περὶ αὐτοῦ, ὅτι «ἔλαχε Πάρθων καὶ Μήδων καὶ τῶν ἐπέκεινα Αἰθιοπῶν τὴν ἀποστολήν», προσέτι δὲ, ὅτι ὁ Ἀπόστολος ἐπωλήθη ὑπὸ τοῦ Χριστοῦ καὶ μεταφερθεὶς εἰς Ἰνδία, ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐξεχριστιάνισε τὴν Παρθίαν, Ὑρκανίαν, Βακτριανὴν καὶ ἀπέθανε λογχευθεὶς¹².

1. Στρωματεῖς Migne P. G. Τόμος 8 στήλη 1281.

2. Λόγος ΚΓ', πρὸς Ἀρειανούς P. G. 36, 228.

3. Ennaratio in Psalmum XLV Migne P. L. 14, 1198.

4. The Indian church. ἔνθ' ἄνωτ. σελ. 43. Πληροφορία τις, ἐπὶ πλέον, ἀναφέρει σχετικῶς μὲ τὴν περαιτέρω τύχην τοῦ λειψάνου τοῦ Ἀποστόλου, ὅτι ἀργότερον τοῦτο μετεφέρθη ἐξ Ἐδέσσης εἰς τὴν νῆσον τοῦ Αἰγαίου πελάγους Χίου, καὶ ἀκόμη ἀργότερον εἰς Ὀρτόναν τῆς Ἰταλίας. Πρβλ. A History of the Syrian church in India ἔνθ' ἄν. σελ. 10.

5. Epistola LIX. P. L. 22, 589.

6. P. L. 23, 761, (Σφρζόμενον ἐν ἐλληνικῇ μεταφράσει τοῦ Η' ἢ Θ' αἰῶνος).

7. P. L. 61, 514.

8. Libri miraculorum Κεφ. XXXII De Toma Apostolo P. L. 71, 733.

9. P. G. 10, 953.

10. P. G. 105, 127-146.

Ὁ Συμεὼν ὁ Μεταφραστῆς, εἰς ἐγκώμιόν του ὡσαύτως εἰς τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν, μνημονεῖ τρεῖς τοῦ Ἀποστόλου, ὡς ἀπελθόντος καὶ κηρύξαντος ἐν Ἰνδία¹.

Ἐξ ἄλλου ἄνωγος, ἄλλοι πατέρες καὶ ἐκκλησιαστικοὶ συγγραφεῖς ἀναφέρουν περὶ τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ, ὡς κηρύξαντος εἰς Παρθίαν, χωρὶς νὰ κάμνουν συγχρόνως μνείαν καὶ τῶν Ἰνδιῶν ὡς τόπου τῆς δράσεώς του.

Ὁ Ὀριγένης πρῶτος γράφει, ὅτι «Θωμᾶς μὲν ὡς ἡ παράδοσις περιέχει τὴν Παρθίαν εἰληχεν»².

Ὁ Εὐσέβιος ἐπαναλαμβάνει αὐτολεξεῖ τὴν ὡς ἄνω πληροφορίαν τοῦ Ὀριγένους.

Ὁ Σωκράτης, ὡσαύτως, ἀναφέρει σχετικῶς τὰ ἑξῆς: «Θωμᾶς Παρθίαν (εἰληχεν), Ματθαῖος Αἰθιοπίαν, Βαρθολομαῖος τὴν συνημμένην ταύτῃ Ἰνδίαν, τὴν μέντοι ἐνδοτέραν Ἰνδίαν, ἣν προσοικεῖ βαρβάρων ἔθνη πολλὰ διαφόροις χρώμασι γλώσσαις...»³.

Τὰ Ψευδοκλήμεντια θέλουσιν, ἐπίσης, τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν κηρύξαντα εἰς τοὺς Πάρθους⁴.

Ὁ Ρουφῖνος, τέλος, ἀναφέρει περὶ τοῦ Θωμᾶ, ὡς κηρύξαντος εἰς Παρθίαν, περὶ τοῦ Ματθαίου εἰς Αἰθιοπίαν καὶ περὶ τοῦ Βαρθολομαίου εἰς Ἰνδίαν⁵.

Ὡς εὐκόλως καθίσταται ἀντιληπτόν, ἐν τισιν ἐκ τῶν προαναφερθεισῶν μαρτυριῶν, γίνεται λόγος περὶ ἀμφοτέρων τῶν ἀποστόλων, Βαρθολομαίου καὶ Θωμᾶ, ὡς ἀποστόλων τῶν Ἰνδιῶν.

Ἐκτὸς ἄνωγος τῶν μαρτυριῶν τούτων ὑπάρχουν καὶ ἄλλαι τιναί, μνημονεύουσαι μόνον τοῦ Βαρθολομαίου ὡς Ἀποστόλου τῶν Ἰνδιῶν.

Ὁ Εὐσέβιος γράφει, ὅτι ὁ Πάνταινος ἐπισκεφθεὶς τοὺς Ἰνδοὺς, εὗρεν ἐκεῖ ἐν κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον εἰς ἑβραϊκῇ γλώσσῃ καὶ συγχρόνως ἀναφέρει, ὅτι τὸν Χριστὸν ἐκήρυξεν εἰς τοὺς Ἰνδοὺς ὁ ἀπόστολος Βαρθολομαῖος⁶.

Ὁ Ἰερώνυμος, εἰς τὸ προμνημονευθὲν ἔργον του *De Viris illustribus*, ἀποσαφηνίζει περὶ τοῦ ἀποστόλου Βαρθολομαίου, γράφων τὰ ἑξῆς: «Βαρθολομαῖος ὁ ἀπόστολος Ἰνδοῖς τοῖς καλουμένοις εὐδαιμόσιον ἐκήρυξε τὸ Εὐαγγέλιον τοῦ Χριστοῦ, καὶ τὸ κατὰ Ματθαῖον αὐτοῖς Εὐαγγέλιον ἔδωκεν. Ἐκοιμήθη δὲ ἐν Ἀλδανοπόλει τῆς Ἀρμενίας⁷».

Οἱ ἤδη ἀναφερθέντες Γρηγόριος Τουρώνης⁸ καὶ ὁ συγγραφεὺς τοῦ «Περὶ τῶν δώδεκα ἀποστόλων»⁹ ψευδεπιγράφου τοῦ Ἰππολύτου ἀναφέρουν, ἐπίσης, τὸν Βαρθολομαῖον, ὡς ἀπόστολον τῶν Ἰνδιῶν.

Ὁ Σφρζόμενος, ἐπίσης, ἀναφέρει σχετικῶς τὰ αὐτά¹¹.

1. P. G. 116, 559-566.

2. Ἐρμηνεῖα εἰς τὴν Γένεσιν βιβλ. III P. G. 12, 92.

3. Ἐκκληστ. Ἱστορία III, 1, P. G. 20, 213.

4. Ἐκκληστ. Ἱστορία 10, P. G. 67, 123-129.

5. Recognitiones Liber IX, κεφ. XXIX, P. G. 1, 1415.

6. Historia Eccles. I, IX, P. L. 21, 478.

7. Ἐκκληστ. Ἱστορία V, κεφ. X. P. G. 20, 153 κ. ε.

8. P. L. 23, 761.

9. Libri miraculorum Κεφ. XXXIII De Bartholomaeo Apostolo P. L. 71, 734.

10. P. G. 10, 952.

11. Ἐκκληστ. Ἱστορία Κεφ. ΚΔ', P. G. 67, 996-1000 Περὶ τοῦ Βαρθολομαίου ἐν Ἰνδία¹² καὶ Deviris illustribus Κεφ. XXXVI P. L. 23, 681.

Ὁ Νικήτας Δαυὶδ Παφλαγῶν γράφει, ὅτι ὁ ἀπόστολος Βαρθολομαῖος ἐκήρυξεν Ἄραψι τοῖς καλουμένοις εὐδαίμοσι καὶ Ἰνδοῖς καὶ μετὰ ταῦτα τοῖς ἐξώοις Αἰθιοψί¹.

Ὁ Ψευδοχρυσόστομος ὁμοίως, οὐδένα τούτων θέλει εἰς Ἰνδίας καὶ γράφει περὶ αὐτῶν, ὅτι «Θωμᾶς διὰ βαπτίσματος λευκαίνει Αἰθιοπίας... Βαρθολομαῖος παιδαγωγεῖ σωφρονεῖν τοὺς Λυκάονας»².

Συμφώνως λοιπὸν πρὸς τὰς παρατεθείσας μαρτυρίας, θὰ ἠδύνατό τις νὰ κλίνη ὑπὲρ τῆς γνώμης ὅτι ἀμφότεροι οἱ ἀπόστολοι Θωμᾶς καὶ Βαρθολομαῖος ἔδρασαν ἐν Ἰνδίας.

Εἶναι ὁμοίως γεγονός, ὅτι ἐπὶ μακρότατον χρόνον ὑφίστατο σύγχυσις εἰς τοὺς ἐκκλησιαστικούς καὶ θύραθεν συγγραφεῖς σχετικῶς μὲ τὸ ὄνομα καὶ τὴν τοποθεσίαν τῶν Ἰνδιῶν³.

Ἰνδία εἰς συγγραφεῖς τινὰς ὀνομάζονται ἢ Αἰθιοπία, ἢ Ἀραβία καὶ ἄλλαι ἀνατολικαὶ χώραι, ὡς ἐπίσης καὶ αἱ σημεριναὶ γεωγραφικαὶ Ἰνδίαι.

Ἐκ τῶν προμνημονευθέντων χωρίων τοῦ Εὐσεβίου⁴ καὶ τοῦ Σωζομένου⁵, εἰς τὰ ὅποια ἀναφέρεται καὶ ὁ Φρουμέντιος ὡς ἀπόστολος τῶν Ἰνδιῶν, δεδομένου ὅτι ὁ Φρουμέντιος ἀναμφιδόλως ἔδρασαν ἐν Αἰθιοπία, χειροτονηθεὶς ἐπίσκοπος ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀθανασίου⁶, συναγεται, ὅτι τὸ ἀναφερόμενον ὑπὸ τοῦ Σωκράτους, ὅτι ὁ ἀπόστολος Ματθαῖος ἐκήρυξεν εἰς Αἰθιοπίαν καὶ ὁ Βαρθολομαῖος εἰς τὴν συνημμένην πρὸς αὐτὴν Ἰνδιάν, τὴν ἐνδοτέραν ὀνομαζομένην, δὲν πρέπει νὰ ἐννοηθῆ ὡς ἔχον σχέσιν μὲ τὰς πραγματικὰς γεωγραφικὰς Ἰνδίας, ἀλλ' ὡς ἀναφερόμενον εἰς τὴν Ἀραβίαν ἢ ἴσως εἰς τὴν Αἰθιοπίαν καὶ τὴν συνημμένην πρὸς αὐτὴν ἐνδοτέραν Ἀφρικὴν.

Τὰ ἀνωτέρω δύο χωρία, ὡς καὶ τὸ τοῦ Ρουφίνου⁷, καὶ ὅπως ἰδιαίτερος τὸ τοῦ Ἱερωνύμου⁸, παραβαλλόμενα πρὸς ἄλληλα, συνηγοροῦν μετὰ τοῦ Συναξαρίου τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ μετὰ τῆς ρωμαιοκαθολικῆς παραδόσεως⁹ ὑπὲρ τῆς ἐκδοχῆς περὶ τοῦ Βαρθολομαίου ὡς Ἀποστόλου τῆς Εὐδαίμονος Ἀραβίας⁹ καὶ τῶν πλησίον αὐτῆ χωρῶν, αἵτινες ἐκαλοῦντο γενικῶς Ἰνδία.

Ἄξισημείωτον, ἐν τούτοις, τυγχάνει τὸ γεγονός, ὅτι, παρὰ τὴν γενικὴν σύγχυσιν, ἣτις ὑφίσταται σχετικῶς μὲ τὴν ὀνομασίαν καὶ τὴν θέσιν τῶν Ἰνδιῶν, εἰς τινὰς συγγραφεῖς παρατηρεῖται ἐνίοτε ὑπαρξίς σαφοῦς γνώσεως περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῶν κατοίκων τῶν πραγματικῶν Ἰνδιῶν.

Ὁ Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεὺς ἔχει σαφῆ γνώσιν περὶ Βραχμάνων, Σαρμάνων, καὶ ἐπὶ πλέον γνωρίζει ὅτι

μεταξὺ τῶν τελευταίων τινές, ὀνομαζόμενοι Ἀλλόδιοι, εἶναι φυτοφάγοι, ἀπέχουν τοῦ γάμου καὶ ἀγνοοῦν τὴν παιδοποιίαν¹.

Ὁ συγγραφεὺς τῶν Ψευδοκλημεντίων ἀναφέρει περὶ βασιλείων Ἰνδῶν, εὐρισκομένων πλησίον τῶν Βάκτρων, καὶ ὅτι μεταξύ τῶν Ἰνδῶν αὐτῶν ζοῦν ἀπειράριθμα πλήθη Βραχμάνων, οἵτινες εἶναι χρηστοὶ τὸν χαρακτήρα, ἔχοντες ἠθικὰς ἀρχάς, ἐγκρατῆ ζωὴν καὶ ἐσθίοντες φυτικὰς μόνον οὐσίας².

Καθίσταται λοιπὸν φανερόν, ὅτι ἡ σύγχυσις περιορίζεται μόνον εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ὀνομασίαν καὶ τὴν θέσιν τῶν Ἰνδιῶν, καὶ τοῦτο, πιθανώτατα, λόγῳ τῶν ἐπὶ πολλοὺς αἰῶνας περιορισμένων γεωγραφικῶν γνώσεων, γεγονός, ὁμοίως, τὸ ὁποῖον οὐδόλως ἠμπόδιζε τοὺς διανοουμένους τῆς ἐποχῆς νὰ πληροφορῶνται σαφῶς περὶ τῆς ζωῆς καὶ τῶν ἐθίμων τῶν κατοίκων τῆς γῆς, ἔστω καὶ ἂν ἡ χώρα τῶν τελευταίων ἦτο γεωγραφικῶς κατὰ πλημμελῆ τρόπον προσδιορισμένη.

Συνοψίζοντες, τέλος, συμπερασματικῶς, θὰ ἠδυνάμεθα ἐκ τῶν μέχρι τούδε λεχθέντων ἐνταῦθα νὰ δεχθῶμεν, ὅτι ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς ἔδρασαν εἰς τὰς πραγματικὰς Ἰνδίας.

1) Διότι εἶναι γεγονός, ὅτι ὁ βασιλεὺς Γκουανταφάρ, τὸν ὁποῖον ἀναφέρουν καὶ αἱ ψευδεπίγραφοι Πράξεις, τυγχάνει ἱστορικὸν πρόσωπον.

2) Διότι αἱ ψευδεπίγραφοι Πράξεις, τῶν ὁποίων ὁ πυρὴν εἶναι κατὰ πάσαν πιθανότητα ἱστορικός, ἀσχολοῦνται μὲ τὴν ἐν Ἰνδίας δράσιν τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ.

3) Ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι ὁ Γκουανταφάρ εἶναι Πάρθος βασιλεὺς, τοῦ ὁποίου ἡ κυριαρχία ἐξετείνετο καὶ ἐπὶ μεγάλου τμήματος τῶν σημερινῶν Βορείων Ἰνδιῶν.

4) Ἐκ τῶν παρατεθεισῶν μαρτυριῶν περὶ δράσεως τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ εἰς Παρθίαν, Βακτριανὴν κ. λ. καὶ γενικῶς εἰς χώρας γειτνιαζούσας πρὸς τὰς γεωγραφικὰς Ἰνδίας, τὰς ὁποίας ὁ Θωμᾶς δὲν εἶναι φυσικὸν νὰ μὴ ἐπεσκέφθη, δεδομένου ὅτι καὶ πλεῖστα ἄλλαι προμνημονευθεῖσαι μαρτυρίαι ὁμιλοῦν περὶ τοῦ Θωμᾶ ὡς ἀποστόλου τῶν Ἰνδιῶν.

5) Ἐκ τῆς συμφωνίας τῶν παραδόσεων τῶν Ἐλασσόνων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, τῶν Μειζόνων τοιούτων καὶ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας περὶ τῆς δράσεως τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν Ἰνδίας⁴.

1. Στρωματεῖς. P. G. 8, 777—781.

2. Recognitiones XX, P. G. 1, 1410.

3. A History of the Syrian church in India, ἐνθ' ἀνωτ. σ. 7.

4. Ὁρθότατα παρατηρεῖ ὁ Ignazio Ortiz de Urbina, ὅτι αἱ πληροφορίες περὶ τῆς δράσεως τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ ἐν Ἰνδίας δὲν προέρχονται ἐκ τοῦ τόπου τῆς δράσεως τοῦ ἀποστόλου, ὥστε νὰ δημιουργοῦν προκαταλήψεις, ἀλλὰ προέρχονται πάσαι ἐκ πηγῶν, αἵτινες οὐδεμίαν προκατάληψιν δύνανται νὰ δημιουργήσουν.

Ὅσον ἀφορᾷ εἰς ἐπὶ πλέον μαρτυρίας σχετικὰς μὲ τὴν δράσιν τοῦ Θωμᾶ ἐν Ἰνδίας ὁ ἴδιος ἀναφέρει τὸ «Martyrologium Hieronymianum» ὡς ὁμιλοῦν περὶ τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ, δρᾶντος ἐν Ἰνδίας καὶ περὶ τοῦ σώματος του μεταφερθέντος εἰς Ἔβησον.

Ὁ αὐτὸς ἐπίσης ἀναφέρει περὶ καταλόγου τινὸς τῶν ἀποστόλων τοῦ Γ' ἢ Δ' αἰῶνος, (προστεθέντος εἰς βιβλίον,

1. P. G. 105, 195—214.

2. Λόγος εἰς δώδεκα ἀποστόλους P. G. 59, 495.

3. Β. Στεφανίδου Ἐκκλησ. Ἱστορία Ἀθῆναι 1948 σελ. 251 καὶ Ἀζώμης Νικολάου. Ἐκκλησια Αἰθιοπίας, «Ἐκκλησία» 1950 σελ. 268.

4. Ἐκκλησ. Ἱστορία V κεφ. X ἐνθ' ἀνωτ.

5. Ἐκκλησ. Ἱστορία ΚΔ'. ἐνθ' ἀνωτ.

6. Ἀπολογία πρὸς Κωνσταντῖνον P. G. 25, 636.

7. Histor. Eccles. I, IX ἐνθ' ἀνωτ.

8. P. L. 23, 761 Περὶ ἀποστόλου Βαρθολομαίου.

9. La Vie de Saints - Librairie de Firm - Didot - Paris 1893.

ΥΜΝΟΓΡΑΦΟΙ
ΑΔΕΣΠΟΤΩΝ ΥΜΝΩΝ *

ΤΟΥ ΤΡΙΩΔΙΟΥ

Ἦχος β΄. Ἀνδρέου, Πυροῦ.
Ὁ τοῦ Κυρίου σταυρὸς
τοῖς ἀκλινώσιν αὐτὸν προσκυνούσιν

Τῆ ΠΑΡΑΣΚΕΥῆ ΤΗΣ ΤΥΡΙΝΗΣ

Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. Τριώδιον. Ἦχος πλ. δ΄. Ὠδὴ ε΄.
Τὸν σταυρὸν προσκυνῶ σου,
Κύριε φιλάνθρωπε,

Ἦχος πλάγ. β΄. Ἀνδρέου, Πυροῦ.
Πρὸ τοῦ σωτηρίου σταυροῦ
τῆς ἁμαρτίας βασιλευούσης

Τῆ ΣΑΒΒΑΤῶ ΤΗΣ ΤΥΡΙΝΗΣ

Ἦχος β΄. Ἀνδρέου, Πυροῦ.
Καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς, ἀδελφοί,
ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ

Κανὼν Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. Ὠδὴ α΄. Ἦχος πλάγ. δ΄.
Πάντες ἐν ᾧδαῖς
πνευματικαῖς τοὺς ἐν...

Ἦχος πλάγ. δ΄. Κοντάκιον, Ρωμανοῦ.
Ὡς εὐσεβείας κήρυκας
καὶ ἀσεβείας φίμωτρα

* Συνέχεια ἀπὸ σελ. 207.

Ἐὰν προσέτι θελήσωμεν νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι ὁ ἀπόστολος Θωμᾶς μετεκινήθη διὰ περαιτέρω δρᾶσιν ἐκ Βορείων Ἰνδιῶν πρὸς τὰς Νοτίους, εὐρισκόμεθα εἰς συμφωνίαν:

1) Μετὰ τῆς νοτιοῦδικῆς ζώσης προφορικῆς παραδόσεως,

2) Μετὰ τῆς δυνατότητος παρομοίου ταξιδίου, ὡς τὸ πιθανὸν τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ, ἐπειδὴ ἔχει ἡδὴ ἀνευρεθῆ μέγας ἀριθμὸς νομισμάτων ρωμαϊκῆς ἐποχῆς ἐν ταῖς περιοχαῖς τῆς Κεράλα καὶ τοῦ Μαδράς,

3) Μετὰ τοῦ μοναδικοῦ εἰς τὸν κόσμον ἰσχυρισμοῦ περὶ ὑπάρξεως ἐν Νοτίαις Ἰνδαίαις τοῦ τόπου τοῦ μαρτυρίου καὶ τοῦ τάφου τοῦ ἀποστόλου Θωμᾶ,

4) Μετὰ τοῦ γεγονότος, ὅτι ἐνωρὶς ὑπῆρξαν χριστιανοὶ ἐν Ἰνδαίαις εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Μπαλαμπάρ,

5) Μετὰ τοῦ γεγονότος τῆς μέχρι σήμερον ὑπάρξεως ἐν Νοτίαις Ἰνδαίαις, πυκνοῦ χριστιανικοῦ πληθυσμοῦ πιστεύοντος τὸν ἀπόστολον Θωμᾶν ὡς τὸν ἰδρυτὴν τῆς Ἐκκλησίας των. (Συνεχίζεται)

Ἀρχιμ. ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ ΚΑΡΑΝΙΚΟΛΑΣ

φέρων τὸ ὄνομα «Διδασκαλία τῶν Ἀποστόλων» καὶ σφριζόμενον εἰς συριακὸν χειρόγραφον τοῦ Ε΄ ἢ Σ΄ αἰῶνος ἀναγράφοντος ὅτι «Ἡ Ἰνδία καὶ πάσαι αἱ περὶ εἰς ὁδοὶ μέχρι τῆς θαλάσσης ἐδέχθησαν τὴν χεῖρα τῆς ἱερωσύνης τῶν ἀποστόλων ὑπὸ τοῦ Ἰούδα Θωμᾶ, ὅστις ὑπῆρξεν ὁδηγὸς καὶ κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, ἣν τινα ἰδρυσεν καὶ διώκησεν». Πρβ. Il Viaggio di S. Tommaso in India. Alma Mater. Editrice Alma Mater. Pontif. Collegio de propaganda Fide. Roma 1952.

ΚΥΡΙΑΚΗ ΤΗΣ ΤΥΡΙΝΗΣ

Δόξα. Ἦχος πλ. β΄. Βυζαντίου καὶ Ἀνδρέου, Πυροῦ.
Ἥλιος ἀκτῖνας ἔκρυσεν
ἢ σελήνη σὺν τοῖς ἀστροῖς

Δόξα. Ἦχος πλ. β΄. Ἀνδρέου, Πυροῦ.
Ἐκάθισεν Ἀδὰμ ἀπέναντι τοῦ παραδείσου
καὶ τὴν ἰδίαν γύμνωσιν θρηνῶν...

Δόξα. Ἦχος πλ. β΄. Ἀνδρέου, Πυροῦ.
Ἐξεβλήθη Ἀδὰμ τοῦ παραδείσου
διὰ τῆς βρώσεως

Ἦχος πλ. β΄. Κοντάκιον, Ρωμανοῦ.
Τῆς σοφίας ὁδηγὴ
φρονήσεως χορηγὴ

Ἦχος πλ. α΄.
Ἀνδρέου Πυροῦ, καὶ Θεοφάνους τοῦ Γραπτοῦ.
Οἴμοι! ὁ Ἀδὰμ ἐν θρήνῳ κέκραγεν
ὅτι ὄφρις καὶ γυνή,

Ἦχος ὁ αὐτός.
Ἀνδρέου Πυροῦ, καὶ Θεοφάνους τοῦ Γραπτοῦ.
Τὸ στάδιον τῶν ἀρετῶν ἠνέφκται
οἱ βουλόμενοι ἀθλήσαι εἰσέλθετε

Ἦχος πλ. β΄.
Βυζαντίου καὶ Θεοφάνους τοῦ Γραπτοῦ.

Ἀδὰμ τοῦ παραδείσου διώκεται
τροφῆς μεταλαβὼν ὡς παρήκοος

Δόξα. Ἦχος ὁ αὐτός.
Βυζαντίου, καὶ Ἀνδρέου, Πυροῦ
Ἐφθασε καιρὸς ἡ τῶν
πνευματικῶν ἀγώνων ἀρχή

Ἦχος δ΄. Βυζαντίου καὶ Ἀνδρέου, Πυροῦ.
Ἐλαμψεν ἡ χάρις σου, Κύριε,
ἔλαμψεν ὁ φωτισμὸς τῶν ψυχῶν ἡμῶν

ΜΕΓΑΛΗ ΤΕΣΣΑΡΑΚΟΣΤΗ
Τῆ ΔΕΥΤΕΡᾶ

Ἦχος πλ. α΄. Βυζαντίου. Ἀνδρέου Πυροῦ (1)

Ἐλήλυθεν ἡ νηστεία,
ἡ μήτηρ τῆς σωφοσύνης
Ἦχος γ΄. Βυζαντίου.

Νηστεύσωμεν νηστείαν δεκτὴν
εὐάρεστον τῷ Κυρίῳ

Τῆ ΤΡΙΤῆ ΤΗΣ Ἀ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ἦχος πλάγ. α΄. Θεοδώρου, Στουδίτου.

Κύριε, τὴν σωτήριον
ἐγκράτειαν δισημερεύοντες

1. Ὑπ' ἀριθ. 884 Ἐθνικῆς.

Δόξα. Ἦχος πλ. α'. Θεοδώρου.
Ἦ τὸ ἄνθος τὸ θεῖον
ρίζα βλαστήσασα

Τριψόδιον. Θεοδώρου Στουδίτου.
Ἦχος πλάγ. α'. Ὤδὴ β'.
Δεῦτε συνέλθωμεν
ἐν τῷ ταμείῳ τῆς ψυχῆς.

Ἦχος γ'. Ἰδιόμελον Βυζαντίου.
Ἀρξώμεθα λαοὶ
τῆς ἀμώμου νηστείας

Ἦχος β'. Ἰωσήφ.
Βρώσει πάλαι πικρῶ
ἐξωκισθέντες παραδείσου

Ἦχος β'. Ἰωσήφ.
Εὐλοῦ βρώσει ποτὲ
ἀπωκισθέντες παραδείσου

Ἦχος β'. Θεοδώρου, Στουδίτου.
Τῆς ἐγκρατείας τὴν τρυφήν
κάμοι Λόγε χάρισαι

Ἦχος πλάγ. δ'. Βυζαντίου.
Νηστείαν οὐκ ἀποχὴν
βρωμάτων μόνον τελέσωμεν

Τῆ ΤΕΤΑΡΤῆ ΤΗΣ Α' ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ἦχος β'. Θεοδώρου, Στουδίτου.
Τὸν φωτοποιὸν καιρὸν
ὄν νῦν ἀφιέρωσας

Δόξα. Καὶ νῦν. Θεοδώρου.
Τῷ τιμίῳ σταυρῷ
τοῦ Υἱοῦ σου φυλαττόμενοι

Τριψόδιον. Θεοδώρου.
Ἦχος β'. Ὤδὴ γ'.
Τὸ ξύλον τοῦ σταυροῦ
τὴν ἐγκράτειαν τῷ κόσμῳ

Ἦχος πλάγ. δ'. Βυζαντίου.
Νηστεία τῶν λογισμῶν τὰ πάθη
δεῦτε δουλώσωμεν

Ἦχος ὁ αὐτός. Βυζαντίου.
Νηστεύοντες, ἀδελφοί, σωματικῶς
νηστεύσωμεν καὶ πνευματικῶς

Τῆ ΠΕΜΠΤῆ ΤΗΣ Α' ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ἦχος πλάγ. α'. Θεοδώρου, τοῦ Στουδίτου.
Τὴν παιδροτέραν τῶν ἀρετῶν
τὴν συμπολιτὴν τῶν οὐρανῶν

Δόξα. Καὶ νῦν. Θεοδώρου.
Ἀγιοτέρα τῶν Χερουβιμ
ὑψηλοτέρα τῶν οὐρανῶν

Ἦχος γ'. Ἰδιόμελον. Βυζαντίου.
Κύριε, ἐμοὶ τῷ ἁμαρτωλῷ
ἔθου μετένοιαν

Ἦχος δ'. Βυζαντίου.
Οἱ ποθοῦντες τοῦ θεοῦ
Πάσχα μετασχέιν.

Τῆ ΠΑΡΑΣΚΕΥῆ ΤΗΣ Α' ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ἦχος β'. Δόξα. Θεοδώρου.
Ἦ παρθένος καὶ μήτηρ σου,
Χριστέ, ἐπὶ ξύλου ὄρωσα

Τριψόδιον. Θεοδώρου.
Ἦχος β'. Ὤδὴ ε'.

Σὺ ἐν τόπῳ κρανίου
σαρκὶ σταυρωθῆναι

Ἦχος πλ. δ'. Βυζαντίου.
Τὸ τῆς νηστείας διάγγελμα
περιχαρῶς ὑποδεξώμεθα

Ἦχος πλάγ. α'. Βυζαντίου.
Δεῦτε πιστοὶ ἐπεργασώμεθα
ἐν φωτὶ τὰ ἔργα τοῦ Θεοῦ

Ἦχος β'. Βυζαντίου (1)
Δεῦτε φιλομάρτυρες πάντες
πνευματικῶς εὐφρανθῶμεν

Ἦχος ὁ αὐτός. Βυζαντίου.

Τὴν θεοδώρητον χάριν
τῶν θαυμάτων σου, μάρτυς Θεόδωρε,

Ἦχος ὁ αὐτός. Βυζαντίου (2).

Δῶρον Θεοῦ ὑπέρτατον
ἀνεδείχθης, μάρτυς Θεόδωρε,

Ἦχος ὁ αὐτός. Βυζαντίου.

Θείων δώρων, ἐπώνυμόν σε
γεραίρω, τρισμάκαρ Θεόδωρε

Δόξα. Ἦχος πλάγ. β'. Ἰγνατίου, Νικαίας. (3)

Ὁργάνῳ χρησάμενος ὁ δυσμενῆς
τῷ συναποστάτῃ τυράννῳ

Τῆ ΣΑΒΒΑΤῆ ΤΗΣ Α' ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

Ἦχος πλάγ. δ'. Κοιτάκιον, Ρωμανοῦ.
Πίστιν Χριστοῦ ὡσεὶ θώρακα
ἐνδον λαβὼν ἐν τῇ καρδίᾳ σου

1. Καὶ τὰ ἐπόμενα, τὰ ἔντυπα ἀναγράφουν ὡς ἰδιό-
μελα τοῦ ἁγ. Θεοδώρου.

2. Ὑπ' ἀριθ. 884 Ἐθνικῆς.

3. Διάκονος καὶ σκευοφύλαξ ἐν Κηπόλει, καὶ εἶτα Μη-
τροπολίτης Νικαίας (760 - 850).

ΑΙ ΔΙΟΡΘΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

Εἶναι γνωστόν, ὅτι εἰς τε τὰ χειρόγραφα, πολὺ δὲ περισσότερον καὶ εἰς τὰς ἐντύπους ἐκδόσεις τῶν λειτουργικῶν ἡμῶν βιβλίων, λόγῳ τῶν συχνῶν αντιγραφῶν καὶ τῶν συνεχῶν ἀνατυπώσεων, παρεισέφρυσαν πολλὰ καὶ ποικίλα ἐξ ἀδελφίας σφάλματα εἰς τε τὰ κείμενα τῶν ἱερῶν ὑμνογραφημάτων, ὡς καὶ εἰς τὰς ἐν αὐτοῖς περιεχομένας τυπικὰς διατάξεις. Ἐκ παραλλήλου δὲ καὶ ἀθαιρέτοι διορθώσεις ἐγίνοντο εἰς αὐτὰ, τὰς ὁποίας οἱ αντιγραφεῖς καὶ οἱ διάφοροι ἐπιστάται τῶν ἐντύπων ἐκδόσεων ἐπέφερον εἰς τὰ ἱερά κείμενα ἐκ δοκησιοσφίας καὶ κατὰ τὸ δοκοῦν. Τὰ σφάλματα τῶν αντιγραφῶν, αἱ τυπογραφικαὶ ἀδελφίαι, ἀλλὰ καὶ αἱ ἀθαιρέτοι διορθώσεις τοῦ κειμένου παρεμόρφωσαν τὰ ἱερά ὑμνογραφήματα καὶ πολλάκις κατέστησαν αὐτὰ ἀγνώριστα.

Ἡ πρώτη σοβαρὰ προσπάθεια τῆς καθάρσεως τῶν λειτουργικῶν βιβλίων ἐκ τῶν σφαλμάτων καὶ τῆς ἀποκαταστάσεως τῶν ἱερῶν κειμένων εἰς τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν μορφήν ἐγίνετο κατὰ τὰς πρώτας δεκαετηρίδας τοῦ παρελθόντος αἰῶνος καὶ ὑπὸ ἄλλων μὲν τιῶν, ἰδίως ὅμως ὑπὸ τοῦ ἱερομονάχου Βαρθολομαίου τοῦ Κουτλουμουσιανοῦ, τοῦ ἐξ Ἰμβρου, ὅστις προσεπάθησε δι' ἀντιπαραβολῆς πρὸς τε τὰ ἀρχαῖα χειρόγραφα καὶ τὰς προγενεστέραις ἐκδόσεις, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἄλλας κριτικὰς ὑποδείξεις, νὰ ἐπαναφέρῃ τὰ ἱερά κείμενα εἰς τὴν μορφήν εἶχον ποιηθῆ ὑπὸ τῶν ὑμνογράφων των. Καὶ ἡ προσπάθειά του αὕτη ἐστέρθη ὑπὸ ἐπιτυχίας, ὅχι βεβαίως καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν, ἀλλὰ τοῦλάχιστον ἐν πολλοῖς. Οὕτω δὲ περὶ τὰ μέσα τοῦ παρελθόντος αἰῶνος τῆ ἐγκρίσει τῆς Μεγ. τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἐξήλθον ἐκ τῶν ἀμαρζόντων τότε τυπογραφείων τῆς Βενετίας, καὶ τοῦ τοῦ Φοίνικος, ἀλλ' ἰδίως τοῦ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, λαμπρόταται

Δόξα. Ἦχος πλάγ. β'. Ἰ γ ν α τ ι ο υ, Νικαίας.

Ἁγιοσύνης δωρεά
καὶ πλοῦτος θείας ζωῆς

Ἦχος δ'. Θεοδώρα ο υ (1), Πρωτοσυγκέλλου.

Χορεύουσι στίφη μαρτύρων
χαρμονικῶς νῦν ἐν τῷ τεμένει σου

Ἦχος ὁ αὐτός. Θεοδώρα ο υ, Πρωτοσυγκέλλου.

Ἡ καθαρὰ καὶ πανάμωμος νηστεία
ἐπιδημήσασα νῦν πρὸς ἡμᾶς

Ἦχος ὁ αὐτός. Θεοδώρα ο υ, Πρωτοσυγκέλλου.

Τῇ μαρτυρικῇ σου πρὸς Θεὸν
παρησίᾳ, Θεόδωρε,

(Συνεχίζεται)

ΝΙΚΟΛ. ΠΑΝ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Π ρ ο θ ι ε ρ ε ῦ ς

1. Ἡ καί, Πρωτοσηκρίτου. Ἦκμασε κατὰ τὸν δέκατον αἰῶνα.

καὶ καλλιτεχνικαὶ ἐκδόσεις τῶν λειτουργικῶν ἡμῶν βιβλίων, κεκαθαρμένα, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, τῶν τε τυπογραφικῶν σφαλμάτων, ἀλλὰ καὶ τῶν προγενεστέρων ἀθαιρέτων διορθώσεων.

Μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν ἐν Βενετίᾳ ἑλληνικῶν τυπογραφείων, ἡ ἐκδοσις τῶν λειτουργικῶν βιβλίων γίνεται ἰδίως ἐν Ἀθήναις ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ τρέχοντος αἰῶνος. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν αἱ ἐν Ἀθήναις ἐκδόσεις δὲν ἦσαν εἰμὴ ἀπλαῖ ἀνατυπώσεις τῶν ἐκδόσεων τῆς Βενετίας, ὑπολείπονται κατὰ πολὺ τῆς καλλιτεχνικῆς ἐκείνων ἐμφανίσεως, ἀλλὰ καὶ μὲ νέας τυπογραφικὰς ἀδελφίας, πάντως ὅμως ἀνευ ἀθαιρέτων νέων διορθώσεων. Καὶ τοῦτο, καθόσον ἡ ἐπίσημος Ἑλληνικὴ Ἐκκλησία παρεῖχε μὲν τὴν ἀδειαν τῆς ἐπανεκδόσεως, ἀλλ' ὑπὸ τὸν αὐστηρὸν ὄρον τῆς πιστῆς συμφώνως πρὸς τὰς ἐκδόσεις τῆς Βενετίας ἀνατυπώσεως.

Δυστυχῶς ὅμως, κατὰ τὰς τρεῖς τελευταίας δεκαετηρίδας αἱ ἐν Ἀθήναις γινόμεναι ἐκδόσεις τῶν λειτουργικῶν ἡμῶν βιβλίων, καὶ αἱ φέρουσαι τὴν ἐγκρίσιν τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας καὶ αἱ στερούμεναι ταύτης, ἀπέσεισαν πάντα χαλινὸν σεβασμοῦ πρὸς τὰ ἱερά κείμενα καὶ τὴν διάρθρωσιν ἐκάστου βιβλίου, καὶ μὲ τὸλμην πρωτοφανῆ καὶ χωρὶς τὸν παραμικρὸν διαταγμὸν ἐπέφερον μετατροπὰς καὶ ἀλλοιώσεις ἀθαιρέτους εἰς τὰ ἱερά ὑμνογραφήματα καὶ τὰς παρενειρομένας τυπικὰς διατάξεις, ὥστε κατέστησαν αὐτὰ ἐντελῶς ἀγνώριστα. Οἱ ἐπιστατοῦντες εἰς τὰς καινοφανεῖς αὐτὰς ἐκδόσεις τῶν λειτουργικῶν ἡμῶν βιβλίων ἀνευ οὐδενὸς διαταγμοῦ, προβαίνουν εἰς τὴν διορθωσιν τῶν ὑμνογραφημάτων, εἴτε διὰ νὰ ἐφαρμόσουν τοὺς κανόνας τῆς γραμματικῆς καὶ τοῦ συντακτικοῦ, εἴτε διὰ νὰ μεταβάλουν τὴν ποίησιν τῶν τροπαρίων συμφώνως πρὸς τὰς ποιητικὰς ἐμπνεύσεις των, ἀδιαφοροῦντες ἐὰν διὰ τοῦ μέτρου τούτου τὰ ὑμνογραφήματα ἀπομακρύνονται ριζικῶς ἀπὸ τῆς ἀρχικῆς των μορφῆς, τὴν ὁποίαν εἶχε δώσει εἰς αὐτὰ ὁ ὑμνογράφος. Τινῶν ἐξ αὐτῶν ἡ τὸλμη ἐφθασε μέχρι τοῦ ἀπιστεῦτου σημείου τῆς ἀντικαταστάσεως ὁλοκλήρων τροπαρίων δι' ἄλλων τῆς ἰδικῆς των ἐμπνεύσεως. Τινὲς δὲ δὲν ἐδίστασαν νὰ ἐπιφέρουν διορθώσεις καὶ εἰς τὰς ἀποστολικὰς ἢ εὐαγγελικὰς περικοπὰς, αἵτινες περιέχονται εἰς τινὰ λειτουργικὰ βιβλία. Πάντως οὗτοι δὲν ἦσαν οἱ ἐνδεδειγμένοι νὰ ἀναλάβουν τοιαύτην ἐργασίαν, ἥτις ἐπρόκειτο νὰ διαστρεβλώσῃ τὰ ἱερά κείμενα.

Πρὸ ἐτῶν ὁ πρῶν ἀρχιεπίσκοπος Κεφαλληνίας Σπυρίδων Κομποθέκρας ἐκφέρων γνώμας περὶ διορθώσεως τῶν λειτουργικῶν κειμένων (Λειτουργικὰ Σ. Κομποθέκρας, Ἀθήναι 1911—καὶ Ἱερὸς Σύνδεσμος, 1 Ὀκτωβρ. 1911, ἀριθ. 154 σ. 4 κ.ε.), ἠκολούθει τὴν αὐτὴν ὡς ἀνω ἐσφαλμένην μέθοδον καὶ ἐφρόνει, ὅτι εἶναι ματαιοσχολία ἢ ἀναζήτησις τῶν παλαιῶν αντιγραφῶν τῶν λειτουργικῶν βιβλίων, εἰς τὰ ὅποια, ἔλεγε, «δὲν ἔχομεν ἀνάγκην νὰ καταφύγωμεν· διότι δὲν πρόκειται νὰ ἀφαιρέσωμεν ἢ νὰ προσθέσωμεν λέξιν ἢ φράσιν τινὰ, προσβάλλουσαν δόγμα τι τῆς ἀρχαίας ἡμῶν πίστεως, ἀλλὰ νὰ διορθώσωμεν σολοικισμοὺς τινὰς, πρὸς τὴν διορθωσιν τῶν ὁποίων ἀρκεῖ καὶ ὑπεραρκεῖ ἡμῖν τὸ συντακτικὸν μέρος τῆς γραμματι-

κῆς». Κατὰ τῆς ἐσφαλμένης ταύτης γνώμης τοῦ Κομποθέκτρα ἔσπευσε νὰ διαμαρτυρηθῆ ὁ Κ. Ι. Δουβουινιώτης, χαρακτηρίσας αὐτὴν ὡς «καινοφανῆ καὶ ἀντικειμένην ἀντικρυς πρὸς τὰς ἰδέας πάντων τῶν μέχρι τοῦδε περὶ τὴν κριτικὴν ἀσχοληθέντων, τελείως δὲ σφαλερὰν» (*Ἱερὸς Σύνδεσμος*, ἀριθ. 156 τῆς 1 Νοεμβρ. 1911 σ. 12). Ὁ δὲ ἀείμνηστος καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Νικ. Πολίτης, λαμβάνων ἀφορμὴν ἐκ τῆς ἀφελοῦς ταύτης γνώμης τοῦ ἱεράρχου Σ. Κομποθέκτρα, καὶ ὑποδεικνύων τὴν ὀρθὴν ὁδὸν διὰ τὰς ἐκδόσεις τῶν ἐκκλησιαστικῶν κειμένων, συμφώνως πρὸς τὰς ἀξιώσεις τῆς ὑγιοῦς κριτικῆς, ἐδημοσίευσε βαθυστόχαστον ἄρθρον εἰς τὴν *Λαογραφίαν* (τόμ. Γ'. σ. 514—517), ἔνθα τονίζει, ὅτι «ἡ πρώτη ὑπὸ Ἑλληνοσκληρικῶν καὶ δὴ κληρικῶν εὐπαιδέυτου, ἐκφερομένη γνώμη περὶ διορθώσεως ἐκκλησιαστικῶν κειμένων εἶναι αὐτὸ τοῦτο ἄρνησις τῶν θεμελιωδῶν ἔρων πάσης κριτικῆς». Καὶ ἐν συνεχείᾳ προσθέτει:

«Ὅπως ἐπιτευχθῆ ἐπίσημος ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας κριτικὴ ἐκδοσις τῶν λειτουργικῶν κειμένων, καὶ ἀποκάθαρσις αὐτῶν ἀπὸ τῶν τυχόν διαστρωφῶν, ἢ τῶν αὐθαϊρέτων μεταβολῶν, τὰς ὁποίας ἐπήνεγκον ἀνεπιστήμονες ἐκδόται καὶ ἀμαθεῖς τυπογράφοι, προαπαιτεῖται... νὰ διαδοθῶσιν εὐρύτερον στοιχειωδέσταται τινες γνώσεις, τὰς ὁποίας, ὡς συνάγεται ἐκ τῶν *Λειτουργικῶν* τοῦ σεβασμιωτάτου πρώην Κεφαλληνίας, ὑπάρχουσι οἱ ὑπολαμβάνοντες περιττὰς ἔλως, ὡς λ. χ. ὅτι δὲν πρέπει νὰ ἀποτολμᾶται διορθώσεις κειμένου (*emendatio*) πρὸ τῆς ἀποκαταστάσεως αὐτοῦ (*re-censio*), ὅτι ἡ ἀποκατάστασις συντελεῖται μετ' ἀντιβολῆν καὶ ταξινομίαν τῶν ἀντιγράφων, ὅτι ἡ ἐκδοσις δὲν σκοπεῖ τὴν ἀποκάθαρσιν τοῦ κειμένου ἀπὸ γραμματικῶν ἢ ἄλλων οἰωνδήποτε σφαλμάτων, ἀνθεωθῆ ὅτι ὑπέπεσεν εἰς ταῦτα ὁ συγγραφεὺς καὶ δὲν προέρχονται ἐκ τῶν βιβλιογράφων.—Ὁ ὑπολαμβάνων ὅτι ἡ κριτικὴ τῶν κειμένων συνίσταται εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν κανόνων τῆς γραμματικῆς, ὅτι τὰ μόνα ἀναγκαῖα ἐφόδια τοῦ κριτικοῦ εἶναι μία γραμματικὴ καὶ ἕν συντακτικόν (καὶ δὴ τὸ συντακτικόν τοῦ Ἄσωπίου, εἰς ὃ συχνάκις ὁ σεβασμιώτατος πρώην Κεφαλληνίας παραπέμπει), ἀποφαίνει μὲν ὡς ἔνεσιν ἀπλουστάτην τὴν τέχνην ταύτην, ἀλλ' ἐλέγχεται μὴ ἐπιστάμενος τί ἄγνοεῖ (ἢ δὲ *ars nesciendi* εἶναι τὸ θεμέλιον πάσης κριτικῆς), καὶ πρὸ παντός, προκειμένου περὶ θρησκευτικῶν κειμένων, κινδυνεύει νὰ ἐξολισθήσῃ εἰς κακοδοξίαν. Τοιοῦτο πάθημα ἔπαθε καὶ ὁ συγγραφεὺς τῶν *Λειτουργικῶν*, εἰς ἀπόδειξιν δὲ τούτου φέρομεν τὸ παράδειγμα τῆς πρώτης διορθώσεως αὐτοῦ, ἣν ὑπολαμβάνει αὐτόδηλον καὶ ἀνεπίδεκτον ἀντιρρήσεως. Ὡς διηγεῖται, ἀπὸ πολλοῦ ἀκούων ψαλλομένην ἐν τῇ νεκρωσίμῳ ἀκολουθίᾳ τὴν περικοπὴν τοῦ ἰδιομέλου τροπαρίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ «ἐπελθὼν γὰρ ὁ θάνατος, ταῦτα πάντα ἐξηφάνισται», ἀντελαμβάνετο καὶ διεγίνωσκε τὸν σολοικισμόν, ἀλλὰ παρασυρόμενος ἀπὸ τὸν κοινὸν ροῦν τῆς ἕξως ἔμενε ἀδιάφορος. Ὅτε δ' ὅμως πρὸ εἰκοσιπενταετίας περίπου ἐν τινι ἐκκλησίᾳ, κηδευομένου τινὸς τῶν τὰ πρῶτα φερόντων, εἰς τῶν παρισταμένων λογίων καὶ ἀνεπτυγμένων ἀνδρῶν ἐξεδήλωσε μεγαλοφώνως καὶ εἰς

ἐπήκοον, αὐτοῦ ἱεουργοῦντος (καὶ κατὰ τρόπον ἀπρεπέστατον, προσθέτομεν), τὴν ἀγανάκτησίν του διὰ τὴν ἀπόλυτον ὀνομαστικὴν τοῦ τροπαρίου, «διεγερθείσης τῆς φιλοτιμίας μου, λέγει, ἐνεθυμήθη τὸ συντακτικόν τοῦ αἰοδίου διδασκάλου τοῦ γένους Ἄσωπίου», καὶ ἐπεχείρησε τὴν διορθωσιν αὐτοῦ τοῦ σολοικισμοῦ. Τὴν διορθωσιν ἐδημοσίευσε τῷ 1887 ἐν ἰδίῳ φυλλάδιῳ ἐκ 16 σελίδων, εἰς ὀλίγα μόνον ἀντίτυπα ἐκτυπώθη, ἐπανέλαβε δὲ πέρυσιν ἐν τῷ Ἱερῷ Σύνδεσμῳ, ὁποῦ ἀνετυπώθη ἐν τοῖς *Λειτουργικοῖς*. Ἡ διορθώσεις ἦτο εὐχερεστάτη καὶ ἡ σύνταξις θ' ἀποκαθίστατο κανονικὴ μὲ μόνην τὴν μεταβολὴν τῆς ἀπολύτου ὀνομαστικῆς εἰς γενικὴν ἀπόλυτον «ἐπελθόντος τοῦ θανάτου κτλ.». Ἄλλ' εἰς τοῦτο ὑπῆρχεν, ὡς εὐλόγως καὶ ὀρθότατα παρετήρησε, σπουδαῖον ἐμπόδιον, τὸ μέτρον τοῦ τροπαρίου, ὅπερ διὰ τῆς τοιαύτης μεταβολῆς θὰ ἔλυετο. Ἄλλ' ὑπελείπετο ἄλλη ὁδὸς ἀπλουστερά, ἢ μεταβολὴ τῆς ἑτεροπροσωπίας εἰς ταῦτοπροσωπίαν διὰ τῆς διορθώσεως τοῦ ἐξηφάνισται εἰς ἐξηφάνισε. Οὕτως αἴρεται ὁ σολοικισμὸς καὶ τὸ μέτρον καὶ τὸ μέλος τηροῦνται ἀπρόσβλητα, ὡς λέγει. Ἀλλὰ διέλαθε τὸν σεβασμιώτατον ὅτι ἡ μεταβολὴ αὕτη προσκόπτει εἰς ἄλλην δυσκολίαν πολλῶ σπουδαιότεραν τῆς μετρικῆς. Ἐνῶ διὰ τῆς σολοίκου φράσεως ὁ θάνατος παρίσταται ὡς φυσικὸν φαινόμενον, ἢ δ' ἐξαφάνισις τοῦ πλοῦτου κτλ. ὡς ἐπακολούθημα τοῦ φαινομένου τούτου, διὰ τῆς προτεινομένης μεταβολῆς ὁ θάνατος προσωποποιεῖται, συμμεταβάλλεται εἰς θεὸν τινα ἢ δαίμονα. Ὁ θεὸς οὕτως, ὁ θάνατος, ἐνεργεῖ, ἐνεργεῖα τοῦ δ' εἶναι ἡ ἐξαφάνισις τοῦ πλοῦτου καὶ τῆς δόξης. Διὰ τῆς ἀπλουστάτης ἐκείνης τροπῆς τοῦ ρήματος ἐξηφάνισται, ἢ νεκρωσίμος ἀκολουθία μεταφέρει ἡμᾶς εἰς ἄλλον κόσμον θρησκευτικῶν παραστάσεων, εἰς τὴν προσωποποιίαν τῶν φυσικῶν καὶ ἠθικῶν δυνάμεων, τὴν τοσοῦτον μὲν οἰκείαν εἰς τὰς ἀρχαίας ἐθνικὰς θρησκείας, τῶν ὁποίων ἀποτελεῖ τὸν ἰδιάζοντα χαρακτήρα, ἀλλ' ἀντικειμένην ἀντικρυς εἰς τὴν χριστιανικὴν. Καὶ ναὶ μὲν εἰς τὸν ἑλληνικὸν λαὸν δὲν εἶναι ἀλλότρια τοιαῦτα παραστάσεις, ὑπολείμματα τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς θρησκείας, τὰ ὁποῖα δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκρίζωσῃ τέλει ὁ χριστιανισμὸς, καὶ διατηρεῖ ἀκόμη ὁ λαὸς τὸν «Χάρον», ἰσχυρὰν προσωποποιίαν τοῦ θανάτου, ἀλλ' ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ συγγραφεὺς τῆς *Ἀκριβοῦς ἐκδόσεως τῆς ὀρθοδόξου πίστεως*, ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ ἦτο δυνατὸν νὰ διαπράξῃ τοιοῦτο ἀμάρτημα θεολογικόν. Εἶναι δ' ἀδिकώτατον, ζητοῦντες νὰ ἐπανορθώσωμεν γραμματικὸν παράπτωμα ἐλαφρότατον, (διότι ἐπὶ τέλους δὲν εἶναι παρ' ἀρχαίους ποιηταῖς ἄγνωστος ἢ ἀνακόλουθος χρῆσις τῆς ὀνομαστικῆς μετοχῶν), νὰ ἐπιρρίπτωμεν ἀνεπιγνώστως τὴν εὐθύνην βαρέως θρησκευτικοῦ ὀλισθήματος εἰς αὐτὸν τὸν δεινὸν ἐξακριβωτῆν τῶν δογματικῶν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως».

Εἶναι καταφανές, ὅτι εἰς τὰς ὁρθὰς καὶ ἀναντιρρήτους ταύτας ὑποδείξεις τοῦ ἀειμνήστου καὶ σοφοῦ καθηγητοῦ Νικολ. Πολίτου ἐγκρατεῖα ἢ ἀλήθεια. Πᾶσα ἐπομένης διορθώσεως τῶν ἱερῶν κειμένων, μὴ στηριζομένη εἰς τοὺς κανόνας τῆς ὑγιοῦς ταύτης κριτικῆς, ἀλλὰ γινομένη κατὰ τὸ δοκοῦν, ὡς αὐθαίρετος καὶ

Η ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΕΝ ΤΗ ΜΕΤΑΒΑΛΛΟΜΕΝΗ ΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ὁ Dr. Hunter εἶναι γνωστότατος μεταξὺ τῶν Ἀγγλῶν χριστιανῶν ἕνεκα τοῦ ἐνδιαφέροντός του διὰ τὰ ἐργατικά προβλήματα. Τὸ Sheffield εἶναι μία ἀπὸ τὰς πλέον βιομηχανικὰς περιοχὰς τῆς Ἀγγλίας καὶ ὡς πνευματικὸς ποιμὴν αὐτῆς τῆς ἐπισκοπῆς ὁ Dr. Hunter ἔχει ἰδιαιτέραν κατανοήσιν τῶν προβλημάτων τῆς, ἐφ' ὅσον μάλιστα ἡ μεγάλη πλειοψηφία τῶν κατοίκων τῆς ἀπαρτίζεται ἀπὸ βιομηχανικοὺς ἐργάτας, διαβιῶντας ἐντὸς μεγάλων πόλεων, συχνάκις δὲ ἐντὸς πτωχῶν καὶ ἀνθυγιεινῶν κατοικιῶν. Ἐχει κάμει μέχρι σήμερον μερικὰ πειράματα, ἵνα γεφυρωθῇ τὸ χάσμα μεταξὺ Ἐκκλησίας καὶ λαοῦ, διὰ τοῦ διορισμοῦ εἰδικῶν ἱερέων ἐργοστασίων καὶ ἐργατῶν κοινωνικῆς προνοίας. Προσωπικῶς, καίτοι δὲν γνωρίζω τὸν Dr. Hunter, ἔχω δύο λόγους διὰ νὰ ἐνδιαφέρωμαι διὰ τὸ ἔργον του. Πρῶτον, διότι εἶναι πρόεδρος τῆς Ἐπιτροπῆς διεκκλησιαστικῆς βοήθειας καὶ τῆς Ὑπηρεσίας προσφύγων τοῦ Βρετανικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, τοῦ ὁποῦ ἐγὼ εἶμαι ἡ ἐν Ἑλλάδι ἀντιπρόσωπος· καὶ δεύτερον διότι τὸ 1948 ὁ Dr. Hunter μοῦ ἔγραψε διὰ νὰ μοῦ προτείνῃ, ὅπως ἐργασθῶ ὑπ' αὐτὸν εἰς τὸ Sheffield καὶ θέσω τὰς βάσεις ἐνὸς χριστιανικοῦ ἐκπαιδευτικοῦ προγράμματος διὰ τὰς γυναῖκας καὶ τὰ κοράσια τῶν ἐργοστασίων. Ἄν καὶ προτίμησα νὰ ἔλθω εἰς τὴν Ἑλλάδα, (πράγμα, διὰ τὸ ὅποσον δὲν ἔχω μετανοήσει καθόλου), εἶμαι βεβαία, ὅτι ἡ προταθεῖσα ἐργασία θὰ ἦτο πολὺ ἐνδιαφέρουσα. Ἐὰν ἤμην τότε ἐλευθέρω, ἀσφαλῶς θὰ τὴν ἀπεδεχόμην μετὰ χαρᾶς.

Θὰ διαίρεσω τὸ θέμα μου, ὅπως πράττει καὶ ὁ Dr. Hunter, εἰς τρία μέρη. Πρῶτον, θὰ προῶ εἰς τὴν ἀνάλυσιν τοῦ μεταβαλλομένου κόσμου, ἰδίως δὲ τῆς βιομηχανικῆς κοινωνίας. Δεύτερον, θὰ ἐξετάσω τὸ πρόβλημα τῶν σχέσεων Ἐκκλησίας καὶ πολιτικῆς· καὶ τελευταίον, θὰ προσπαθῶ νὰ διαγράψω τὴν στρατηγικὴν τῆς Ἐκκλησίας ὑπὸ τὰς παρούσας συνθήκας.

Ἐν πρώτοις, ἄς κάμωμεν μίαν ἀνάλυσιν τῆς κατα-

ἀνεξέλεγκτος, ὄχι μόνον δὲν ἐπιτρέπεται νὰ ἐπικροτῆται, ἀλλ' ἀσυζητητὴ πρέπει νὰ ἀπορρίπτεται. Αἱ κατὰ τὸ δοκοῦν γινόμεναι μεταβολαὶ καὶ διορθώσεις συντελοῦν μόνον εἰς τὴν ἀλλοίωσιν καὶ διαστρέβλωσιν τῶν ἱερῶν κειμένων. Οὐτε εἶναι δυνατόν νὰ θεωρηθῇ σοδαρὰ πάσα τοιαύτη ἐκδοσις λειτουργικοῦ βιβλίου.

Δυστυχῶς, παρὰ τὰς ἀληθείας ταύτας, ἐξεδόθησαν καὶ κυκλοφοροῦν καὶ χρησιμοποιοῦνται λειτουργικὰ βιβλία μὲ ἠλλοιωμένα τὰ ἱερά κείμενα εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον. Ἐπειδὴ δὲ αἱ παλαιότεραι ἐκ τῶν τυπογραφείων τῆς Βενετίας ἐξεληθοῦσαι συντηρητικαὶ ἐκδόσεις διαρκῶς ἐκλείπουν, ἡ κυκλοφορία τῶν ἀνεξέλεγκτων νέων αὐτῶν ἐκδόσεων ὀλονὲν ἐξαιπλοῦται. Καὶ μόνον διὰ τῆς ἐπεμβάσεως τῆς ἐπισήμου Ἐκκλησίας θὰ ἦτο ἴσως δυνατόν νὰ ἀνακοπῇ τὸ κακὸν, ἀπαγορευομένης τῆς χρησιμοποίησεως πάσης τοιαύτης σφαλερᾶς ἐκδόσεως.

Οἶκον. ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α. ΡΗΓΑΣ
Ἀρχιερ. Ἐπίσκοπος Σκιάθου

στάσεως. Ἄφ' ἧς συνεπληρώθη ὁ κανὼν τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ ἡ λειτουργία τῆς Ἐκκλησίας ἔλαβε τὴν παραδεδομένην μορφήν τῆς, μία μεγάλη ἐπανάστασις συνετελέσθη εἰς τὴν ζωὴν καὶ εἰς τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι τῶν ἀνθρώπων, μία ἐπανάστασις ἡ ὁποία ἤρχισε μόλις κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, διότι μέχρι τοῦ παρελθόντος ἢ τοῦ προπαραελθόντος αἰῶνος ὁ ἴσπος ἦτο τὸ ταχύτερον μεταφορικὸν μέσον, τὸ χωρίον ἦτο ἡ κλασσικὴ μορφή τῆς κοινωνικῆς συμδιώσεως, ἡ δὲ ἐπιστήμη καὶ ἡ τεχνικὴ δὲν εἶχον ἀκόμη ἀρχίσει νὰ παρέχουν εἰς τὸν ἀνθρώπον τὴν δυνατότητα, ὅπως εἰσχωρήσῃ εἰς τὰ ἀνεξερεύνητα ἐδάφη τῆς θείας Προνοίας. Ἡμεῖς, οἱ ὁποῖοι ἀπὸ τῆς παιδικῆς μας ἡλικίας εἴμεθα ἐξοικειωμένοι μὲ τὴν Βίβλον καὶ τὴν θεῖαν λειτουργίαν, τείνομεν ἐνίοτε νὰ λησμονήσωμεν τὴν ἔκτασιν καὶ τὸ μέγεθος αὐτῆς τῆς ἐπανάστασεως, ἡ ὁποία κάμνει κάθε ἀντίληψιν περὶ τοῦ φυσικοῦ κόσμου ἐν τῇ Βίβλῳ νὰ φαίνεται ὡς εἰς ἀπλοῦς ποιητικὸς συμβολισμὸς. Ἡ ἐπιστήμη ἐπηρόησεν εἰς τοιοῦτον βαθμὸν τὸν ἔλεγχον τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῶν φυσικῶν δυνάμεων, ὥστε νὰ δύναται νὰ ἀγνοῇ οὕτως τὴν θεῖαν Πρόνοιαν, ἔστω καὶ ἂν δὲν εἶναι ἠθελημένως ἀσεβής. Φαινόμενα, ὅπως, λόγου χάριν, αἱ θύελλαι καὶ οἱ σεισμοί, ἀναφέρονται, ἀκόμη καὶ σήμερον εἰς τὰ ἀγγλικά ἀσφαλιστικά συμβόλαια ἐπὶ λέξει ὡς «ἔργα Θεοῦ» ὅμως, ἐνῶ ταῦτα ἐξακολουθοῦν νὰ λαμβάνουν χώραν, εἶναι δυνατόν πλέον εἰς τὸν ἀνθρώπον τοῦλάχιστον μέχρις ἐνὸς σημείου νὰ προβλέπῃ τὴν ἐπέλευσιν των καὶ νὰ προστατεύεται κατὰ τῶν συνεπειῶν των.

Ἐπάρχουν, ἐν τούτοις, δύο πράγματα, ἕναντι τῶν ὁποίων ὁ ἀνθρώπος παραμένει ἀκόμη ἀνίσχυρος. Δὲν δύναται νὰ ἀποφύγῃ τὸν θάνατον, καὶ ἀδυνατεῖ νὰ ἐξαλείψῃ τὴν ὑπαρξίν τῆς ἀμαρτίας ἢ νὰ ὑπερικήσῃ τὰς κακὰς συνεπειὰς μιᾶς διστραμιμένης βουλῆσεως· «τῷ θέλοντι καὶ μὴ ποιεῖν τὸ καλόν, ὅτι ἐμοὶ τὸ κακὸν παράκειται» ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ «ὁ νόμος ἐν τοῖς μέλεσί μου», παρὰ τὰ μεγάλα ἐπιτεύγματα τῆς συγχρόνου μορφώσεως καὶ τῆς τεχνικῆς προόδου. Καὶ ὅμως, δὲν εἶναι ἐκπληκτικὸν τὸ ὅτι ὁ ἀνθρώπος, διὰ τῆς τόσο μεγάλης αὐξήσεως τῆς γνώσεως καὶ τῆς δυνάμεώς του, κατέστη κάπως τυφλὸς ἕναντι τοῦ εὐαλώτου τῆς ψυχῆς του ὑπὸ τοῦ κακοῦ, ὅπως ἐπίσης δὲν ἐκπλήσσει τὸ ὅτι ὑπὸ ὀμαλᾶς συνθήκας παραμένει οὕτως ἀσυγκίνητος ἕναντι μιᾶς θρησκείας παρουσιαζομένης εἰς αὐτὸν εἰς τὰ πλαίσια μιᾶς παρφηχημένης κοινωνικῆς καταστάσεως, καὶ ὑπὸ τὸ πρῖσμα μιᾶς προνοούσης θείας δυνάμεως, ἡ ὁποία ἐλάχιστα ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὴν σύγχρονον πείραν, ὅπως ἐκεῖνος τὴν ἔννοεῖ.

Τοῦτο ἄγει, κατ' ἀνάγκην, εἰς τὸ ἐρώτημα περὶ τῶν μορφῶν, ὑπὸ τὰς ὁποίας δέον νὰ παρουσιάζωνται αἱ αἰώνια ἀλήθειαι τῆς χριστιανικῆς θρησκείας. Εἶναι πράγματι θλιβερόν, ὅτι τοῦλάχιστον ἐν Ἀγγλίᾳ ἡ Ἐκκλησία οὐδέποτε ὑπῆρξε τόσο ἀνίσχυρος ἕναντι τῶν ἀνθρωπίνων προβλημάτων ὅσον σήμερον. Τὰ παλαιὰ ἐπιχειρήματά τῆς ἔπαυσαν νὰ πείθουν. Ἡ Ἐκκλησία δὲν κηρύσσει τὸ εὐαγγέλιόν της κατὰ ἕνα τρόπον, ὁ ὁποῖος νὰ κάμῃ τὸν σύγχρονον ἀνθρώπον νὰ σταματήσῃ καὶ νὰ εἴπῃ: «Ἄ μάλιστα· τώρα

καταλαβαίνω. Ναι, θεθαίως, έτσι πρέπει να είναι». Ἀντιθέτως, φαίνεται σὰν νὰ τοῦ λέγη: «πρέπει πρῶτον νὰ σκεφθῆς ὡσὰν νὰ μὴ ζῆς εἰς τὸν σύγχρονον κόσμον, νὰ εἰσέλθῃς κατόπιν εἰς τὸν τρόπον τοῦ σκέπτεσθαι τῶν μεταρρυθμιστῶν τοῦ δεκάτου ἔκτου αἰῶνος, ἢ τῶν ἀνθρώπων τῆς ἐποχῆς τῆς Βίβλου, καὶ μόνον τότε θὰ κατανοήσῃς τὴν διδασκαλίαν μου καὶ θὰ ἀποδεχθῆς τὴν ἀλήθειάν μου». Ὁ κοινὸς ἄνθρωπος εἶναι ἀδύνατον νὰ κάμῃ αὐτὸ τὸ ἄλμα πρὸς τὰ ὀπίσω. Διότι στερεῖται τῆς ἀπαιτουμένης φαντασίας ἢ γνῶσεως ἢ ὑπομονῆς. Ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ λάβῃ σοβαρῶς ὑπ' ἑψιν τὴν ἀλλαγὴν εἰς τὸν προσανατολισμὸν καὶ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς βιομηχανικῆς ἐπαναστάσεως, ἐὰν θέλῃ τὴν στρατηγικὴν τῆς ἐξ Ἰσοῦ δυναμικὴν καὶ πειστικὴν ἐντὸς τῆς νέας κοινωνικῆς τάξεως πραγμάτων, ὅπως ὑπῆρξεν αὕτη καὶ κατὰ τὸ παρελθόν.

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ὁ πρῶτος αἰὼν τῆς βιομηχανικῆς ἀναπτύξεως ὑπῆρξε πρόξενος μεγάλων κοινωνικῶν δεινῶν. Ἐδημιούργησε πλοῦτον, αὐξῆσιν τοῦ πληθυσμοῦ, ἀλλὰ ταυτοχρόνως καὶ τὴν σκανδαλώδη ἐκμετάλλευσιν τοῦ ἐργαζομένου καὶ τῆς οἰκογενείας του. Ἡ Ἐκκλησία δὲν ἤδυνήθη νὰ ἐμποδίσῃ αὐτὴν τὴν ἐκμετάλλευσιν, διότι δὲν ἤγειρε τὴν φωνὴν τῆς κατ' αὐτῆς. Ἦδη αἱ κακαὶ αὐταὶ ἡμέραι ἀνῆλθον εἰς τὸ παρελθόν, ἀλλ' ἔχουν κληροδοτήσει εἰς τὸν ἐργαζόμενον ἕνα φόβον καὶ μίαν φιλοποσίαν, ἀπὸ τὰ ὅποια δυσκόλως δύναται νὰ ἀπαλλαγῇ. Ἐδημιούργησαν δὲ εἰς τὴν βιομηχανικὴν κοινωνίαν μίαν ταξικὴν συνείδησιν, ἢ ὅποια ἀνοίγει ἐν μέγα χάσμα μεταξὺ ἰδιοκτητῶν καὶ διευθυντῶν τῶν ἐπιχειρήσεων, ἀφ' ἑνός, καὶ τῶν ἐργατῶν, ἀφ' ἑτέρου.

Τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς βιομηχανικῆς κοινωνίας, τὰ ὅποια ἀφίλει νὰ λάβῃ ὑπὸ σημείωσιν ἡ Ἐκκλησία, πρὶν ἢ διαμορφώσῃ τὴν στρατηγικὴν τῆς, εἶναι τὰ ἑξῆς:

Πρῶτον, παρατηροῦμεν μίαν ταχεῖαν αὐξῆσιν τοῦ πληθυσμοῦ, καὶ ἐν συνεχείᾳ μίαν μετάδοσιν ἀπὸ τὰς μικρὰς ἀγροτικὰς κοινότητας εἰς τὴν μαζικὴν κοινωνίαν, ἢ ὅποια ἐξηπλώθη τόσο ταχέως, ὥστε νὰ μὴ δυνήθῃ νὰ ἀφομοιώσῃ τὰς πολιτικὰς παραδόσεις μιᾶς χριστιανικῆς κοινωνίας, ὅπως αὐταὶ μετεδόθησαν εἰς ἡμᾶς ἀπὸ τοὺς μεσαιωνικοὺς χρόνους. Ἡ εἰς παγκόσμιον κλίμακα αὐξῆσις τοῦ πληθυσμοῦ, ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ἐπιθυμίαν ὄλων τῶν λαῶν διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ βιωτικοῦ των ἐπιπέδου, ὀδηγεῖ κατ' ἀνάγκην εἰς οἰκονομικὰς κρίσεις, αἱ ὅποια δὲν στεροῦνται πολιτικῶν συνεπειῶν. Τὸ γεγονός τοῦτο ἀπετέλεσε σπουδαῖον παράγοντα εἰς τὴν πολιτικὴν τῆς Γερμανίας κατὰ τὴν τελευταίαν πεντηκονταετίαν, εἶναι δέ, γενικῶς εἰπεῖν, ἐν πρόβλημα, τὸ ὅποιο δύναται νὰ ἐπιλυθῇ μόνον διὰ τῆς εἰλικρινοῦς καὶ σώφρονος διεθνοῦς συνεργασίας.

Δεύτερον, ἡ τεχνικὴ πρόοδος εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν τεραστίαν αὐξῆσιν τῆς παραγωγῆς. Ὑπάρχει σήμερον ὀλιγωτέρα ἐργασία διὰ τὸν βιοτέχνην καὶ περισσότερο διὰ τὸν τεχνίτην. Εἰς πολλὰς μηχανικὰς ἐργασίας τὸ νὰ εἶναι τις προικισμένος με δημιουργικὸν πνεῦμα ἀποτελεῖ μᾶλλον μειονέκτημα. Ἐν τού-

τοις, ἡ βιομηχανικὴ πρόοδος ἐπέφερε μείωσιν τῶν ὥρῶν ἐργασίας καὶ ὑψωσιν τῶν μισθῶν, ἐὰν δὲ δὲν ἐπήρξατο, συνεπεῖα τῶν δύο παγκοσμίων πολέμων, ἢ γνωστὴ ἀνάστασις τοῦ διεθνοῦς ἐμπορίου καὶ ἐὰν μερὶς τῶν ἐργατῶν τοῦ κόσμου ἀπεφάσιζε νὰ ἐργασθῇ μετὰ πλήρη ἀποδοτικότητα, τότε ἀσφαλῶς ἡ ἀγῶνία τῆς καθημερινῆς βιοπάλης καὶ ὁ φόβος τῆς ἀνεργίας καὶ τῆς ἀσθενείας θὰ εἶχον ἤδη ἐξαφανισθῇ ἀπὸ τὸν οἶκον τοῦ κοινῶ ἐργαζομένου ἀνθρώπου.

Τρίτον, ἡ αὐξουσα ἀνάγκη κεφαλαίων διὰ τὴν ἐκβιομηχάνισιν ὠδήγησεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν μεγάλων ἐπιχειρήσεων καὶ οἰκονομικῶν ὀργανισμῶν, εἰς τοὺς ὁποίους ἡ δύναμις ἔχει περιέλθει εἰς τὰς χεῖρας μιᾶς ομάδος διευθυντῶν. Ἡ τεραστία ἔκτασις αὐτῆς τῆς δυνάμεως ὑπῆρξεν ἐν ἐκ τῶν ἰσχυροτέρων ἐπιχειρημάτων ὑπὲρ τῆς ἐθνικοποιήσεως τῶν βασικῶν βιομηχανιῶν. Ἐν τούτοις, ὑπῆρξε μίᾳ δυσάρεστος ἐκπληξίς διὰ πολλοὺς ἐργάτας ἢ διαπίστωσις, ὅτι ἡ ἐθνικοποίησις ἐλάχιστα μετέβλεπε τὴν διάρθρωσιν τῶν μεγάλων βιομηχανικῶν ὀργανισμῶν, ἢ ὅποια παρέμεινεν ἢ αὐτῇ χάριν τῆς διατηρήσεως τῆς ἀποδοτικότητός των. Εἶναι δὲ ἀληθές, ὅτι συχνάκις αἱ μεγάλα ἐπιχειρήσεις δύνανται νὰ προσφέρουν μεγαλυτέρους μισθοὺς καὶ καλυτέρας συνθήκας ἐργασίας, παρὰ αἱ μικρότεροι ἐπιχειρήσεις.

Τέταρτον, παραμένει πάντοτε ἄλυτον τὸ πρόβλημα, πῶς νὰ ἐμπνεύσωμεν τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης μεταξὺ τῶν ἐργατῶν, δταν ὁ καταμερισμὸς τῆς ἐργασίας ἐπιφέρει τὴν συμμετοχὴν ἐνὸς ἐκάστου εἰς ἐλάχιστον μόνον τμήμα τῆς ὅλης παραγωγικῆς λειτουργίας. Μερικοὶ χριστιανοὶ κοινωνιολόγοι ἀποδεικνύονται οὐτοπισταί, δταν ὀμιλοῦν περὶ τῆς ἀνάγκης περισσοτέρου δημοκρατικοῦ ἐλέγχου εἰς τὴν βιομηχανίαν, διότι πλείστα ὅσαι ἀποφάσεις, ἀφορώσαι τὴν παραγωγὴν, ἀπαιτοῦν μεγίστην τεχνικὴν κατάρτισιν καὶ διοικητικὴν πείραν καὶ δὲν δύνανται νὰ ληφθοῦν ἀπὸ ἐπιτροπὰς ἢ συμβούλια ἐργατῶν. Μολατὰύτα, διὰ τὸ εὐρυθμον μιᾶς βιομηχανικῆς δημοκρατίας, εἶναι ἀπαραίτητος κάποιος ἐπιμερισμὸς τῆς εὐθύνης. Δὲν πρέπει νὰ λησμονώμεν, ὅτι ἡ βιομηχανικὴ ἐπανάστασις ἐν Ἀγγλίᾳ ἐδημιούργησε μίαν βιομηχανικὴν κοινωνίαν, ἐν τῇ ὅποια ἐπὶ 5 ἕως 6 ἡδὴ γενεὰς ἢ πλειονότης τοῦ πληθυσμοῦ ἐστερήθη οἰασδῆποτε εὐθύνης, καταστᾶσα τοιούτοτρόπως ἀνεύθυνος. Ὁ ἐργάτης σήμερον δὲν ἐπιζητεῖ εὐθύνην. Ἐπιδιώκει ἀσφάλειαν καὶ καλυτέρους μισθοὺς καὶ θὰ χρειασθῇ πολὺς καιρὸς ἀκόμη διὰ νὰ ἀλλάξῃ αὐτῇ ἡ ψυχολογικὴ του κατάστασις καὶ ἡ ἰδιοσυγκρασία του. Ἡ κατάστασις ἀκριβῶς αὕτη εἰς πολλὰ μέρη τοῦ κόσμου παρέσχεν εἰς τοὺς δικτάτορας τὴν εὐκαιρίαν, ὅπως, χάρις εἰς τὴν ἀποτυχίαν ἐκείνων, οἱ ὅποιοι, καίτοι εἶχον τὴν εὐθύνην, δὲν ἐφρόντισαν ἐπαρκῶς διὰ τὴν κοινωνικὴν δικαιοσύνην, καταλάβουν τὴν ἐξουσίαν καὶ ἐγκαθιδρῶσουν ἐν ὀλοκληρωτικῶν καθεστῶς.

Τέλος, ὑπάρχουν διάφοροι ἄλλαι ἐξελίξεις εἰς τὴν βιομηχανίαν, τὰς ὁποίας ὀφείλου νὰ παρακολουθήσουν οἱ χριστιανοί, ἕνεκα τῶν ἐνδεχομένων κοινωνικῶν συνεπειῶν των. Ἡ μεγάλη βιομηχανία ἀπαιτεῖ κινητικότητα διοικητικοῦ καὶ ἐργατικοῦ προσωπικοῦ, καὶ

κατὰ συνέπειαν πολλαὶ οἰκογένειαι σπανίως ριζώνουν βαθέως εἰς ἓνα τόπον. Τὸ γεγονός παρεμποδίζει τὴν ἀνάπτυξιν μιᾶς ὑπευθύνου δημοκρατίας. Ἐπειτα, ὑπάρχει τὸ σύστημα τῆς ἐργασίας κατὰ «βάρδιες», τὸ ὁποῖον ἀναστατώνει τὴν οἰκογενειακὴν ζωὴν καὶ, ἐν γένει, τὸν κανονικὸν τρόπον τῆς ζωῆς, τὸν τόσον ἀπαραίτητον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἑνὸς πολιτισμοῦ. Ἐδῶ ἀκριβῶς εὐρισκόμεθα πρὸ μιᾶς περιπτώσεως, ὅπου οἱ χριστιανοὶ θὰ πρέπη νὰ ἀντισταθοῦν κατὰ τῆς οἰκονομικῆς πίεσεως, χάριν τῶν πολὺ σπουδαιότερων προσωπικῶν ἀξιών. Ἡ κατάστασις καθίσταται ἔτι χειροτέρα, ὅταν ἐγγαμοὶ γυναῖκες συμμετέχουν εἰς τὴν κατὰ «βάρδιες» ἐργασίαν. Προκύπτουσα αὐξήσις τοῦ οἰκογενειακοῦ εἰσοδήματος δὲν δύναται νὰ ἰσοφαρίσῃ τὴν στέρησιν τῆς οἰκογενειακῆς ζωῆς διὰ τὰ μικρότερα τέκνα, ἢ τὴν ἀπώλειαν, τὴν ὁποῖαν ὑφίσταται ἡ κοινωνία ἐκ τῆς ἐλαττώσεως τῶν γεννήσεων, ἡ ὁποία συχνάκις εἶναι τὸ ἀναγκαῖον ἐπακολούθημα τῆς μητρικῆς ἐργασίας. Ὁ Dr. Hunter πιστεύει, ὅτι αἱ ἀντιρρήσεις κατὰ τῆς ἐργασίας τῶν ἐγγάμων γυναικῶν, ὅταν πλέον δὲν ἔχουν τὴν φροντίδα τῶν τέκνων των, ὀφείλονται κυρίως εἰς κοινωνικὰς προλήψεις καὶ ὅτι, ἀντιθέτως, τὸ γεγονός ὅτι ἀμφοτέρω οἱ σύζυγοι ἐργάζονται δύναται νὰ δηγῆσιν εἰς μίαν καλυτέραν διαμόρφωσιν τῶν συζυγικῶν σχέσεων. Αὐτὸ εἶναι βεβαίως συζητήσιμον· ἀλλὰ ἀσφαλῶς, προκειμένου περὶ νεαρῶν ἐγγάμων γυναικῶν, αἱ κοινωνικαὶ συνέπειαι τῆς ἐργασίας των εἶναι πολὺ πλέον ἐπικίνδυνον.

Τί δύναται λοιπὸν νὰ συνεισφέρῃ ὁ χριστιανισμὸς εἰς τὴν ἐπίλοιπὴν τῶν βιομηχανικῶν προβλημάτων;

Πρῶτον, θὰ πρέπη νὰ ὑπενθυμίσῃ συνεχῶς εἰς τοὺς βιομηχανικοὺς ἡγέτας, ὅτι ἡ ἀληθὴς σειρά προτεραιότητος εἶναι: πρόσωπα-προϊόντα-χρήμα· καὶ ὅτι κάθε προσπάθεια πρὸς ἀνατροπὴν αὐτῆς τῆς ἱεραρχίας εἶναι ἐπικριτέα, ὅπως καὶ κάθε μορφή κοινωνικῆς ἀδικίας. Ἐπίσης, θὰ πρέπη νὰ τοὺς μάθῃ νὰ ἀνερωτῶνται προκειμένου περὶ μιᾶς νέας ἐπιχειρήσεως, ὅχι ἀπλῶς ἂν εἶναι ἐπικερδῆς, ἀλλὰ ἂν τὰ παραχθησόμενα προϊόντα πρόκειται πράγματι νὰ αὐξήσουν τὸν πλοῦτον καὶ τὴν εὐημερίαν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου. Ἐὰν μία βιομηχανία προσφέρῃ πραγματικὰς ὑπηρεσίας εἰς τὸ κοινωνικὸν σύνολον, τότε ἔχει κάθε δικαίωμα νὰ ζητήσῃ ὅπως διοικῆται κατὰ τρόπον ἀποδοτικόν. Πρὸς τοῦτοις, κάθε βιομηχανία δὲν εἶναι μόνον μία μονὰς παραγωγῆς, ἀλλὰ καὶ μία μικρὰ κοινωνία. Δι' αὐτὸ ἐνέχει ἐξαιρετικὴν σημασίαν τὸ νὰ διατηροῦνται ἐντὸς αὐτῆς καλὰ προσωπικαὶ σχέσεις. Κατάχρησις ἐξουσίας, ἐγωῖσμοί, κακὴ πίστις, εἶναι ἐξ ἴσου ἐπιβλαβεῖς διὰ τὴν βιομηχανίαν, ὅπως εἶναι καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν ὡς ἑνιαῖον σύνολον. Μόνον δὲ ἡ χριστιανικὴ διδασκαλία δύναται νὰ παράσῃ τὴν κλειδα διὰ τὰς ὀρθὰς κοινωνικὰς σχέσεις καὶ διὰ τὴν κοινωνικὴν δικαιοσύνην.

Κατὰ τὸν δέκατον ἑνατον αἰῶνα ἡ βρετανικὴ βιομηχανία ἦτο εἰς θέσιν νὰ πωλῇ τὰ προϊόντα τῆς ἀνά τὴν ὑφήλιον εἰς μίαν ἐλευθέραν ἀγοράν, ὅπου ἐλάχιστον συνήντα ἀνταγωνισμὸν. Τοῦτο σήμερον ἔχει παύσει, καὶ ἡ μόνη λύσις πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς κρίσεως ἔγκειται εἰς τὴν ποσοτικὴν καὶ ποιοτικὴν αὐξήσιν τῆς

παραγωγῆς με ἀντίστοιχον μείωσιν τοῦ κόστους. Τοῦτο δύναται νὰ ἐπιτευχθῇ μόνον ἐὰν αὐξηθῇ ἡ προσωπικὴ ἐργασία ἑνὸς ἐκάστου, ἐὰν σταματήσουν αἱ ἀνεύθυνοι ἀπεργαίαι, καὶ ἐὰν τεθῇ τέρμα εἰς τὴν ὀνομαστικὴν αὐξήσιν τῶν μισθῶν καὶ ἡμερομισθίων. Πρόκειται περὶ προβλήματος ὅχι μόνον οἰκονομικοῦ, ἀλλὰ καὶ ἠθικοῦ, τὸ ὁποῖον ἐξαρτᾶται τόσον ἀπὸ τὰς τεχνικὰς μεταρρυθμίσεις, ὅσον καὶ ἀπὸ μίαν οὐσιαστικὴν μεταβολὴν τῆς νοοτροπίας τῶν ἀνθρώπων.

Τέλος, πρέπει νὰ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὴν ἐπίδρασιν τῆς συγχρόνου βιομηχανίας ἐπὶ τοῦ ἐργάτου, καὶ ἰδίως ἐπὶ τῆς στάσεώς του ἔναντι τῆς θρησκευτικῆς πίστεως. Εἰς τὴν βιομηχανικὴν κοινωνίαν παρατηροῦμεν ἓν καινοφανὲς φαινόμενον· συγκεκριμένως βλέπομεν μωριάδας ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι, καίτοι δὲν εἶναι κατ' ἀνάγκην κακοί, ἐν τούτοις εἶναι πρόδηλον ὅτι στεροῦνται πνευματικότητος (ὑπὸ τὴν χριστιανικὴν ἔννοιαν τῆς λέξεως). Ἡ καθημερινὴ των ζωὴ εἶναι ἡ συνήθης ζωὴ τῆς ρουτίνας, περιορισμένη ἐν ταυτῷ καὶ περιοριστικὴ, ἡ ὁποία οὐδόπως σχεδὸν ἀπευθύνεται πρὸς τὸν πνευματικὸν τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἐλάχιστα ὑποθάλλει τὰς ὑψηλοτέρας ἐπιδιώξεις των. Αἱ κατοικίαι των εἶναι ὑπερπλήρεις καὶ συχνάκις ἀνθυγιαίναι, ὁ κινήματογράφος ἀποτελεῖ τὴν πλέον πολιτισμένην καὶ, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, τὴν πλέον παθητικὴν ψυχαγωγίαν των. Αἱ τράστια αὐταὶ μάζαι εἶναι αἱ ἴδιαι τὰ προϊόντα ἑνὸς μηχανιστικοῦ αἰῶνος. Ἐνδιαφέρονται ἐλάχιστα διὰ τὴν πολιτικὴν, ἐκτὸς ἀπὸ ὅτι ἀφορᾷ τὸν μισθὸν των. Εἰς τὴν παρούσαν κατάστασιν των δὲν ἀποτελοῦν καλὸν θεμέλιον διὰ μίαν δημοκρατικὴν πολιτείαν καὶ εἰς πολλὰς χώρας διηκόλουν τὴν ἐπικράτησιν τῶν δικτατοριῶν. Ἀκόμη καὶ ἐκεῖνοι, οἱ ὅποιοι αἰσθάνονται μίαν κάποιαν πνευματικὴν δίψαν, δὲν ἰκανοποιοῦνται μετ' ἐπιτροπῆν, τὴν ὁποῖαν τοὺς παρέχει ἡ Ἐκκλησία. Ὑποψιάζονται—ὅχι πάντοτε ἀδικαιολογητῶς—ὅτι ἡ Ἐκκλησία εὐρίσκειται πάντοτε παρὰ τὸ πλευρὸν τῶν προνομιούχων τάξεων, καὶ κατ' ἀκολουθίαν πείθονται εὐκόλως περὶ τοῦ ὅτι ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας κατερρίφθη ὑπὸ τῆς μαρξιστικῆς διδασκαλίας. Ἐνσυνειδήτως ἢ μή, ἡ μεγάλη πλειοψηφία εἰς μίαν βιομηχανικὴν κοινωνίαν εἶναι ἐπηρεασμένη ἀπὸ τὴν ἀρνητικὴν ἐπιστημονικὴν ἀντίληψιν περὶ ζωῆς. Αἱ πνευματικαὶ ἀξίαι καὶ ἡ προσευχὴ εἶναι εἰς αὐτὴν ξένα καὶ δυσνόητοι, καὶ μία πίστις, τόσον ἐρριζωμένη εἰς τὴν ἱστορίαν, ὅπως ὁ χριστιανισμὸς, δυσκόλως εὐρίσκει ἀπήχησιν εἰς τὰς καρδίας ἐκείνων, οἱ ὅποιοι στεροῦνται οἰασδήποτε ἀντιλήψεως περὶ τῆς ἱστορίας ἢ τοῦ παρελθόντος.

Διὰ νὰ καταρρίψῃ αὐτὸν τὸν φραγμὸν τῆς ἀπαθείας ἐκ μέρους τῶν ἀνθρώπων τοῦ λαοῦ εἰς τὴν Ἀγέλιαν—ἐν πρόβλημα τὸ ὁποῖον ὑπὸ τινὰς ἐπόψεις εἶναι πολὺ σοβαρώτερον ἐκείνου, τὸ ὁποῖον ἀντιμετωπίζει ἡ Ἐκκλησία εἰς ὄρισμένα ἐχθρικῶς πρὸς αὐτὴν διακείμενα καθεστῶτα τῆς Εὐρώπης—ἡ Ἐκκλησία πρέπει νὰ καταστρώσῃ ἓν σοφόν, μακροπρόθεσμον, στρατηγικὸν σχέδιον, καὶ νὰ ἔχῃ τὴν θέλησιν καὶ τὸ θάρρος νὰ τὸ ἐκτελέσῃ.

(Συνεχίζεται)

J. GASELEE

Η ΥΠΟ ΤΟΥ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ ΔΙΟΡΙΣΘΕΙΣΑ ΠΕΝΤΑΜΕΛΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑ- ΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΟ ΕΡΓΟΝ ΑΥΤΗΣ*

Ἐντὸς τοῦ Ἰανουαρίου 1829 συναντῶμεν τὰς ἀκολούθους ἐνεργείας τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς. Διαβιβάζει πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἀναφορὰν τοῦ πρ. Μενδενίτζης Γρηγορίου, ἐξ Αἰγίνης ἀπὸ 6 Ἰανουαρίου, ζητοῦντος νὰ διορισθῇ τοποτηρητὴς Μεθώνης¹. Ὑποβάλλει ἀναφορὰς τῶν ἐν Λακωνίᾳ μονῶν συνηγοροῦσα². Ἀναφέρουσα περὶ τοῦ μοναχοῦ Ἀνανίου Βατοπεδηνοῦ, λαμβάνει τὴν ἐντολὴν νὰ ἐξετάσῃ καὶ πληροφορηθῇ ἀκριβῶς περὶ ἱκανότητος αὐτοῦ ν' ἀναλάβῃ τὸ μετόχιον τοῦ Βατοπεδίου³. Κάτοικοι Θηβῶν ἀναφέρονται πρὸς αὐτὴν διὰ τινὰ ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα καὶ ἀναφέρει σχετικῶς πρὸς τὸν Κυβερνήτην⁴. Πρὸς τοὺς ἐκ τῶν μελῶν Αἰγίνης καὶ Δαμαλῶν ὁ Κυβερνήτης ἀνέθηκε νὰ ἐξετάσῃ περὶ τινῶν πραγμάτων τοῦ Ἁγίου Ὄρους, εὐρισκομένων εἰς Ὑδραν⁵. Τέλος συνιστᾷ πρὸς τὸν Κυβερνήτην τὸν Ἅγιον Ἀρτῆς πενόμενον, ἵνα τοποθετήσῃ προσωρινῶς⁶.

Διαρκοῦντος τοῦ Ἰανουαρίου 1829 πιθανῶς τὰ μέλη τῆς Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς μεμονωμένως ἐξήρχοντο εἰς περιοδείαν καὶ ἐμελέτων ἐπὶ τόπου τὴν ἐκκλησιαστικὴν κατάστασιν. Ἄλλ' ἔλειπεν ἐντελῶς ἀπὸ αὐτὰ ἡ κατευθυντήριος γραμμὴ τῆς ἐρεῦνης καὶ τῆς ἀποστολῆς των καθ' ὄλου. Διὰ τοῦτο ἡ Ἐπιτροπὴ ἀνήσυχος ἀπευθύνεται πρὸς τὸν Κυβερνήτην ἤδη ἀπὸ τὰς ἀρχὰς Ἰανουαρίου 1829 καὶ τοῦ λέγει, ὅτι τὰ μέλη τῆς «κατὰ τὴν γενομένην ἐκλογὴν καὶ ἀπόφασιν τῆς Κυβερνήσεως συνήλθομεν καὶ ἐπειδὴ αὕτη ἡ Ἐπιτροπὴ δὲν δύναται ποιῆσαι ἀρχὴν τῶν ἐργασιῶν τῆς», παρακαλεῖ τὴν Κυβέρνησιν «ἵνα εὐδοκήσασα ἐπιδώσῃ τὰς ἀνηκούσας ὁδηγίας, ἀναγομένας εἰς τὴν μεγάλην ταύτην ἐκκλησιαστικὴν ὑπηρεσίαν»⁷. Εἶναι συγκινητικὸν ἀληθῶς, ὅτι τὰ μέλη τῆς Ἐπιτροπῆς ἐκείνης ὑπερηφάνως ἔφερον τὸν τίτλον τοῦ δοθέντος ἀξιωματος, θεωροῦντα τὴν ἀποστολὴν των μεγάλην διὰ τὸ μέλλον τῆς ὀρθοδόξου ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησίας, ἀλλ' εἶναι ἐν μέρει καὶ ἀπογοητευτικόν, διότι ἔμπειροι ἀρχιερεῖς δὲν ἠδύνατο νὰ ἀναπτύξουν τὴν παραμικρὰν πρωτοβουλίαν ἐπὶ τῶν φλεγόντων καὶ ἐπαιγόντων ζητημάτων, ἀλλ' ἐξήτουν ἀπὸ τὸν Κυβερνήτην ὁδηγίας ἐπὶ τῶν ἀντικειμένων, ἐφ' ὧν ἔμελλον νὰ ἀσχοληθοῦν. Ἐν τούτοις ὁ Κυβερνήτης ἀπήντησεν

ὡς ἐξῆς πρὸς τὴν Ἐκκλησ. Ἐπιτροπὴν, εὐθὺς τὴν ἐπομένην¹:

Ὁ Κυβερνήτης

Πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν

Ααβόντες γινώσιν τῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησιν ἀναφορᾶς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ταύτης Ἐπιτροπῆς τῆς Βασ Ἰανουαρίου, σπεύδομεν νὰ ἐπαναλάβωμεν καὶ ὅσα ἰδιαίτερος εἶπαμεν καὶ ἐγράψαμεν προλαβόντως εἰς τοὺς ἐν Πόρῳ τότε ἐνδιατρίβοντας ἁγίους συναδελφούς σας.

Δὲν στοχαζόμεθα συμφέρον ἐπὶ τοῦ παρόντος νὰ ὑπερπηδήσωμεν τὰς ἐνεστώσας περιστάσεις καὶ νὰ ἐνασχοληθῶμεν εἰς ἀντικείμενα τὰ ὁποῖα ὑποθέτουσι θέσιν ὁποῖα δὲν εἶναι ἡ σημερινή μας. Ὁ,τι ὀφείλει ἐπὶ τοῦ παρόντος ἡ Ἐκκλησιαστικὴ αὕτη Ἐπιτροπὴ νὰ λάβῃ ὑπ' ὄψιν εἶναι ἡ κατάστασις τῆς Ἐκκλησίας. Αὕτη ἄς γένη τὸ ἀντικείμενον τῶν σκέψεων τῆς. Ἡ Κυβέρνησις εἶναι βεβαία ὅτι ἡ πρὸς αὐτὴν περὶ τοῦ προκειμένου τούτου ἀναφορὰ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς θέλει εἶναι ἀξία καὶ τῆς βαθείας πείρας τὴν ὁποῖαν ἔχει ἡ Ἐπιτροπὴ περὶ τὰ τοιαῦτα, κατάλληλος καὶ μὲ τὴν ἐνεστώσαν κατάστασιν τῶν πραγμάτων καὶ συνάδουσα καὶ μὲ τὴν προδοκίαν τῆς Κυβερνήσεως.

Ἐν Αἰγίῳ 3 Ἰανουαρίου 1829

Ὁ Κυβερνήτης

I. A. K(αποδίστριας)

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Σ. Τρ(ικουήτης)

Ἀκολούθως ἡ Ἐκκλ. Ἐπιτροπὴ, ἐν ὄψει ἀποφάσεώς τῆς νὰ ἐξέλθῃ εἰς συστηματικὴν περιοδείαν, ὑπέβαλε τὴν ἀκόλουθον ἀναφορὰν²:

Πρὸς τὴν Σεβαστὴν Κυβέρνησιν

Ἀναφερόμεν εὐσεβάτως, ὅτι ἀναγνόντες τὴν σεβαστὴν πρὸς ἡμᾶς ἀπάντησιν, μνηολογουμένην κατὰ τὴν γῆν τοῦ τρέχοντος, ἔγνωμεν ὅτι ἀντικείμενον τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης εἶναι δεόντως ἡ κατάστασις τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὰς ἤδη τρεχούσας περιστάσεις. Διὸ καὶ δὲν θέλει λείπει ἡ Ἐκκλησιαστικὴ αὕτη Ἐπιτροπὴ τὸ νὰ ἐνεργῇ κατὰ τὸν ἐνόντα τρόπον τὰ καθήκοντα τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, ἅτινα καὶ κατὰ καιροὺς ὀφειλομένως θέλει ὑποβάλλει ὑπ' ὄψιν τῆς σεβαστῆς Κυβερνήσεως.

Πρὸς τούτοις, ἐπειδὴ καὶ οὐδεὶς ἐξ ἡμῶν δύναται ἀναλαβεῖν τὰ χρέη καὶ βάρη τῆς γραμματείας, οἱ μὲν διὰ τὸ προβεβηκὸς τῆς ἡλικίας, οἱ δὲ διὰ τὰς πικρὰς ἀσθενείας των, τολμῶντες καθικετεύομεν τὴν σεβαστὴν Κυβέρνησιν, ὅπως εὐδοκήσασα εἰς τὴν αἴτησιν ἡμῶν προσδιορίσῃ δύο γραμματεῖς, τὸν τε σεβάσιμον Γρηγόριον Κωνσταντῶν καὶ Καλλίνικον Καστόρχην, ἵνα ἀναλάβωσι τὰ χρέη τῆς γραμματείας

1. Αὐτόθι, σχέδιον ὑπ' ἀριθ. 3165/3 Ἰαν. 1829 ἐγγράφου.

2. Αὐτόθι, 9 Ἰαν. 1829.

(*) Συνέχεια ἀπὸ σελ. 205.

1. ΓΑΚ, Γεν. Γραμματεία 16 Ἰαν. 1829.

2. Αὐτόθι 11 Ἰαν. 1829 (εἰσήχθη 11142).

3. Αὐτόθι, 17 Ἰαν. 1829, ἐγγραφον 8787.

4. Αὐτόθι, 21 Ἰαν. 1829 (εἰσήχθη 11414), ἡ δὲ ἀπάντησις τοῦ Κυβερνήτου 22 Ἰαν. 1829, ἀριθ. 8888.

5. Αὐτόθι, 26 Ἰαν. 1829, ἀριθ. 3166/8968.

6. Αὐτόθι, 28 Ἰαν. 1829 (εἰσήχθη 11618). Σχετικὴ εἶναι καὶ ἡ ἀπὸ 30 Μαΐου 1829 ἐπιστολὴ τοῦ Κυβερνήτου πρὸς τὸν Ἀρτῆς Πορφύριον, δι' ἧς ὑποδεικνύει εἰς αὐτὸν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἐλευθερωθεῖσαν ἐπαρχίαν του. Κ. Οἰκονόμου τοῦ ἐξ Οἰκονόμων, ἐνθ' ἀνωτ. τόμ. Β' σ. 76.

7. ΓΑΚ, Γενικὴ Γραμματεία 2 Ἰαν. 1829.

τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης, διὰ τὸ πιστὸν τοῦ χαρακτη-
ρός των καὶ μένομεν εὐσεβάτως.

Τῇ Ἐπιτροπῇ Ἰανουαρίου

αὐκθ' ἐν Αἰγίνῃ

† Ὁ Αἰγίνης Γεράσιμος † Ὁ Τριπόλεως Δανιὴλ
† Ὁ Ταλαντίου Νεόφυτος † Ὁ Ἀνδρούσης Ἰωσήφ
† Ὁ Λαμαλῶν Ἰωνᾶς.

Τὴν ἀπόφασιν αὐτῆς νὰ περιοδεύσῃ τὴν ἐλευθέ-
ραν Ἑλλάδα ἢ Ἐκκλ. Ἐπιτροπὴ ἀνέφερεν ἐξ Αἰγί-
νης τῇ 18 Ἰαν. 1829 πρὸς τὸν Κυβερνήτην, λέγουσα
ὅτι τὸ κύριον ἀντικείμενον τῆς ἀπασχολήσεώς της
ἔρευνᾶται μὲ «ἐπιτοπίους πληροφορίας» καὶ ζητοῦσα
τὴν ἔγκρισιν νὰ ἐξακολουθήσῃ ἢ περιοδεύσῃ¹. Ὁ Κυ-
βερνήτης πάνυ προθύμως ἐνέκρινε τὴν αἴτησιν τῆς
Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς². Συγχρόνως ἀπέστειλε τὸ ἐπό-
μενον ἔγγραφον πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπι-
τροπὴν³.

Ὁ Κυβερνήτης

Πρὸς τὴν ἐπὶ τῆς ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπιτροπῆν
Τὰ μέλη τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἐπιτροπῆς, κατὰ
διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως, μέλλουσι νὰ κάμωσιν
ἤδη περιοδεύσῃ τινὰ εἰς ὅλας τὰς ἐπαρχίας τῆς Ἐπι-
κρατείας, ἔχουσι λοιπὸν χρεῖαν τῶν ἀναγκαιῶν εἰς
τοῦτο ἐξόδων. Διὸ προσκαλεῖσθε νὰ δώσητε εἰς ἀνά-
στατον μέλος τῆς Ἐπιτροπῆς ταύτης γροῦσια χίλια,
ἀριθ. 1000, ἰσοῦμενα εἰς προπληρωμὴν δύο μηνι-
αίων, κατὰ τὴν περὶ τούτου διάταξιν τῆς Κυβερνή-
σεως.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 19 Ἰανουαρίου 1829

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. Κ(αποδίστριας)

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Σ. Τρ(ικουπῆς)

Ἐκ τοῦ ἔγγραφου τούτου πληροφοροῦμεθα, ὅτι ὁ
Καποδίστριας εἶχε καθορίσει μηνιαῖον μισθὸν 500
γροσιῶν δι' ἕκαστον ἀρχιερέα, μέλος τῆς Ἐκκλ. Ἐπι-
τροπῆς. Μισθὸν ἐκ 300 γροσιῶν μηνιαίως καθώ-
ρισε δι' ἕκαστον τῶν διορισθέντων γραμματέων τῆς
ἰδίας Ἐπιτροπῆς. Ἄλλ' ὅταν αὕτη διηρέθη εἰς δύο
κλιμάκια, ὧν τὸ ἓν προωρίσθη διὰ Πελοπόννησον,
ἀπαρτισθὲν ἀπὸ τούτους Τριπόλεως, Ἀνδρούσης καὶ
Ταλαντίου, τὸ δ' ἄλλο διὰ τὸ Αἰγαῖον, ἐπειδὴ ὁ
Γρηγόριος Κωνσταντᾶς ἠρνεῖτο νὰ μετάσῃ τῆς πε-
ριοδείας, ἢ Ἐπιτροπὴ ἀπηυθύνθη πρὸς τὸν Κυβερ-
νήτην, ζητοῦσα τὴν ἔγκρισιν νὰ προσλάβῃ τὸν Διο-
νύσιον Χρήστου, διὰ τοῦ ἀκολουθοῦντος ἔγγραφου⁴.

Πρὸς τὸν Σ. Κυβερνήτην τῆς Ἑλλάδος

Κοινῇ γνώμῃ τῆς Ἐπιτροπείας μας ἐνεκρίθη οἱ
τρεῖς τῶν συναδελφῶν μας ἀρχιερέων νὰ λάβουν εἰς
τὸ μέρος τῆς περιοδείας των Γραμματεῖα τὸν κ.
Καλλίνικον Καστόρχην. Ἡμεῖς δὲ ζητοῦμεν, συναί-
νεσει καὶ τῶν τριῶν, ἂν ἐγκρίνη ἢ Σ. Κυβερνήτης,
νὰ διορισθῇ εἰς τὸ μέρος μας ὁ ἐκ Καλαβρυτῶν κ.
Διονύσιος Χρήστου, ἀφοῦ ὁ διδάσκαλος κ. Γρηγόριος

Κωνσταντᾶς δὲν δύναται ν' ἀκολουθήσῃ τὸ ὑποῦρ-
γημά μας τοῦτο καὶ μένομεν τῆς Ὑμετέρας Ἐξοχό-
τητος ταπεινοὶ πρὸς Θεὸν εὐχέται.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 21 Ἰανουαρίου 1829

† Ὁ Αἰγίνης Γεράσιμος † Ὁ Λαμαλῶν Ἰωνᾶς.

Εἰς τὴν ἀναφορὰν ταύτην ἐδόθη ἡ ἀκλόουδος
ἀπάντησις τοῦ Κυβερνήτου¹:

Ὁ Κυβερνήτης

Πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἐπιτροπὴν

Κατὰ τὴν αἴτησίν σας, ἔχετε τὴν ἀδειαν νὰ προσ-
λάβητε εἰς τὴν προκειμένην περιοδεῖαν σας τὸν κ.
Διονύσιον Χρήστου ἀντὶ τοῦ κ. Γρηγ. Κωνσταντᾶ.
Ὁ μισθὸς τῶν δύο γραμματέων σας θέλει εἶσθαι
ἀνά γροῦσια τριακόσια δι' ἕκαστον μῆνα καὶ ἐπειδὴ
ἤδη ἀπέρχονται μεθ' ὑμῶν εἰς τὴν περιοδεῖαν σας
ταύτην, διετάχθη ἢ ἐπὶ τῆς Οἰκονομίας Ἐπιτροπῆ
νὰ μετροῦσθαι εἰς αὐτοὺς ἀνά γροῦσια 600 εἰς ἕκαστον,
προπληρωμὴν δύο μηνιαίων.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 26 Ἰανουαρίου 1829

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. Κ(αποδίστριας)

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας
Σ. Τρ(ικουπῆς)

Ἀφοῦ ἐνέκρινεν ὁ Κυβερνήτης τὰ οἰκονομικὰ
ἐφόδια τῆς περιοδείας διὰ τὴν ἀπορροκοπτον μετακί-
νησιν τῆς Ἐκκλ. Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν γραμματέων
αὐτῆς, ἐφωδίασε τέλος αὐτῆν τὴν 26 Ἰανουαρίου
1829 καὶ διὰ μακροτέρων ὁδηγιῶν, ἐν σχέσει μὲ τὸ
ἔργον ποῦ ἔμελλε νὰ ἐπιτελέσῃ. Ἰδοὺ αὐταί²:

Ὁδηγίαι πρὸς τὸ Ἐκκλ. Συμβούλιον.

Σύμφωνοι μὲ τὴν ἐπιθυμίαν τῆς Κυβερνήσεως
προθυμεισθε, πανιερώτατοι, νὰ περιέλθητε τὰ διά-
φορα τμήματα τοῦ Κράτους, ἐπὶ τῷ σκοπῷ τοῦ
νὰ παρατηρήσῃτε ἐκ τοῦ πλησίον τὴν ἐνεσιῶσαν κατά-
στασιν τῆς Ἐκκλησίας, τόσον ὡς πρὸς τὸ θρησκευ-
τικὸν καὶ ἠθικόν, καθὼς καὶ ὡς πρὸς τὸ ὕλικόν.

Ὅθεν διὰ νὰ σᾶς καταστήσωμεν ἱκανοὺς εἰς τὴν
ἐκπλήρωσιν ταύτην τῆς πολλοῦ λόγου ἀξίας ἀπο-
στολῆς, ἰδοὺ σᾶς ἐκθέτομεν ἐνταῦθα ὁδηγίας τινάς,
τὰς ὁποίας ἀναμφιβόλως θέλετε προθυμοποιηθῆναι
ἀκολουθήσῃτε. Δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς νὰ σᾶς ἐξηγήσω-
μεν τὰ περὶ τῶν συνεπειῶν αἰτινες ἐπῆλθον εἰς τὸν
κλῆρον ἐκ τῶν μακροχρονίων τῆς Ἑλλάδος δυστυ-
χημάτων. Ὅχι ὀλιγώτερον δὲν ἀνήκει εἰς ἡμᾶς νὰ
σᾶς λαλήσωμεν περὶ τῶν ὧσων πρόπει νὰ ἐνεργηθῶ-
σιν, ὥστε ὁ κλῆρος νὰ ἀρχίσῃ νὰ ἐξασφαλιζέται ἀπὸ
τὰς ἰδίας ταύτας ὀλεθρίας συνεπείας. Τοιούτων με-
γάλων κακῶν ἢ θεραπείαι δὲν δύναται κατὰ πρῶ-
τον νὰ εὐρεθῇ εἰ μὴ εἰς μόνην τὴν σωτηριώδη
ἐνέργειαν τοῦ παραδείγματος καὶ ἐλπίζομεν ὅτι ὡς
πρὸς αὐτὸ τοῦτο ἢ περιοδεῖα τῆς πανιερότητός σας
θέλει συντελέσει διὰ τῆς θείας βοήθειας τὰ μέγιστα.
Δὲν θέλετε δυννηθῆναι νὰ διαμένητε πάντοτε εἰς ἕνα
καὶ τὸν αὐτὸν τόπον. Πλὴν θέλετε φροντίσει νὰ ἐκλέ-
ξητέ τινὰς μεταξὺ τῶν κληρικῶν καὶ ἐφημερίων
τῶν διαφόρων ἐπαρχιῶν, οἱ ὁποῖοι ἐφοδιασθέντες

1. Αὐτόθι, 18 Ἰαν. 1829 (εἰσήχθη 3006).
2. Αὐτόθι, 19 Ἰαν. 1829, ἀριθ. 3166/8822.
3. Αὐτόθι, 19 Ἰαν. 1829, ἀριθ. 2823 (σχέδιον).
4. Αὐτόθι, 21 Ἰαν. 1829, (εἰσήχθη 11431).

1. Αὐτόθι, 26 Ἰαν. 1829, ἀριθ. 8966.
2. Αὐτόθι, 26 Ἰαν. 1829 (σχέδιον).

μὲ τὰς ὁδηγίας σας θέλουσι φέρει βαθμυδὸν τοὺς συναδελφούς των διὰ τῆς ἐαυτῶν διαγωγῆς εἰς τὴν καθαρότητα καὶ ἀγιότητα, δι' ὧν πρόπον εἶναι νὰ διαστέλλονται. Θέλετε θέσει ἐν καιρῷ ὑπ' ὧν μας τὸν κατάλογον τῶν ἐκκλησιαστικῶν, τοὺς ὁποίους εὗρητε ἀξίους τῆς ἐκλογῆς σας.

Ὅσον δὲ διὰ τὰ περὶ τῆς ὀλιγῆς καταστάσεως τῶν ἐκκλησιῶν, ἀξιούμεν νὰ μᾶς γνωστοποιήσετε ὅσον τὸ δυνατὸν πλέον περιστατωμένως τὰ ἐφεξῆς:

Αογ. Ἐὰν ὁ ἀριθμὸς καὶ ἡ ἰκανότης τῶν ἐκκλησιῶν ἀναλογῶσι μὲ τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐνυπαρχόντων χριστιανῶν.

Βογ. Ἐὰν εἶναι ἐφωδιασμένα μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαῖοντα εἰς τὴν θείαν ὑπηρεσίαν καὶ θέλετε σημειώσι τὰ ἐλλείποντα εἶδη, ὅσα εἶναι ἐκ τῶν ὧν οὐκ ἄνευ εἰς μίαν ἐκκλησίαν.

Ὅχι ὀλιγωτέρας σπουδῆς ἀξίον εἶναι τὸ περὶ μοναστηρίων. Θέλετε τὰ ἐπισκεφθῆ, διὰ νὰ πληροφορηθῆτε τὸν ἀριθμὸν τῶν μοναχῶν, τὴν κατάστασιν τῶν εἰσοδημάτων ἐκάστου μοναστηρίου καὶ τὴν γινομένην χρῆσιν αὐτῶν.

Διδάσκοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ θέλετε παρηγορήσι τοὺς κατοίκους τῶν ἐπαρχιῶν, ὅπου μέλλετε νὰ διαβῆτε. Θέλετέ τους ὁδηγήσει εἰς τὴν ἐνωσιν καὶ ὁμόνοιαν καὶ πρὸ πάντων εἰς τὴν λήθην τῶν παρελθόντων.

Μετὰ πεποιθήσεως προσερχόμενοι θέλουσι πολλάκις ἐκζητεῖ παρ' ὑμῶν φῶτα, ὁδηγίας καὶ νοουθεσίας. Τὰ ἱερὰ καθήκοντά σας σὰς ὑποχρεώνουν νὰ ἐκπληροῦτε τὰς ζητήσεις των ἐντελῶς, ὡς πρὸς ὅλα τὰ ἀφορῶντα τὴν πνευματικὴν καὶ θρησκευτικὴν τάξιν καὶ τὰ ἥθη. Πλὴν ἄλλως πως φρονοῦμεν ὡς πρὸς τὰ ὅποια ἐμποροῦν νὰ σὰς γένωσιν ἐρωτήματα περὶ τῶν πολιτικῶν ὑποθέσεων ἐσωτερικῶν εἴτε ἐξωτερικῶν. Ταῦτα εἶναι ἐκτὸς τῶν καθηκόντων σας καὶ ἀνήκουν ἀποκλειστικῶς εἰς τὴν πολιτικὴν ἐξουσίαν καὶ εἰς τοὺς ταύτην μετέχοντας ὑπουργούς. Εἰς τούτους λοιπὸν οἱ πολῖται ὀφείλουσι νὰ ἀποτεινῶνται διὰ νὰ λαμβάνωσι πληροφορίας, ὥστε νὰ κατανοῶσι πόσης σπουδῆς ἀξία χρεωστοῦν νὰ θεωρῶσι τὴν ἐντιμον ἀπόλαυσιν τῶν δικαιωμάτων των, ὡς καὶ τὴν πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς κοινῆς σωτηρίας ἐκπλήρωσιν τῶν χρεῶν των.

Ἄν καὶ προσωρινῆ, ὑπάρχει ὁμως καὶ σήμερον εἰς τὴν Ἑλλάδα μία τακτικὴ καὶ νόμιμος Κυβέρνησις. Ἡ Κυβέρνησις αὕτη παραστήνεται εἰς πᾶσαν ἐπαρχίαν διὰ τῶν ἀπεσταλμένων της. Αὐτοὶ οὗτοι λοιπὸν εἶναι τὰ μόνα νόμιμα ὄργανα, διὰ μέσου τῶν ὁποίων οἱ πολῖται χρεωστοῦν νὰ γνωστοποιῶσιν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰς ἐπιθυμίας των καὶ διὰ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἢ Κυβέρησις τοῖς φανερώσι τὰς βουλάς της. Ἐκτὸς τῆς ὁδοῦ ταύτης παρεκτός τῶν διαμέσων τούτων ὀργάνων ἢ ἀνθαίρετος εἴτε μυστικῆ εἰς τὰ κοινὰ πράγματα ἐπέμβασις τῶν πολιτῶν εἶναι ἀξιοτιμώρητος πράξις, τὰ ἀποτελέσματα τῆς ὁποίας δὲν ἔμπορουν εἰ μὴ νὰ εἶναι ὀλέθρια εἰς τὴν πατρίδα, κατὰ τὴν παροῦσαν μάλιστα περίστασιν.

Παραπέμποντες λοιπὸν τοὺς πολῖτας πρὸς τὰς ἀρχάς των, προτρέποντές τους νὰ ἀφιερῶνται εἰς

ΑΝΑ ΤΗΝ ΔΥΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΝ

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἰάκωβος εἶχε παρακαλέσει ὅπως ἐκπροσωπηθῆ ἢ Ἀποστολικὴ Διακονία κατὰ τὴν θεμελίωσιν τοῦ ἐν Σιατίστη κτιρίου τοῦ αὐτόθι Παραρτήματος αὐτῆς, ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ δὲ ταύτῃ καὶ οἱ πλησιόχαραοι Σεβ. Μητροπολίται Καστορίας κ. Νικηφόρος, Σεργίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνσταντῖνος καὶ Γρεβενῶν κ. Φίλιππος παρεκάλεσαν, ἐπίσης, ὅπως ἢ ἀντιπροσωπεῖα τῆς Ἀποστολ. Διακονίας ἐπισκεφθῆ καὶ τὰς ἑδρας τῶν Ἐπαρχιῶν των ἐπὶ ἐπικοινωνία μετὰ τοῦ Ἱ. Κλήρου, τῆς κατηγουμένης νεότητος καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ. Ὅθεν, ὡς ἐν καιρῷ ἐσημειώθη ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ», ὁ Γεν. Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολ. Διακονίας Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κ. Βασίλειος Βέλλας, μετὰ τριῶν ἐκ τῶν παρ' αὐτῇ Διευθυντῶν, τοῦ τῶν Κατηγορικῶν Σχολείων Πανος. Ἀρχ. κ. Βαρνάβα Τζωρτζάτου, τοῦ τῆς Ἱ. Ἐξομολογήσεως Πανος. Ἀρχιμ. κ. Τιμοθέου Χαλόφτη καὶ τοῦ γράφοντος, ἀναχωρήσαντες τῇ 15ῃ παρελθόντος Μαΐου ἀεροπορικῶς εἰς Θεσσαλονίκην, ἔνθα μετὰ πολλῆς τῆς ἀγάπης ἐγενόμεθα δεκτοὶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Παντελεήμονος, μετέβημεν ἐκεῖθεν αὐθημερὸν εἰς Κοζάνην. Ἐκεῖ ἐν τῇ Ἱ. Μητροπόλει μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σεργίων καὶ Κοζάνης κ. Κωνσταντίνου μᾶς ἀνέμενον καὶ οἱ Σεβ. Μητροπολίται Σισανίου καὶ Σιατίστης κ. Ἰάκωβος καὶ Γρεβενῶν κ. Φίλιππος, ἐκεῖθεν δὲ ἀνῆλθουμεν μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σισανίου καὶ Σιατίστης εἰς Σιάτισταν, ἔνθα κατελύσαμεν ἐν τῷ ὄρασιτάτῳ νέῳ, βυζαντινοῦ ρυθμοῦ, μητροπολιτικῷ μεγάρῳ.

Τὴν πρωτὰν τῆς ἐπομένης (16ης) συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου μετέβημεν εἰς Τσοτύλιον, ἔνθα ἐπεσκεψόμεθα τὸ ἱστορικὸν «Τσοτύλειον» Γυμνάσιον, πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ ὁποίου μετὰ θερμῆν ὑπὸ τῆς Α.Σ. παρουσίαν ὠμίλησαν ὁ τε Γεν. Διευθυντῆς τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ ὁ παρ' αὐτῇ Διευθυντῆς τῶν Κατηγορικῶν Σχολείων. Ἀκολούθως δὲ μετέβημεν εἰς εἰς καΐδριον τοῦ ἰδρύματος, ἔνθα ἀνέμενον συγκεντρωμένοι οἱ ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κληθέντες Ἐφημέριοι τῆς περιφερείας, πρὸς οὓς, μετὰ σύντομον εἰ-

αὐτὰς ὄλην των τὴν ἐμπιστοσύνην, θέλετε ἐκπληρώσει τὸ χρέος σας καὶ πρὸς τοῦτο τὸ οὐσιωδέστατον ἀντικείμενον, εἰς τρόπον ἐντελῶς σύμφωνον μὲ τοὺς νόμους καὶ τὸ κοινὸν συμφέρον.

Σὰς συνοδεύομεν, πανιερώτατοι, δι' ὄλων μας τῶν εὐχῶν, εὐέλπιδες ὅτι διὰ τῆς εὐλογίας τοῦ ὑψίστου ἢ Ἑλλάς θέλει συλλέξει ἐντὸς ὀλίγου ἀφθόνοους τοὺς καρποὺς τοῦ καλοῦ ὅπου θέλετε σπεύρει.

Ἐν Αἰγίνῃ τῇ 26 Ἰανουαρίου 1829

Ὁ Κυβερνήτης

Ι. Α. Κ(αποδιστρίας)

Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπικρατείας

Σ. Τρ(ικουπης)

(Συνεχίζεται)

ΤΑΣΟΣ ΑΘ. ΓΡΙΤΣΟΠΟΥΛΟΣ

σήγησιν τῆς Α.Σ., ὠμίλησαν ὁ τε Γεν. Διευθυντής καὶ οἱ λοιποὶ Διευθυνταὶ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, μετ' αὐτούς δὲ δευτερολογήσας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κατέκλεισεν ἀνακεφαλαιώσας τὰ λεχθέντα, συστήσας πλήρη πρὸς ταῦτα συμμόρφωσιν καὶ διὰ θεομῶν λόγων εὐχαριστήσας τοὺς ὁμιλητάς.

Ἐν Τσοτυλίῳ μᾶς ἐδόθη ἡ εὐκαιρία ὅπως ἴδωμεν καὶ τὸ ὑπὸ ἀνέγερον νέον κτίριον τοῦ «Τσοτυλείου» Οἰκοτροφείου καὶ τὸ τοῦ νέου ἱεροῦ ναοῦ, ὑπὲρ ὧν ἀόκνως μοχθεῖ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐν μέσῳ μυρίων οἰκονομικῶν δυσχερειῶν.

Ὀλίγον μετὰ μεσημβρίαν, ἐπανακάμπτοντες εἰς Σιάτισταν, ἐσταθμεύσαμεν εἰς τὴν ἱερὰν μονὴν τοῦ Μικροκάστρου, τῆς ὁποίας τὸ Καθολικὸν κοσμεῖται δι' ὠραιότατων καὶ πολυτιμοτάτων παλαιῶν τοιχογραφιῶν, ἐκεῖ δὲ ἐγενματίσαμεν καὶ ἀκολούθως ἐπεσκέφθημεν τὸ μερίμνη τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἀνεγειρόμενον ἐν τῷ περιβόλῳ τῆς μονῆς κτίριον τῆς Γεωργικῆς Σχολῆς, περὶ τοῦ προβλεπομένου ἔργου τοῦ ὁποίου μετ' ἐνθουσιασμοῦ μᾶς ὠμίλησεν ἡ Α.Σ.

Τὸ πρωὶ τῆς Κυριακῆς τῶν Ἀγ. Πατέρων, 17 λήξαντος μηνός, ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ Σιατίστης ἱερούργησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδριτῶν Τιμοθέου Χαλόφτη καὶ Βαρνάβα Τζωρτζάτου. Μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου, ἡ Α.Σ., ὠμίλησας δι' ὀλίγων ἀπὸ τοῦ Ἀρχιερατικοῦ Θρόνου, ἀνήγγειλεν εἰς τὸ πολυπληθὲς ἐκκλησίασμα τὴν ἐπίσκεψίν μας καὶ τὸν σκοπὸν ταύτης καί, ἐκφράσας τὴν ἐπὶ ταύτῃ χαρὰν καὶ τὰς εὐχαριστίας του, παρουσίασε διὰ λόγων μεστῶν ἀγάπης καὶ ἐκτιμῆσεως τὸν ὑποφαινόμενον, ὅστις ἐκήρυξεν ἀπὸ τοῦ Ἀμβωνος τὸν θεῖον λόγον.

Μετὰ τὴν θ. Λειτουργίαν μετέβημεν ἐν πομπῇ μετὰ τῶν ἀρχῶν τοῦ Νομοῦ καὶ τῆς πόλεως εἰς τὸν παρὰ τὸν Μητροπολιτικὸν ναὸν χώρον τῆς θεμελιώσεως τοῦ κτιρίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, ἔνθα ἐτελέσθη ὁ ἐπὶ τῇ θεμελιώσει Ἀγιασμός, ἐν τέλει τοῦ ὁποίου ὁ Σεβ. Μητροπολίτης μετὰ τοῦ Γεν. Διευθυντοῦ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, τοῦ Νομάρχου Κοζάνης καὶ τοῦ Δημάρχου Σιατίστης κατέθηκαν τὸν θεμέλιον λίθον. Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ὠμίλησε περὶ τοῦ σκοποῦ καὶ τῆς σημασίας τοῦ θεμελιουμένου κτιρίου, ἔνθα θὰ στεγασθῇ καὶ ἡ μέχρι τοῦδε ἄστεγος Βιβλιοθήκη τοῦ ἐκ τῶν πρώτων καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἀειμνήστου Μανούση, ἐκ Σιατίστης καταγομένου. Μετὰ τὸν Σεβ. Μητροπολίτην ὠμίλησαν ὁ Γεν. Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ ὁ Νομάρχης Κοζάνης, ἐποφελθέντες ἀμφότεροι τῆς εὐκαιρίας ὅπως ἐξάρωσι τὸ πολυσχιδὲς καὶ πολύμοχθον πνευματικὸν καὶ κοινωνικὸν ἔργον τῆς Α.Σ.

Ἀκολούθως μετέβημεν ἅπαντες εἰς τὸ ἱστορικὸν «Τραπάντζειον» Γυμνάσιον, ἔνθα παρηκολούθησαμεν τὴν ἐπὶ τῇ λήξει τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὠραίαν ἐορτὴν τῶν Ἀνωτέρων καὶ τῶν Μέσων Κατηχητικῶν Σχολείων, καθ' ἣν προσεφώνησεν ἐκ μέρους τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ὁ Ἀρχιμ. Βαρνάβας Τζωρτζάτος.

Τὴν μεσημβρίαν παρετέθη ὑπὸ τῆς Α.Σ. ἐπί-

σημον γεῦμα ἐν τῇ Μητροπόλει, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποίου, ὁ μὲν Σεβ. Μητροπολίτης ἐξῆρε τὴν σημασίαν τῆς ἐπισκέψεως τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ τὴν ἐπὶ ταύτῃ καὶ ἐπὶ τῇ θεμελιώσει τοῦ νέου κτιρίου χαρὰν καὶ ἱκανοποίησιν του, ὁ δὲ Γεν. Διευθυντής τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας καὶ ὁ Νομάρχης Κοζάνης ἐξῆραν καὶ πάλιν τὴν ὅλην ἐκπολιτιστικὴν δρᾶσιν τῆς Α.Σ. καὶ ἠυχθήθησαν ὑπὲρ τῆς ἀπροσκόπτου συνεχισεῶς τῆς μέχρι τῆς πλήρους ὀλοκληρώσεως τοῦ ὑπ' αὐτοῦ ἀναληφθέντος ἔργου.

Σημειωτέον, ὅτι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Σισανίου καὶ Σιατίστης ἀνέλαβε καὶ τὸ μέχρι τοῦδε ὡς ὄνειρον μόνον θεωρούμενον ἔργον τῆς ὑδρεύσεως τῆς ἔδρας τῆς Μητροπόλεώς του, χάριν τοῦ ὁποίου καὶ εἰς Ἀμερικὴν εἶχε πρό τινος ἀποδημήσει μετὰ ἱκανοποιητικωτάτων ἀποτελεσμάτων. Τὸ ἔργον τοῦτο εὐρίσκειται ἤδη περὶ τὸ τέραμα του, πρὸς γενικὴν χαρὰν καὶ ἀνακούφισιν τῶν Σιατιστέων.

Τὴν μεταμεσημβρίαν τῆς αὐτῆς Κυριακῆς μετέβημεν εἰς Κοζάνην, ἔνθα μετὰ θεομῆς ἀγάπης μᾶς ὑπεδέχθη ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Κωνσταντίνος. Τὴν 7.30 μ.μ. ὁ Καθηγητής κ. Βασίλειος Βέλλας ὠμίλησεν ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Κωνσταντίνου, τῶν Ἀρχῶν καὶ πολυπληθεστάτου καὶ ἐκλεκτοῦ ἀκροατηρίου ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν «Χριστιαν. Ἐνώσεων» ἐπὶ τοῦ θέματος «Ἡ σύγκρουσις τῶν δύο κόσμων καὶ ἡ θέσις τῆς Ἐκκλησίας». Τὴν διάλεξιν παρηκολούθησαν ἅπαντες μετ' ἀδιαπτώτου ἐνδιαφέροντος, καταχειροκροτήσαντες ἐν τέλει ἐνθουσιωδῶς τὸν ἀγορητήν.

Τὴν ἐσπέραν κατελύσαμεν ἐν τῷ μερίμνη τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Κωνσταντίνου τελείως ἀνακαινισθέντι ἱστορικῷ μητροπολιτικῷ οἰκῆματι, ξενισθέντες μετὰ πολλῆς τῆς ἀγάπης ὑπὸ τῆς Α.Σ.

Τὸ πρωὶ τῆς ἐπομένης (18ης) ἐτελέσθη ἐπὶ τῇ ἀφίξει μας Ἀρχιερατικὴ Λειτουργία ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ, συνιερούργουντων καὶ τῶν Ἀρχιμανδριτῶν Τιμοθέου Χαλόφτη καὶ Βαρνάβα Τζωρτζάτου, ὧν ὁ πρώτος ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον μετὰ τὴν ἀνάγνωσιν τοῦ ἱεροῦ Εὐαγγελίου. Τὸν ὁμιλητὴν παρουσιάσας πρὸς τὸ ἐκκλησίασμα ὁ τελεταρχῶν Ἀρχιερεὺς ἐξέφρασε τὴν χαρὰν αὐτοῦ ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει ταύτῃ τῶν ἐκπροσώπων τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Μετὰ τὴν θ. Λειτουργίαν ὠμίλησαμεν ἅπαντες πρὸς τοὺς συγκεντρωθέντας ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν «Χριστ. Ἐνώσεων» Ἐφημερίου τῆς Ἐπαρχίας, μεθ' ὃ ὁ μὲν Καθηγητής κ. Βασ. Βέλλας ὠμίλησε πρὸς τὰς μαθητριάς τοῦ Γυμνασίου θηλέων, ὅπερ ἐπεσκέφθη μετὰ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, ὁ δὲ Ἀρχιμ. Βαρνάβας Τζωρτζάτος καὶ ὁ γράφων ὠμίλησαμεν πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ Γυμνασίου ἀρρένων.

Τὸ ἐσπέρας, μετ' ἐπίσκεψιν τῆς ἀρτισυστάτου παρὰ τὴν Κοζάνην γυναικειᾶς μονῆς, ἐπανήλθομεν εἰς Σιάτισταν, ἔνθα ἐξενίσθημεν καὶ πάλιν ἐν τῇ Μητροπόλει.

Τὸ πρωὶ τῆς Τρίτης (19ης) ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ μητροπολ. ναοῦ Σιατίστης ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ

Ἄρχιμ. Βαρνάβα Τζωρτζάτου ὑποδειγματικῶς χάριν τῶν Ἐφημερίων τῆς περιφέρειᾶς Σιατίστης ἡ θ. λειτουργία, ἦν παρηκολούθησεν ἐν τῷ ἱ. Βήματι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, μετ' αὐτὴν δὲ ὠμίλησαμεν ἅπαντες πρὸς τοὺς συγκεντρωμένους Ἐφημερίους καὶ ἀκολούθως μετέβημεν εἰς τὸ «Τροπάντζειον» Γυμνάσιον, ὅπου μᾶς ἐπεφυλάχθη θερμοτάτη ὑποδοχή. Πρὸς τοὺς τροφίμους τοῦ ἱστορικοῦ τούτου ἐκπαιδευτηρίου ἀπηύθυνεν ἐμπνευσμένην προσλαλιὰν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, ὅστις παρουσίασε τοὺς ἐπισκέπτας. Μετὰ τὴν Α.Σ. προσεφώνησεν ἐνθουσιωδῶς τοὺς μαθητὰς ὁ Καθηγητῆς κ. Βασ. Βέλλας, καλέσας αὐτοὺς ὅπως συνεχίσωσι τὴν ὠραίαν παράδοσιν τῶν παλαιότερων τροφίμων τοῦ ἱστορικοῦ τούτου Ἰδρύματος καὶ μετ' αὐτὸν ὠμίλησε πρὸς αὐτοὺς ὁ ὑποφαινόμενος, περὶ τῆς συμβολῆς τῆς χριστιανικῆς ἀγωγῆς εἰς τὴν εὐτυχίαν καὶ τὴν χαρὰν τῆς νεότητος, ἐν τέλει δὲ ὁ Διευθυντῆς τοῦ Γυμνασίου ἐξέφρασε τὰς εὐχαριστίας του καὶ διηρμήνευσε τὴν εὐγνωμοσύνην τῶν μαθητῶν του.

Τὸ ἑσπέρας ἀνεχωρήσαμεν εἰς Γρεβενά, ἔνθα ἐγενόμεθα μετ' ἐκδηλώσεων ἀγάπης δεκτοὶ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Φιλίππου, παρ' ᾧ καὶ ἐξενίσθημεν μετὰ πολλῆς τῆς οἰκειότητος. Μετὰ μέγαλον ἐνδιαφέροντος ἐπεσκέφθημεν τὸ κατ' αὐτὰς ἀποπερατούμενον νέον μητροπολιτικὸν μέγαρον, ὅπερ ἐντὸς ἐλαχίστου χρονικοῦ διαστήματος ἀνηγέρθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου καὶ ἐπληροφορήθημεν παρ' αὐτοῦ μετὰ μεγάλης χαρᾶς περὶ τοῦ σχεδίου του, ὅπως λίαν προσεχῶς ἀνεγείρη καὶ αὐτὸς ἐν τῇ ἔδρᾳ του αἰθουσαν τῆς Ἀποστολ. Διακονίας καθῶς καὶ Οἰκοτροφεῖον διὰ τοὺς σπουδαστὰς τοῦ Γυμνασίου.

Τὸ πρῶτὴν τῆς ἐπομένης, Τετάρτης (20ῆς), ἐτελέσθη χάριν τῶν ἐπὶ τούτῳ ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου προσκεκλημένων Ἐφημερίων τῆς Ἐπαρχίας ἡ θ. Λειτουργία ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτου κ. Βαρνάβα Τζωρτζάτου, ἦν παρηκολούθησεν ἐν τῷ ἱ. Βήματι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, μετ' αὐτὴν δὲ ὠμίλησαμεν ἅπαντες πρὸς τοὺς συγκεντρωθέντας Ἐφημερίους.

Τὴν μεταμεσημβριαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, ἐπεσκέφθημεν τὸ Γυμνάσιον τῆς πόλεως, ἔνθα ὠμίλησαν ὁ τε Καθηγητῆς κ. Βασ. Βέλλας καὶ ὁ Ἀρχιμ. Βαρνάβας Τζωρτζάτος, ἔψαλαν δὲ ὠραιότατα ᾠσματα χορωδία μαθητῶν καὶ μαθητριῶν. Καὶ ἐνταῦθα μᾶς ἐπεφυλάχθη θερμοτάτη ὑποδοχή ἀπὸ μέρους τῶν καθηγητῶν καὶ μαθητῶν. Ἀκολούθως μετέβημεν εἰς Βατόλακκον, μικρὸν χωρίον εὐρισκόμενον ὀλίγον ἔξω τῶν Γρεβενῶν, περὶ τοῦ ὑποδειγματικοῦ Ἐφημερίου καὶ τῶν κατοίκων τοῦ ὁποίου μετὰ ἰδιαιτέρου ἐνθουσιασμοῦ μᾶς εἶχεν ἐπανειλημμένως ὠμίλησει ὁ Σεβ. Μητροπολίτης. Παρὰ τὴν ἀκαταπαύστως πίπτουσαν ραγδαίαν βροχὴν, ὀλόκληρον τὸ χωρίον εἶχε συγκεντρωθῆ εἰς τὸν συμπαθητικώτατον ναόν του. Ἐκεῖ, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, ἐτελέσθη ὁ ἑσπερινὸς τῆς ἑορτῆς τῶν ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης, μετὰ τὴν ἀπόλυσιν τοῦ ὁποίου, προτροπῇ τῆς Α.Σ. ὠμίλησεν ὁ ὑποφαινόμενος ἐν μέσῳ τῆς βαθυτάτης σιγῆς καὶ τῆς ἀδιαπτώτου προσοχῆς τοῦ

ἐκκλησιάσματος, μεταξὺ τοῦ ὁποίου διεκρίνοντο γέροντες μὲ πολλὰς γενειάδας καὶ μικρὰ νήπια, ἅπαντες ἐν εὐλαβείᾳ ἰστάμενοι.

Τὸ πρῶτὴν τῆς ἐπομένης (21ης) ἐτελέσθη ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ Γρεβενῶν ἡ θ. λειτουργία ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Φιλίππου, συμπαραστατομένου καὶ ὑπὸ τῶν Ἀρχιμ. Τιμοθέου Χαλόφτη καὶ Βαρνάβα Τζωρτζάτου, ὧν ὁ πρῶτος ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον κατὰ τὴν ὥραν τοῦ «Κοινωνικοῦ». Τὰ ἱερὰ ᾠσματα ἔψαλε πολυπληθῆς ἄριστα κατηρτισμένη ἐκκλησιαστικὴ χορωδία ἐκ μελῶν τῶν ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου θρησκευτικῶν ὁμίλων.

Μετὰ μεσημβριαν τῆς αὐτῆς ἡμέρας μετέβημεν εἰς Ἄργος Ὀρεστικόν, ἔνθα μᾶς ἀνέμενεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καστορίας κ. Νικηφόρος, μεθ' οὗ μετέβημεν εἰς Καστορίαν. Ἐκεῖ διήλθομεν τὴν ἑσπέραν, ἐπισκεπτόμενοι βυζαντινοὺς ναοὺς, μὲ πολυτίμους παλαιὰς τοιχογραφίας, ἐκ τῶν 70 περίπου τοιούτων ναῶν, ὑπὸ τῶν ὁποίων κοσμεῖται ἡ ὠραία αὕτη παραλίμνιος πόλις. Ξενισθέντες φιλικώτατα παρὰ τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ, ἐπληροφορήθημεν παρ' αὐτοῦ τοὺς οὖς καταβάλλει ἀγῶνας καὶ τὰς αἰς ἀντιμετωπίζει εἰσέτι δυσχερείας διὰ τὴν ἀναστήλωσιν τῶν ἐρειπίων τῆς Ἐπαρχίας του.

Τὴν πρωΐαν τῆς ἐπομένης (22ας), χάριν τῶν ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει μας κληθέντων Ἐφημερίων τῆς Ἐπαρχίας, ἐτελέσθη ἐν τῷ μητροπολ. ναῷ ἡ θεία λειτουργία ὑπὸ τοῦ Ἀρχιμ. Τιμοθέου Χαλόφτη, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, καθ' ἣν, προτροπῇ τῆς Α.Σ., ἐκήρυξε τὸν θεῖον λόγον ὁ ὑποφαινόμενος.

Μετὰ τὴν θ. λειτουργίαν ὠμίλησαμεν ἅπαντες πρὸς τοὺς συγκεντρωμένους Ἐφημερίους τῆς Ἐπαρχίας, κατέκλεισε δὲ τὴν συγκέντρωσιν διὰ συγκινητικῶν λόγων ὁ Σ. Μητροπολίτης, ἐκφράσας τὴν ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει μας χαρὰν καὶ εὐγνωμοσύνην του. Διαρκούσης τῆς συγκεντρώσεως ταύτης ὁ Πανσο. Ἀρχιμ. Βαρνάβας Τζωρτζάτος μετέβη εἰς τὸ Γυμνάσιον τῆς πόλεως, ἔνθα ὠμίλησε πρὸς τοὺς μαθητὰς ἐκ μέρους τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

Τὴν 2 μ.μ. τῆς αὐτῆς ἡμέρας πάντες οἱ λοιποὶ, ὑποχρεωμένοι νὰ εὐρίσκωνται εἰς Ἀθήνας τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς, πλὴν τοῦ γραφόντος, ἀνεχώρησαν εἰς Ἐδεσσαν, ὁπόθεν κατηυθύνθησαν τὴν ἐπομένην εἰς Θεσσαλονίκην καὶ ἐκεῖθεν ἐπανεκάμψαν εἰς Ἀθήνας ἀεροπορικῶς τῇ ἑσπέρᾳ τοῦ Σαββάτου, 23 Μαΐου.

Ὁ γράφων, παραμείνας προτροπῇ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Νικηφόρου ἐν Καστορίᾳ, ὠμίλησε τὸ πρῶτὸν τοῦ Σαββάτου πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ Γυμνασίου ἐν Ἄργει Ὀρεστικῷ καὶ τὴν Κυριακὴν τῆς Πεντηκοστῆς ἐν Καστορίᾳ, ἐν τε τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ καὶ ἐν τῷ ἱ. ναῷ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου, μεταβάς δ' ἐκεῖθεν εἰς Σιάτισταν τῇ ἑσπέρᾳ τῆς αὐτῆς Κυριακῆς, κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Ἰακώβου, ὠμίλησε τῇ ἐπομένῃ, Δευτέρᾳ τοῦ Ἁγ. Πνεύματος, ἐν τῷ πανηγυρισαντι ἐν Σιατίστη ἱερῷ ναῷ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ὧν, πυροποληθέντα

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗ ΔΙΑΚΟΝΙΑ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ
ΕΚΘΕΣΙΣ ΕΠΙ ΤΟΥ ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΚΑΙ ΓΕΝΙΚΟΥ ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΥ
ΤΗΣ ΧΡΗΣΕΩΣ 1951-1952 *

Περιοδικά: Ἡ ἀπὸ πολλοῦ μελετωμένη, ὑπὸ τῆς Διευθύνσεως Τύπου καὶ Διαφωτίσεως, ἐκδοσις Περιοδικῶν τῆς Ἀποστολ. Διακονίας, ἐπραγματοποιήθη ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου 1952, ἐκδοθέντων εἰς μηνιαίας ἐκδόσεις δύο Περιοδικῶν ὑπὸ τοὺς τίτλους «Τὸ Χαρούμενο Σπίτι» καὶ «Τὰ Χαρούμενα Παιδιά». Ἐκ τούτων τὸ πρῶτον προορίζεται διὰ τὴν χριστιανικὴν μόρφωσιν τῆς ἑλληνικῆς οἰκογενείας, τὸ δὲ δεύτερον ἀπευθύνεται εἰδικώτερον πρὸς τὴν παιδικὴν ἡλικίαν καὶ κυκλοφορεῖ ὡς παράρτημα τοῦ πρώτου καὶ ὡς ὄργανον τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων. Ἀμφότερα ἔτυχον καλῆς ὑποδοχῆς ὑπὸ πάντων καὶ ἡ κυκλοφορία αὐτῶν ὀλονεν καὶ αὐξάνει. Κατὰ τὸ πρῶτον ἤδη ἐξάμηνον τῆς ἐκδόσεως των, λόγῳ τῆς προπαρασκευῆς τῶν ἐγκαταστάσεων καὶ ἄλλων ἐξόδων λειτουργίας καὶ ἐκδόσεως ἐσημειώθησαν μεγάλαὶ δαπάναι, ἀνελθοῦσαι εἰς δρχ. 456.405.075, ἐναντι ἐσόδων κατὰ τὸ αὐτὸ χρονικὸν διάστημα δρχ. 122.489.700, τῶν πλείστων συνδρομῶν μὴ δυναμένων νὰ εἰσπραχθῶσι πρὸ τοῦ τέλους τοῦ ἡμερολογιακοῦ ἔτους. Σημειωτέον ἐνταῦθα, ὅτι εἰς πᾶν ἀρτιούστατον Περιοδικὸν αἱ εἰσπράξεις ἐκ συνδρομῶν πραγματοποιοῦνται κυρίως κατὰ τὸ 6' ἐξάμηνον. Ὡς ἐκ τούτου οὐδεμίᾳ ἀμφιβολία ὑπάρχει ὅτι τὰ μεγάλα αὐτὰ ἔξοδα τῆς πρώτης ἐγκαταστάσεως καὶ λειτουργίας κατὰ τὴν νέαν χρῆσιν θὰ καλυφθοῦν ἐκ τῆς δσημέρας αὐξήσεως τῶν ἐσόδων τῶν Περιοδικῶν τῶν ὁποίων καὶ ἡ ἐξάπλωσις αὐξάνει.

Διαχειρίσις Βιβλίων καὶ Χάρτων: Ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία, ἀποδίδουσα ἐξαιρετικὴν σημασίαν εἰς τὸ ἐκδοτικὸν αὐτῆς ἔργον, ἐπεδίωξε τὴν ἀποκτησὶν ἰδιοκτῆτου τυπογραφείου, εἰς τὸ ὁποῖον ὡς προαναφέρμεν ἐκτυποῦνται πᾶσαι αὐτῆς αἱ ἐκδόσεις μετὰ τῆς ἐνδεδειγμένης ἐπιμελείας, ταχύτητος καὶ ὅσον τὸ δυνατόν εὐθηνότερας δαπάνης.

Τὰ κατὰ τὴν λῆξιν τῆς παρούσης χρήσεως εὑρεθέντα, ὡς ἡ Ἀπογραφὴ, βιβλία ἐκδόσεών μας εἰς τμήν κόστους ἀνέρχονται εἰς δρχ. 648.164.305, τὰ τῶν παρ' ἡμῶν βιβλία τρίτων πρὸς πώλησιν ἀνέρχονται ὡς ἡ Ἀπογραφὴ εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 24.926.800.

* Συνέχεια καὶ τέλος ἀπὸ σελ. 217.

ὑπὸ τῶν συμμοριτῶν, ἀνήγειρον ἐκ βάθρων ἢ πρωτοβουλία τῆς Α.Σ. καὶ ἡ εὐσέβεια τῶν κατοίκων. Τῆ δ' ἐπομένῃ, μικρὸν πρὸ τῆς ἐκ Σιατίστης ἀναχωρήσεως, παραστάς μετὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κατὰ τὴν ἐναρξιν τοῦ αὐτόθι Παιδαγωγικοῦ Συνεδρίου τῶν δημοδιδασκάλων τῆς περιφερείας, ἐχαίρθησε τοὺς συνέδρους ἐκ μέρους τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, μετὰ τὴν λαμπρὰν πρὸς αὐτοὺς ἐναρκτήριον προσφώνησιν τοῦ Σ. Μητροπολίτου.

Πρωτοπρ. ΕΜΜ. Γ. ΜΥΤΙΑΗΝΑΙΟΣ
 Διτῆς Θεολογ. Διαφωτίσεως καὶ Τύπου
 παρὰ τῆ Ἀποστολικῆς Διακονίας

Τὰ ὑπὸ διαφόρων Διαχειριστῶν Ἐντύπων ὀφειλόμενα πρὸς τὴν Ἀποστολ. Διακονίαν βιβλία κλπ. ἀνέρχονται εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 530.729.100. Τὰ εἰς χορηγητὰς βιβλίων ὑφ' ἡμῶν ὀφειλόμενα ἀνέρχονται εἰς δρχ. 23.534.400.

Δι' ἔξοδα ἐκδόσεως βιβλίων κατὰ τὴν ἐν λόγῳ χρῆσιν διετεθή ποσὸν δρχ. 440.164.900. Διετεθήσαν ἐπίσης δι' ἔξοδα συσκευασίας καὶ ἀποστολῆς βιβλίων δρχ. 42.811.400 καὶ δι' ἔξοδα Βιβλιοπωλείου δρχ. 12.693.300.

Τὸ σύνολον τῶν πωληθέντων τοῖς μετρητοῖς καὶ ἐπὶ πιστώσει βιβλίων ἀνήλθεν εἰς τὸ ποσὸν τῶν δρχ. 767.231.600.

Τὸ κέρδος ἐκ τῆς πωλήσεως τῶν βιβλίων ἐκδόσεως Ἀποστολ. Διακονίας ἀνήλθεν εἰς δρχ. 208.876.155, τὸ δὲ ἐκ πωλήσεως βιβλίων τρίτων εἰς δρχ. 8.672.275.

Ἡ ἀξία τοῦ εἰς τὴν Ἀποθήκην, κατὰ τὴν γενομένην Ἀπογραφὴν, εὑρεθέντος χάρτου ἀνήλθεν εἰς δρχ. 211.391.725, τὸ δὲ προκύψαν κέρδος ἐκ τῆς διαχείρισεως αὐτοῦ ἀνήλθεν εἰς δρχ. 39.356.100.

Ἔνσημα: Τὸ ἐκ τῆς διαθέσεως ἐνόσημων γάμων καὶ διαζυγίων πραγματοποιηθέν ἔσοδον ἀνήλθε κατὰ τὴν παρούσαν χρῆσιν εἰς δρχ. 370.359.360, ἀφαιρουμένης δὲ τῆς καταβληθείσης προμηθείας εἰς τοὺς Διαχειριστὰς, προκύπτει καθαρὸν ποσὸν δρχ. 354.284.940, ἐναντι δρχ. 230.088.380 τῆς παρελθούσης χρήσεως τοῦ 1951-52.

Ἔσοδα Ἱ. Ναῶν, Μονῶν καὶ Προσκυνημάτων: Τὰ κατὰ τὴν παρούσαν χρῆσιν πραγματοποιηθέντα ἔσοδα ἐκ ποσοστοῦ 3% ἐξ Ἱερ. Ναῶν Ἀθηνῶν-Πειραιῶς ἀνήλθον εἰς δρχ. 405.720.575. Ἐξ Ἱ. Ναῶν ἐπρχιῶν εἰς δρχ. 946.471.760, ἐξ Ἱ. Μονῶν εἰς δρχ. 83.200.900, ἐξ Ἱ. Προσκυνημάτων εἰς δρχ. 2.293.100, ἐξ Ἐκκλησιαστικῶν ἔργων 1% εἰς δρχ. 13.880.490 καὶ ἐξ εἰσπράξεων καθυστερουμένων παρελθούσης χρήσεως εἰς δρχ. 22.899.900. Πάντα τὰ ἀνωτέρω συμποσοῦνται εἰς δρχ. 1.474.526.725.

Εἰς τὰς ἀνωτέρω καθαρὰς εἰσπράξεις δεόν νὰ ληφθοῦν ὑπ' ὄψιν καὶ τὰ καταβληθέντα ποσὰ ἐκ δρχ. 517.998.071 ὡς ποσοστὸν 40% ὑπὲρ τῶν Τοπικῶν Συμβουλίων πρὸς ἐνίσχυσιν αὐτῶν καὶ δρχ. 40.721.531 ὡς ποσοστὸν 3% ὑπὲρ τῶν Τοπικῶν Ταμείων διὰ προμήθειαν τῶν πραγματοποιηθειῶν ὑπ' αὐτῶν ὑπὲρ τῆς Ἀποστολ. Διακονίας εἰσπράξεων, μετὰ τὴν ἀφαίρεσιν τῶν ὁποίων προέκυψε τὸ ἐκ δρχ. 1.474.526.725 καθαρὸν εἰσπραχθὲν ποσόν.

Ἰδρυμα Ἀγ. Βαρβάρας Πατησίων: Τὸ ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου 1951 μεταδιεβασθὲν εἰς τὴν Ἀποστολ. Διακονίαν Ἰδρυμα τῆς Ἀγ. Βαρβάρας Πατησίων, παρεχώρησεν εἰς αὐτὴν διὰ τῆς μεταδιβάσεως καὶ ἀπασαν τὴν κινητὴν καὶ ἀκίνητον αὐτοῦ περιουσίαν, ἡ ὁποία ἐξετιμήθη εἰς δρχ. 200.000.000, ποσὸν κατὰ πολὺ κατώτερον τοῦ πραγματικοῦ.

Τὰ ἔσοδα ἐκ τῆς διαχείρισεως τοῦ ναοῦ ἀνήλθον εἰς δρχ. 93.065.750, αἱ δὲ γενόμεναι δαπάναι ἀνήλθον εἰς δρχ. 142.734.600, ὑστερήσασαι κατὰ δραχμ. 49.668.850 τῶν γενικῶν ἐσόδων.

Δι' οἰκοδομικὰ ἔργα τοῦ ναοῦ, ἀντὶ τοῦ προϋπολογισθέντος ποσοῦ δρχ. 150.000.000, διετεθήσαν μόνον

δρχ. 7.583.000. Εὐτυχῶς τὰ ἔργα ταῦτα τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ναοῦ, ἀνελήφθησαν ἤδη ἀπὸ τὸ «Ἴδρυμα Κοινωνικῆς Προνοίας ἢ ἁγία Βαρβάρα», τὸ ὁποῖον σὺν τῷ χρόνῳ θὰ προβῆ εἰς τὴν ὀλοσχερῆ ἀποπεράτωσιν τοῦ δμῶνύμου ἱεροῦ ναοῦ.

Νυκτερινὴ Βιοτεχνικὴ Σχολὴ ἢ «Ἐργάνη Ἀθηνᾶ». Πλὴν τοῦ ἱεροῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Βαρβάρας, λειτουργεῖ παρὰ τῷ Ἰδρύματι Ἀγ. Βαρβάρας Πατησίων κατὰ τὸν δυνατὸν καλῦτερον τρόπον καὶ ἡ Νυκτερινὴ Βιοτεχνικὴ Σχολὴ Ἀθηνῶν ἢ «Ἐργάνη Ἀθηνᾶ», ἡ ὁποία διὰ τῶν ἀξιεπαίων προσπαθειῶν, τὰς ὁποίας καταβάλλουν τόσον ἢ διεύθυνσις, ὅσον καὶ τὸ ἐκλεκτὸν διδακτικὸν προσωπικὸν αὐτῆς, ἀνεδείχθη μία ἐκ τῶν καλυτέρων Σχολῶν τοῦ εἴδους τῆς καὶ ἀποφέρει θαυμάσια ἀποτελέσματα.

Διὰ τὴν λειτουργίαν τῆς Σχολῆς ἐδαπανήθησαν κατὰ τὴν λήξασαν χρήσιν δρχ. 119.636.750, ἐναντι τοῦ προϋπολογισθέντος ποσοῦ τῶν δρχ. 780.000.000. Ἡ ἐπὶ ἔλαττον διαφορά τῶν δαπανῶν προέκυψεν ἐκ τοῦ ὅτι δὲν ἐγένετο εἰσέτι οὐδεμία ἐργασία πρὸς ἀνέγερσιν τοῦ ὑπὸ μελέτην κτιρίου τῆς Σχολῆς, διὰ τὴν ἐπέλεσιν τοῦ ὁποίου προεκλήθη διαγωνισμός. Ἐπίσης δὲν ἐγένοντο εἰσέτι αἱ προϋπολογισθεῖσαι ἠλεκτρικαὶ ἐγκαταστάσεις, ὡς καὶ αἱ προβλεπόμεναι ἀγοραὶ μηχανημάτων καὶ ἐποπτικῶν ὀργάνων, διὰ τὰ ὁποῖα προεβλέφθη εἰς τὰ ἔσοδα τοῦ προϋπολογισμοῦ ἐπιχορηγήσεις ἐκ τοῦ Σχεδίου Μάρσαλ δρχ. 400.000.000 καὶ ἐκ τοῦ Ταμείου Ἀνεργίας, ἀναληφθεῖσα κατόπιν ὑπὸ τοῦ Ἰδρύματος Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, ἐπιχορηγήσεις δρχ. 60.000.000. Ἀτυχῶς ἐξ ἀμφοτέρων τούτων τῶν πηγῶν οὐδὲν εἰσεπράχθη καὶ παραμένον μετὰ τὴν ἀγαθὴν ἐλπίδα τῆς πραγματοποιήσεως εἰς τὸ μέλλον.

Αἱ εἰσπράξεις ἐκ τῆς Σχολῆς ἀνήλθον ἐν συνόλῳ εἰς δρχ. 167.558.000, προερχόμεναι ἐκ διδάκτρων καὶ ἐγγραφῶν δρχ. 110.050.000, ἐξ ἐπιχορηγήσεως τοῦ Ἰπουργείου Βιομηχανίας δρχ. 57.500.000.

Ἐναντι τῶν ἀνωτέρω ἐσόδων ἐκ δρχ. 167.558.000 ἐπραγματοποιήθησαν ἐξοδα, ἀνεληθόντα ἐν συνόλῳ εἰς δρχ. 119.636.750. Ἄρα ἡ χρήσις αὕτη παρουσίασε πλεόνασμα τῶν ἐσόδων τῆς Σχολῆς δρχ. 47.921.251. Οὕτω τὸ πλεόνασμα τῶν ἐσόδων τῆς Σχολῆς ἐκάλυψε σχεδὸν τὸ ἔλλειμμα ἐκ τῶν ἐξόδων τοῦ ἱ. ναοῦ τῆς ἁγ. Βαρβάρας.

Βιοτεχνικὴ Σχολὴ ὁ Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος ἐν Πάτμῳ. Διὰ τὴν ἐν Πάτμῳ Βιοτεχνικὴν Σχολὴν «ὁ Ἀγ. Ἰωάννης ὁ Θεολόγος», ἥτις ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους περιήλθεν εἰς τὴν Ἀποστ. Διακονίαν, κατεβλήθησαν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἀναγκῶν αὐτῆς κατὰ τὴν ἐν λόγῳ χρήσιν δρχ. 607.400.

Διαχειρίσις Ἰ. Τάγματος Ἀγ. Παντελεήμονος. Τὰ παραχωρηθέντα εἰς τὴν Ἀποστ. Διακονίαν περιουσιακὰ στοιχεῖα τῆς Κοινωνίας τοῦ ἱερ. Τάγματος Ἀγ. Παντελεήμονος, ἐκτιμηθέντα μετὰ ἐλαχίστην ἀξίαν, ἀνέρχονται εἰς δρχ. 95.000.000.

Αἱ πραγματοποιηθεῖσαι δαπάναι διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ Ὀρφανοτροφείου Κύμης καὶ τῶν κτημάτων τοῦ ἱ. Τάγματος ἀνήλθον ἐν συνόλῳ εἰς δρχ. 188.550.400.

Ἐκ τούτων αἱ δρχ. 82.211.700 διετέθησαν δι' ἐπισκευὰς καὶ συντήρησιν τῶν ἐν Κύμῃ ἐγκαταστάσεων. Αἱ ὑπόλοιποι δρχ. 106.338.700 διετέθησαν διὰ τροφοδοσίαν τοῦ προσωπικοῦ καὶ τῶν ὄρφανῶν, διὰ μισθοῦς προσωπικοῦ καὶ διὰ μικροῦξοδα.

Ἐναντι τῶν δαπανῶν, τὰς ὁποίας κατέβαλλεν ἡ Ἀποστ. Διακονία διὰ τὴν συντήρησιν τοῦ Ὀρφανοτροφείου καὶ τὴν περίθαλψιν τῶν ἐκεῖ διαβιούντων 16 ὄρφανῶν τοῦ ἱερ. Τάγματος, ἐχορηγήθη ἡμῖν κατὰ τὴν ἐν λόγῳ χρήσιν ὑπὸ τοῦ Ἰπουργείου τῆς Προνοίας κρατικὴ ἐπιχορήγησις ἐκ δρχ. 16.000.000.

Ἐκ τῆς ὅλης διαχειρίσεως τῆς περιουσίας τοῦ ἱερ. Τάγματος Ἀγ. Παντελεήμονος προέκυψαν δαπάναι ἐπὶ πλεόν τῶν ἐσόδων δρχ. 175.240.500, καταβληθεῖσαι ἐξ ὀλοκλήρου ὑπὸ τῆς Ἀποστ. Διακονίας.

Κατὰ τὴν προσεχῆ χρήσιν ὑπάρχει ἐλπίς, ὅτι μετὰ μίαν καλυτέραν παραγωγὴν προϊόντων τῶν κτημάτων θὰ βελτιωθῆ ἡ οἰκονομικὴ κατάστασις.

Γεν. Ἰσολογισμός. Κατὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ συνταχθέντος Γεν. Ἰσολογισμοῦ τῆς χρήσεως 1951-52 εἰς τὸ Ἐνεργητικὸν αὐτοῦ παρουσιάζονται καὶ τὰ ἐξῆς ἐνεργητικὰ στοιχεῖα:

Ἐπιπλα καὶ Βιβλιοθήκαι παρὰ Ἱεροῖς Ναοῖς δρχ. 9.945.000.

Κινηματογραφικὰ Μηχαναὶ ἀξίας δρχ. 15.273.000.

Γραμμάτια Εἰσπρακτέα δρχ. 6.000.000.

Διάφοροι χρεωστικοὶ καὶ διακανονιστέοι λ/σμοὶ δρχ. 43.052.300.

Ἐν συνεχείᾳ εἰς τὸ Παθητικὸν τοῦ Γεν. Ἰσολογισμοῦ παρουσιάζονται αἱ ἐξῆς ὑποχρεώσεις τῆς Ἀποστολ. Διακονίας, αἵτινες δὲν ἀνεφέρθησαν εἰς τὰ ἐπὶ μέρους κεφάλαια:

Δάνειον ἀπὸ τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν (ἄτοκον) δρχ. 40.000.000

Ὁφειλόμενα δι' ἐπιχορηγήσεις τοπικῶν Συμβουλίων δρχ. 70.665.620

Κεντρικὸν Τ.Α.Κ.Ε. δρχ. 10.919.782

Ἐπιτροπὴν Ἐξωτερ. Σχέσεων (ἐκ Μεταλλίων Ἀπ. Παύλου) δρχ. 15.570.000

Προσωρινοὶ πιστωτικοὶ καὶ διακανονιστέοι λ/σμοὶ δρχ. 18.850.851

Δωρεαὶ καὶ χορηγήσεις. Κατὰ τὴν λήξασαν χρήσιν ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία δὲν ἐστερήθη καὶ πάλιν δωρεῶν καὶ χορηγήσεων, ἀλλ' ἔτυχε τοιούτων παρὰ διαφόρων ὀργανώσεων τῆ εὐγενεῖ φροντίδι τῆς Ἐπιτροπῆς Ἀλληλοβοηθείας καὶ Σχέσεων μετὰ τῶν Ἐένων Ἐκκλησιῶν, πρωτοστατούντος πάντοτε τοῦ γραμματέως αὐτῆς Καθηγητοῦ κ. Ἀμίλκα Ἀλιβιζάτου, πρὸς τὸν ὁποῖον ἡ Ἀποστολικὴ Διακονία ὀφείλει νὰ ἐκφράσῃ τὰς ἀπείρους αὐτῆς εὐχαριστίας.

Οὕτω, ἐκτὸς τῶν διαφόρων εἰδῶν διατροφῆς καὶ λοιπῶν εἰς εἶδος ἀντικειμένων, ἐχορηγήθη ἡμῖν ὑπὲρ ἀνεγέρσεως τοῦ Οἴκου Φοιτητρίας ποσὸν δραχμῶν 44.788.150 ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Συμβουλίου τῶν Ἐένων Ἐκκλησιῶν. Ἐπίσης διὰ τὸν αὐτὸν σκοπὸν ποσὸν δρχ. 14.000.000 ὑπὸ τῆς Πανεπιστημιακῆς Λέσχης Ἀθηνῶν.

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΩΝ ΣΤΗΛΗ

Ἡ σημερινή Ἑορτή

Οὐδεμία ἀνθρωπίνη προσωπικότης τῆς χριστιανικῆς ἱστορίας ἐξυμνήθη ὑπὸ τῆς διερμηνευούσης τὴν εὐλάβειαν τοῦ ὀρθοδόξου πληρώματος ἐκκλησιαστικῆς μας μουσῆς, ὅσον τῆς Θεοτόκου ἢ ἱερὰ μορφή, ὅπως δὲν ὑπάρχει ὀρθόδοξος ἐκκλησιαστικὴ τελετὴ ἢ ἀκολουθία, εἰς τὴν ὁποίαν νὰ μὴ ἀναφέρεται κατὰ ἓνα οἰονδήποτε τρόπον τὸ σεβάσιμον ὄνομά Της. Ἡ σήμερον ὁμοῦ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας μας ἀγομένη ἑορτὴ τῆς Κοιμήσεώς Της ἀποτελεῖ μίαν τῶν ἐκλεκτοτέρων εὐκαιριῶν πρὸς ἐξύμνησιν τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς δόξης τῆς Μητρὸς τοῦ Κυρίου. Τὴν εὐκαιρίαν δὲ ταύτην προσφύεστατα ἐχρησιμοποίησαν οἱ ἐμπνευσμένοι καὶ ὑμνογράφοι, καταστήσαντες αὐτὴν οὕτω μίαν τῶν λαμπροτέρων ἑορτῶν τῆς Ἐκκλησίας, διὰ τῆς λυρικότητος καὶ τῆς μουσικότητος τῶν εἰς τὴν ἑνδοξον Κοίμησιν τῆς Παρθένου ἀφιερωμένων ὑμολογιῶν τῶν ἀριστουργημάτων. Καὶ εἶναι ἡ τοιαύτη πρὸς τὴν Θεοτόκον ἐδότης ἐκδήλωσις ἀπολύτως σύμφωνος πρὸς ὅ,τι εἰς τὰ μύχια τῆς ψυχῆς του ἡσθάνθη πάντοτε κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην ὁ βαθυτάτα θρησκείων ἑλληνικὸς λαός, διὰ τὸν ὁποῖον εἶναι πράγματι «πεποικιλμένη τῇ θεῷ δόξῃ» καὶ «ἱερὰ καὶ εὐκλεῆς» τῆς Ἁειπαρθένου ἡ μνήμη, ὅπως χαρακτηριστικώτατα τονίζει ὁ ἱερὸς μελωδός.

Εὐχρηθῶμεν, ὅπως αἱ ἀπὸ τῆς σημερινῆς ἑορτῆς ἱερὰ συγκινήσεις ἀποβῶσι δι' ἅπαντας τοὺς τιμῶντας αὐτὴν δημιουργικὰ σκέψεων καὶ πράξεων ἐπαξίῳ τῆς διὰ τῆς Παρθένου Μαρίας σαρκωθείσης θείας Ἀγάπης.

Ἐπὶ τῇ θεῷ Μεταμορφώσει.

Τὴν παρελθοῦσαν ἐβδομάδα ἐώρτασεν ἡ Ἐκκλησία μας τὴν ἀνάμνησιν τῆς ἐπὶ τοῦ ὄρους λαμπρῶς τοῦ Κυρίου Μεταμορφώσεως, ἐν ἧ, κατὰ τὴν ὁμόφωνον μαρτυρίαν καὶ τῶν τριῶν συνοπτικῶν Εὐαγγελίων, ὁ Πέτρος, διερμηνεύων τὴν χαρὰν καὶ τὴν εὐχαρίστησιν καὶ τῶν δύο ἄλλων συμπρόστων «ἐν τῷ ὄρει τῷ ἁγίῳ» συμμαθητῶν του, εἶπε τὸ χαρακτηρισ-

Ἐκ τοῦ ἀγὰ χεῖρας Ἀπολογισμοῦ τῆς παρούσης χρήσεως, ἐμφαίνεται ἐν ὀλίγοις ἢ συντελεσθεῖσα ἐργασία ὑπὸ τῆς Ἀποστολ. Διακονίας πρὸς ἐκπλήρωσιν τοῦ ἐπιδιωκόμενου κοινωφελοῦς σκοποῦ αὐτῆς. Τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα, μᾶς δίδουν τὸ θάρρος νὰ ἐλπίζωμεν, ὅτι καὶ εἰς τὸ μέλλον μὲ τὴν περαιτέρω ἀνάπτυξιν τῶν διαφόρων πόρων αὐτῆς, μὲ τὴν βοήθειαν καὶ ὑποστήριξιν πάντων τῶν δυναμένων καὶ μὲ τὴν εὐγενῆ καὶ πρόθυμον συμπράξασιν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς Πολιτείας καὶ τῆς Κοινωνίας, θὰ δυναθῆ νὰ φέρῃ εἰς αἴσιον πέρας τὸ κοινωφελὲς ἔργον, τὸ ὁποῖον ἤδη μετὰ ζήλου συνεχίζει.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 30 Αὐγούστου 1952

Ὁ Γεν. Διευθυντής Ὁ Προϊστ. τῶν Οἰκ. Ὑπηρεσιῶν
B. M. ΒΕΛΛΑΣ ΙΩΑΝ. Γ. ΣΑΧΙΝΗΣ

στικώτατον καὶ διδακτικώτατον ἐκεῖνο: «Καλὸν ἔστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι».

Ἡ ἐπιθυμία ἐκείνη τῶν Ἀποστόλων εἶναι σήμερον ζῶσα πραγματικότης ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τοῦ Χριστοῦ καὶ τὰ μέλη ταύτης δύνανται πάντοτε νὰ εὐρίσκονται εἰς αὐτὴν τὴν μετὰ τοῦ Χριστοῦ κοινωνίαν! Καὶ ὁμοῦ, ὑπάρχον καὶ χριστιανοί, ὑπὸ τῶν ὁποίων συχνὰ λησμονεῖται τὸ γεγονός τοῦτο, ἀποτέλεσμα δὲ τούτου φυσικὸν εἶναι τὸ ὅτι καὶ ὁλος ὁ ὑπόλοιπος κόσμος συχνὰ τὸ ἀγνοεῖ.

Ὡ! Πόσον διάφορος θὰ ἦτο ὁ κόσμος, ἂν ἔβλεπεν ὅλους τοὺς χριστιανούς ζῶντας καὶ κινουμένους ὑπὸ τὸ κράτος τῆς ὠραίας αὐτῆς πραγματικότητος τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διαρκοῦς παρουσίας τοῦ Χριστοῦ καὶ πανταχοῦ ἐμφαίνοντας τὸ «φῶς», τὸ ὁποῖον Ἐκεῖνος χαρίζει εἰς τοὺς μετ' Αὐτοῦ ἐν αὐτῇ κοινωνοῦντας! Καὶ πόσοι ἐκ τῶν ἔξω τῆς Ἐκκλησίας εὐρισκομένων, ἂν εἶχον τὸ εὐτύχημα νὰ γνωρίσουν τοιοῦτους πιστούς, δὲν θὰ ἔτρεχον πρὸς αὐτὴν λέγοντες, μετὰ τοῦ Πέτρου: «Καλὸν ἔστιν ἡμᾶς ὧδε εἶναι»!

Πρὸς ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου.

Καθ' ἃ ἐπληροφόρησεν ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος διὰ τῆς ἐν προηγουμένῳ φύλλῳ δημοσιευθείσης ὀμιλίας του περὶ τῶν ἀνοικοδομηθέντων ναῶν, κατὰ τὴν ἀπὸ τῆς ἐνάργεως τοῦ ἔργου τοῦ Ἐργάνου Ἀνοικοδομήσεως τῶν ἐκκλησιῶν συμπληρωθεῖσαν πρώτην διετίαν ἐπεσκευάσθησαν μὲν 726 ἐπικινδύνως βεβλαμμένοι ἐκ τῶν πολεμικῶν γεγονότων Ναοί, συνεπληρώθησαν δὲ 114 ἡμιτελεῖς καὶ ἀνηγέρθησαν ἐκ θεμελίων 99 νέοι.

Πλὴν τοῦ ἀποπερατωθέντος τούτου ἔργου, κατὰ τὴν αὐτὴν ἀνακοίνωσιν τοῦ Μακαριώτατος, εὐρίσκεται σήμερον ἐν ἐκτελέσει ἢ ἐπισκευῇ 12 ναῶν, ἢ συμπλήρωσις 30 ἡμιτελῶν καὶ ἡ ἐκ βάθρων ἀνοικοδόμησις 194, ὧν οἱ 54 εἶναι ἤδη ἔστεγασμένοι.

Διὰ τὴν ἐργασίαν ταύτην ἀπητήθησαν δαπάναι 34.193.000.000 δραχ., ἐξ ὧν 12.558.000.000 δραχ. ἀντιπροσωπεύουσι τὴν ἐπιτόπιον συμβολὴν τῶν διὰ τοὺς εἰρημένους ναοὺς ἐνδιαφερομένων εὐσεβῶν ἐνοριτῶν των, ἢ συγκινητικὴ καὶ λίαν διδακτικὴ προθυμία τῶν ὁποίων, καθὼς καὶ ἡ ἐπίσης πρόθυμος καὶ συγκινητικὴ βοήθεια τοῦ Στρατοῦ, εἶναι ὑπερτέρα παντὸς ἐπαίνου.

Διὰ τὴν συμπλήρωσιν τοῦ ὑπὸ ἐκτέλεσιν εὐρισκομένου, ὡς ἀνωτέρω, ἔργου ἀπαιτοῦνται μολὲς 5 δισεκατομμύρια δραχ., ὑπολείπονται ὁμοῦ τρίακόσιοι ἄλλοι ναοί, κατακείμενοι εἰσέτι εἰς ἐρείπια, ἢ διὰ τὴν ἀνοικοδόμησιν τῶν ὁποίων ἀπαιτηθὸς δαπάνη προϋπολογίζεται εἰς 15 δισεκατομμύρια δραχ. Πρὸς συμπλήρωσιν, δηλαδή, τοῦ ὅλου ἔργου τῆς ἀνοικοδομήσεως τῶν κατεστραμμένων ναῶν θ' ἀπαιτηθῆ εἰσέτι τὸ ποσὸν τῶν 20 δισεκατομμυρίων δραχμῶν, ἢ ἐξεύρεσις τοῦ ὁποῖου ἀναμένεται ἀπὸ τὴν εὐσέβειαν τῶν Ἑλλήνων, ἥτις καὶ πάλιν θ' ἀναδεικνύθῃ θανατουργός.

Οὐδεις θὰ ὑστερήσῃ.

Κατὰ τὴν αὐτὴν, ὡς ἀνωτέρω, περὶ τῶν ἀνοικοδομηθέντων ναῶν ὀμιλλῶν του ὁ Μακαριώτατος ἀπεκάλυψε, ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν ἀστικῶν κέντρων «ὑστερήσαν εἰς ἐνθουσιασμόν καὶ γενναιοδωρίαν κατὰ τὸν γενόμενον ἔρανον» διὰ τὴν πραγματοποίησιν τοῦ ἐθνικῶς ἀναγκαιοτάτου ἔργου τῆς ἀναστηλώσεως τῶν ὑπὸ τῆς ματίας τῶν ξένων καὶ τῶν ξενοκινήτων ἐχθρῶν τοῦ ἑλληνοχριστιανικοῦ πολιτισμοῦ καταστραφέντων ἱερῶν μας. Τὴν τοιαύτην τῶν κατοίκων τῶν ἀστικῶν κέντρων ὑστερήσῃ ὁ Προωθηρῶρχης ἀπέδωκεν εἰς «ἑλλειψιν ἴσως ἐπαρκῶς κατανόησεως τοῦ δρόμου τῆς ζωῆς τῶν πληθυσμῶν τῆς ὑπαίθρου» καὶ διετύπωσε μετὰ βεβαιότητος τὴν ἐλπίδα, ὅτι κατὰ τὴν νέαν πρὸς τὴν γενναιοδωρίαν των ἔκκλησιν διὰ τὴν ὀλοκλήρωσιν τοῦ ἔργου ἢ τοιαύτη ἑλλειψίς δὲν θὰ παρατηρηθῇ, καὶ «τὴν φορὰν αὐτὴν θὰ εἶναι πλοῦσιος ὁ ἀμῆτος» καὶ ἐκ μέρους τῶν τέως ὑστερησάντων. Τὸ μετὰ τῆς λεπτότητος διατυπωθὲν προωθηρῶρχικὸν παράπονον καὶ ἢ μετὰ τῆς λεπτότητος ἐπίσης διατυπωθεῖσα πατρικὴ σύστασις εἴμεθα βέβαιοι, ὅτι θὰ ἔχουν τὴν πρόβουσαν ἀπήχησιν εἰς τὰς ψυχὰς τῶν πρὸς οὐς ἀπηυθύνθη, καὶ, πρὸς τιμὴν καὶ ἔπαινον αὐτῶν τούτων τῶν συντελεστῶν τῆς πραγματοποιήσεώς της, ἢ βεβαία ἐλπίς τοῦ Μακαριώτατου δὲν θὰ διαφραυθῇ.

Ἡ πανελλήνιος ὁδύνη.

Κρίμασιν, οἷς Κύριος μόνος οἶδεν, ἢ Ἑλλάς δοκιμάζεται πικρότατα ἐκ τῆς φοβερᾶς θεομηνίας, ἣτις ἐνέσκηψε εἰς τὰς παγκάλους νῆσους τοῦ Ἰονίου, μεταβαλοῦσα εἰς ἀμόρφους σωρούς καθημαγμένων ἐρειπίων πόλεις καὶ κόμας ἀνθηροτάτας τέως καὶ κόσμημα τῆς χώρας ἀποτελοῦσας, ἐν ᾧ εἰς χιλιάδας ἀνέρχονται τὰ ἀνθρώπινα θύματα καὶ πληθυσμοὶ ὀλόκληροι περιφέρονται ἄστεγοι μετὰ τῶν ἐρειπίων, περιτρόμοι, γυμνητεύοντες, πεινῶντες καὶ τῶν πάντων στεροῦμενοι. Βαθύτατα τὸ πανελλήνιον συμμεριζόμενον τὴν ἐκ τῆς φοικαλέας καταστροφῆς ὁδύνην τῶν πληγέντων ἀδελφῶν, θρηνεῖ μὲ τὴν ψυχὴν βαρυσταλὴ τὰς ἐκατόμβας τῶν νεκρῶν καὶ πενθεῖ ἐπὶ τῇ μεγίστῃ ταύτῃ καὶ πρωτοφανεῖ διὰ τὸν τόπον συμφορᾶς. Ἡ δὲ πρὸς τοὺς δοκιμασθέντας κατοίκους τῶν καταστραφειῶν περιοχῶν ἀδελφικὴ τῶν πανελλήνων ἀλληλεγγύη ἤρξατο ἤδη ἀπὸ τῶν πρώτων στιγμῶν αὐθορμήτως ἐκδηλουμένη κατὰ τρόπον βαθύτατα συγκινητικόν.

Τὰς αὐθορμήτους ταύτας ἐκδηλώσεις τῆς πανελληνίου πρὸς τοὺς παθόντας ἀλληλεγγύης θὰ συστηματοποίησιν καὶ θὰ συντονίσῃ ἢ ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μακαριώτατου Ἀρχιεπισκόπου συγκροτηθεῖσα Ἐπιτροπὴ, ἣτις ἀνέλαβε νὰ συγκεντρώσῃ τὸ προϊόν τῆς πανελληνίου ταύτης πρὸς τοὺς παθόντας ἀδελφικῆς διαθέσεως, δοῦσα ἤδη διὰ τοῦ σεπτοῦ στόματος τοῦ Προέδρου αὐτῆς τὸ σύνθημα τοῦ νέου τούτου συναγεροῦ τῆς ἀγάπης καὶ τῆς ἀλληλεγγύης. Πρώτη δέ, ὡς πάντοτε, ἢ Ἐκκλησία ἔσπευσε νὰ δώσῃ τὸ παρὸν διὰ τῆς καθιερώσεως τῶν ἐκ τῆς σημερινῆς ἐορτῆς εἰσπραξέων ἀπάντων τῶν ἱερῶν ναῶν

τῆς Χώρας εἰς ἐνισχυσιν τοῦ ἔργου τῆς Ἐπιτροπῆς, πρὸς διευκόλυνσιν τοῦ ἔργου τῆς ὁποίας συνεκροτήθη ὑπὸ τοῦ Μακαριώτατου καὶ εἰδικῆ Ἐπιτροπῆ ἐξ ἀντιπροσώπων ὁργανώσεων καὶ ὁργανισμῶν, σπουδαίας καὶ ἀποτελεσματικᾶς προοσενγκόντων μέχρι τοῦδε ὑπηρεσίας εἰς τὰς προηγηθείσας παρομοίας ἐξορμήσεις τῆς Ἐκκλησίας καὶ μετὰ προθυμίας σπευσάντων ν' ἀποδεχθῶσι τὴν πρόσκλησιν τοῦ Προωθηρῶρχου.

Οὐδεμία ἀμφιβολία, ὅτι δὲν θὰ ὑπάρξῃ Ἑλλην, ὅστις θὰ ὑπολειφθῇ εἰς τὴν γενικὴν ταύτην πρὸς ἀντιμετώπισιν τῆς συμφορᾶς προσπάθειαν. Κύριος δὲ ὁ Θεὸς τῆς ἀγάπης, εὐλογῆσαι πάντας τοὺς καθ' οἰομένην τρόπον μετόχους καὶ ἀρωγούς τοῦ ἱερωτάτου τούτου ἔργου, λάσαι τε τοὺς ἐκ τῶν πληγῶν ἀλγοῦντας, παραμυθῆσαι τοὺς πενθοῦντας καὶ ἀναπαῦσαι ἐν δικαίῳ σκηναῖς τοὺς κοιμηθέντας.

Ἡ βασιλικὴ ἀναγνώρισις.

Ἐν τῷ προχθεσινῷ πρὸς τὸν λαὸν Διαγγέλματι Του ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων ἀνέφερε τὴν Ἐκκλησίαν ὡς «τὴν μεγάλην παρηγορητρίαν» εἰς ὅλας τὰς δυσχερεῖς περιστάσεις τοῦ Ἑθνους. Ἡ εὐλαβὴς αὐτὴ ἀπὸ μέρους τῆς Α. Μ. ἀναγνώρισις τῆς θέσεως, ἣν πάντοτε ἔλαβεν ἐναντι τῶν ἐθνικῶν περιπετειῶν ἢ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος, μαρτυροῦσα τὴν ἐκ προγόνων βασιλικὴν εὐσέβειαν, εἶναι προϊόν ἅμα καὶ τῆς βασιλικῆς δικαιοσύνης, ἣτις γνωρίζει ν' ἀποδίδῃ ἐκάστῳ τὸ ἀνήκον.

Εὐγνωμόνως ἀποδεχόμενος ὁ Ἱερός Κληρὸς καὶ ὁ εἰς τὴν πάτριον Ἐκκλησίαν του ἀφωσιωμένος δεσθόδοξος ἑλληνικὸς λαὸς τὴν βασιλικὴν ταύτην ἀναγνώρισιν, αἰσθάνεται βαθυτάτην χαρὰν διὰ τὴν οὕτως ἐκδηλουμένην ἀγαθὴν ὑπὲρ τῆς Ἐκκλησίας του βασιλικὴν διάθεσιν.

*

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Ἐκπαίδευσις.

Ὁ Ὑπουργὸς τῆς Παιδείας κ. Καλλίας, προβαίνων εἰς ἀπολογισμὸν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐκπαίδευσως κατὰ τὸ λήξαν σχολικὸν ἔτος, ἀνεκοίνωσε τὰ ἑξῆς:

«Κατὰ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰουνίου ἐπερατῶθησαν αἱ προαγωγικαὶ καὶ πτυχικαὶ ἐξετάσεις τῶν Ἐκκλ. Σχολῶν, τῶν Ἀνωτέρων καὶ Κατωτέρων Ἐκκλ. Φροντιστηρίων καὶ τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς.

Ἐκ τῶν ἑπταταξίων Ἐκκλησιαστικῶν Σχολῶν Χανίων, Πάτμου, Κορίνθου, Λαμίας, Ἀγ. Ἀναστασίας Χαλκιδικῆς καὶ Ξάνθης, εἰς ἃς εἰσάγονται κατόπιν εἰσιτηρίων ἐξετάσεων ἀπόφοιτοι τοῦ δημοτ. σχολείου, ἐχορηγήθησαν πτυχία εἰς 87 ἀποφοίτους των, ἐξ ὧν ὀκτὼ εἶναι ἤδη Κληρικοί. Οἱ ὡς ἄνω πτυχιούχοι δικαιοῦνται βάσει τῶν πτυχίων των νὰ χειροτονηθῶσιν ἐφημέριοι εἰς πόλεις καὶ κωμοπόλεις, εὐθὺς ὡς συμπληρώσωσι τὴν νόμιμον διὰ τὴν χειροτονίαν ἡλικίαν, νὰ τοποθετηθῶσιν ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας ὡς Βοηθοὶ Ἱεροκήρυκες, Κατηχηταὶ καὶ ὑπάλληλοι Μητροπολιτικῶν Γραφείων καὶ νὰ μετᾶσχουν εἰς τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις τῶν Θεολογικῶν Σχολῶν τῶν Πανεπιστημίων μας.

Ἐκ τοῦ ἑξαταξίου Ἱεροδιδασκαλείου Βελλᾶς Ἰωαννίνων ἐχορηγήθησαν πτυχία, διὰ πρώτην φορὰν μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν, εἰς 21 ἀποφοίτους προορι-

ζομένους διὰ θέσεις ἐφημερίων· δημοδιδασκάλων.

»Παρά τῶν Ἀνωτέρων Ἐκκλ. Φροντιστηρίων Ριζαρείου, Θεσσαλονίκης, Χανίων, Βόλου καὶ Πατρῶν ἐχορηγήθησαν πτυχία εἰς 84 ἀποφοίτους τῶν ὑποψηφίους ἐφημερίους ἢ μετεκπαιδευθέντας ἐν αὐτοῖς Κληρικούς ἐπὶ δύο ἔτη.

»Ἐκ δὲ τῶν, διετοῦς ὡσαύτως κύκλου σπουδῶν, Κατωτέρων Ἐκκλ.σ. Φροντιστηρίων Πάτμου, Καλαμῶν, Πύργου, Κορίνθου, Καρδίτσας, Θεσσαλονίκης, Σερρῶν, Βελλῆς, Ἰωαννίνων καὶ Φλωρίνης ἀπελύθησαν 654 ἀπόφοιτοι τούτων, κατὰ μέγιστον ποσοστὸν χειροτονηθέντες ἤδη κατὰ τὸν χρόνον τῶν σπουδῶν τῶν καὶ τοποθετηθέντες εἰς ἐφημεριακὰς θέσεις τῆς ὑπαίθρου.

»Διὰ τῶν ὡς ἄνω ἀποφοίτων τῶν Ἐκκλ. Σχολείων τοῦ λήξαντος σχολικοῦ ἔτους καλύπτονται ἐν πολλοῖς τὰ ἐναπομείναντα εἰσέτι κενὰ ἐφημεριακῶν θέσεων δι' ἱερέων κεκτημένων μόνωσιν, ἅτινα κενὰ κατὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν ἀνήρχοντο εἰς 2.000 περίπου.

»Ἀποδίδων ἐξαιρετικὴν σημασίαν εἰς τὴν πλήρωσιν πάντων τῶν ἐφημεριακῶν κενῶν διὰ μορφωμένων στελεχῶν τῆς Ἐκκλησίας θὰ καταβάλω καὶ εἰς τὸ μέλλον πᾶσαν προσπάθειαν διὰ νὰ ἐπιτευχθῆ τοῦτο».

ΧΡΟΝΙΚΑ

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Δι' ἐγκυκλίου αὐτῆς πρὸς τοὺς Σεβ. Ἱεράρχας ἡ Ἱερά Σύνοδος κατέστησε γνωστὸν, ὅτι ἡ Α. Θ. Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀνήγγειλεν εἰς τὴν καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίαν, ὅτι ἐπιθυμεῖ νὰ δεχθῆ εἰς τὴν κατὰ Χάλκην Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν καὶ κατὰ τὸ ἐπὶ θύραις ἀκαδημαϊκὸν ἔτος (1953-54) ἱεροσπουδαστὰς ἐκ τοῦ κλίματος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ὅθεν παρακαλοῦνται οἱ Σεβ. Ἱεράρχαι, ὅπως μεριμνήσωσιν ἵνα ἐξευρεθῶσιν οἱ μέλλοντες νὰ φοιτήσωσιν εἰς τὴν ἐν λόγῳ Σχολὴν εὐσεβεῖς νέοι ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τῶν πρὸς μέλλουσαν ἐργασίαν αὐτῶν ἐν τῷ ἀμπελῶνι τοῦ Κυρίου.

Ἀποστολικὴ Διακονία. Τὸ Κεντρ. Συμβούλιον συνεδρίασεν ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου τὴν 17ην παρ. μηνὸς καὶ τὴν 5ην ἱσταμένου, ἐπιληφθὲν ζητημάτων τρεχούσης ὑπηρεσιακῆς φύσεως.

Ὁ ἐν Παρισίοις ὁμογενὴς κ. Γεώργ. Μπούντας ἐδῶρσεν εἰς τὴν Ἀποστ. Διακονίαν τὴν ἐξ 9.000 περίπου σχετικῶν πρὸς τὸ Βυζάντιον καὶ τὸν βυζαντινὸν πολιτισμὸν τόμων ἀποτελουμένην βιβλιοθήκην του, ἣτις, ὡς ἐγγώρτισεν ὁ δωρητής, ἀποστέλλεται ἤδη ἐκ Παρισίων.

Ὁ κτηματίας, κ. Παναγιώτης Λεβεντάκης δι' ἐπιστολῆς του ἐγνώρισεν τῇ Ἀποστ. Διακονίᾳ, ὅτι δωρεῖται αὐτῇ δύο οἰκόπεδα ἐκτάσεως 900 περίπου πήχεων, κείμενα εἰς Ἀνω Πατήσια. Τὸ Κεντρ. Συμβούλιον, λαβὼν γνῶσιν τῆς γενναιόφρονος ταύτης δωρεᾶς, ἠὲ χάρισται θερμῶς τὸν εὐσεβῆ δωρητὴν.

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ ΑΘΗΝΩΝ

Ὁ Μ. Ἀρχιεπίσκοπος τῆ 27η παρελ. μηνὸς ἄμα τῆ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν διακομιδῆ τῆς σοροῦ τοῦ τῆ προτεραῖα ἀποβιώσαντος Στρατηγοῦ Νικ. Πλαστήρα ἐτέλεσε Τρισάγιον ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τῆ 29η προέστη τῆς ἐπικηδείου ἀκολουθίας, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Λαρίσης κ. Δωροθέου καὶ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος κ. Ἰακώβου.

— Τῆ 14η ταῦ αὐτοῦ μηνὸς, ὁ Μακαριώτατος Ἀρχιεπίσκοπος μετέβη εἰς τὸ Ὑπουργεῖον Ἐξωτερικῶν καὶ συνειργάσθη μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Στεφανοπούλου, τῆ δὲ 16η Ἰουλίου συνειργάσθη ἐν τῷ Ὑπουργεῖῳ Ἐθνικῆς Παιδείας μετὰ τοῦ Ὑπουργοῦ κ. Καλλία.

— Ὁσαύτως ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἔσχε συνηγορίας ἐν τῇ ἐν Ψυχικῷ κατοικίᾳ αὐτοῦ μετὰ τῶν Ὑπουργῶν τοῦ Συντονισμοῦ κ. Μαρκεζίνη τὴν 31ην παρελθόντος μηνὸς, Παιδείας κ. Καλλία τὴν 3ην ἱσταμένου καὶ Ἐξωτερικῶν κ. Στεφανοπούλου τὴν 6ην.

— Τῆ 17η παρελθόντος καὶ τῆ 5η ἱσταμένου μηνὸς ἡ Α. Μακαριότης προήδρευσε τοῦ Κ. Συμβουλίου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας.

— Τῆ 4η ἱσταμένου συνεκροτήθη παρὰ τῆ Α. Μακαριότητι σύσκεψις ἐπὶ τῶν οικονομικῶν ζητημάτων τῆς Ἐκκλησίας· ταύτης μετέσχον ὁ Ὑπουργὸς τοῦ Συντονισμοῦ κ. Μαρκεζίνης, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν κ. Παπαγιάννης, οἱ Σεβ. Μητροπολίται Λαρίσης κ. Δωροθέος, Κορινθίας κ. Προκόπιος καὶ Μεσσηνίας κ. Χρυσόστομος, ὁ Ὑποδιοικητὴς τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος κ. Γρηγορίου, ὁ Γεν. Διευθυντὴς τοῦ Ὑπουργείου κ. Μερτικόπουλος καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Ἀγαπητίδης.

— Τῆ 13η ἱσταμένου ὥραν 6.30' μ.μ. συνήλθεν ἐν τῇ Ἀρχιεπισκοπῇ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Μακαριωτῆς πρώτην συνεδρίαν ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Ἐράνων ὑπὲρ τῶν σεισμοπλήκτων περιφερειῶν τῶν Ἰονίων νήσων.

— Κατὰ τὸ ἀπὸ τῆς 16ης παρελθόντος μηνὸς χρονικὸν διάστημα ἡ Α. Μακαριότης ἐδέχθη τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Αἴνου κ. Γερμανόν, τὸν Θεοφιλέστατον Ἐπίσκοπον Ναζιανζοῦ κ. Ἰεζεκιήλ, τὸν Ὑπουργὸν Δημ. Ἔργων κ. Καραμανλῆν, τὸν Ὑφυπουργὸν Στρατιωτικῶν κ. Δημάρατον, τὸν Γεν. Διοικητὴν Ἡπείρου κ. Τσιτσάραν, τὸν Πρεσβυτὴν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν κ. Πιουριφού, τὸν Δρα Newsbaum Γεν. Γραμματέα τῆς Διεθνούς Ἐνώσεως διὰ τὴν προάσπιον τῆς ἐλευθερίας τῆς θρησκευτικῆς συνειδήσεως, τὸν Δήμαρχον Ἀθηναίων κ. Νικολόπουλον, τοὺς βουλευτὰς Ἰωαννίνων κ. κ. Ζῶτον, Ἰωάννου, Παπαπέτρου καὶ Δερδεμέζην, τὸν βουλευτὴν Ἀθηνῶν κ. Σολομωνίδην, τὸν Διευθυντὴν τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου τοῦ Πρωθυπουργοῦ κ. Καρατζένην, τοὺς Διευθυντὰς τοῦ Ὑπουργείου Ἐξωτερικῶν κ.κ. Τριανταφυλλίδην καὶ Κώνσταν, τὸν κ. Φίλιππον Δραγούμην, τὸν βουλευτὴν Ἀθηνῶν κ. Λ. Μακκᾶν, τὸν Διευθυντὴν τῆς Ἐνώσεως Συντακτικῶν κ. Καλογερόπουλον, τὸ Ἠγουμενοσυμβούλιον τῆς ἐν Ἄρτῃ Ἱ. Μονῆς Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, διαφόρους ἐπιτροπάς, τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Ἀξώμης κ. Νικόλαον, τὸν Καθηγητὴν κ. Τρικκαληνόν, τὸν Ἀρχηγὸν τῆς Ἀστυνομίας πόλεων κ. Ἐβερετ, τὸν Διοικητὴν τῆς Ἀστυνομίας πόλεων Ἀθηνῶν κ. Τσαούσην, τὸν ἐκ τῆς Κορέας ἐπανακάμψαντα Ταξίαρχον κ. Κωστόπουλον κ.ά.

Θεολογικὴ Σχολή: Ὑπὸ τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν ἐξελέγη παμψηφεί Κοσμητὼρ αὐτῆς διὰ τὸ νέον ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 1953-1954 ὁ τακτικὸς καθηγητὴς κ. Ἰωάννης Καρμίρης. Ὁ νέος Κοσμητὼρ καὶ ὁ καθηγητὴς κ. Κώσταν. Μπόννης θὰ μετέχωσι καὶ τῆς Πανεπιστημικῆς Συγκλήτου ὡς συγκλητικοί.

ΕΠΑΡΧΙΑΙ

Ἱ. Μητρόπολις Αἰτωλοακαρνανίας

Καθ' ἃ ἀρμοδίως πληροφοροῦμεθα ἐκ Μεσολογίου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Ἱερόθεος διὰ ποιμαντορικῆς ἐγκυκλίου του προτρέπεται τὸ πνευματικὸν αὐτοῦ ποιμνιον, ὅπως παρατηθῆ ἀντιχριστιανικῶν τιῶν τοπικῶν ἐθίμων, σχετιζομένων πρὸς τὸν θάνατον καὶ τὰ μνημόσυνα προσφιλῶν προσώπων, ἐν οἷς καὶ ἡ πολυετής ἀπὸ τοῦ ἐκκλησιασμοῦ ἀποχὴ τῶν πενθούτων, συνιστᾷ δὲ τοῖς ἐφημερίοις ὅπως ἐκ παντὸς τρόπου ἐργασθῶσι μεταξὺ τῶν χριστιανῶν τῶν διὰ τὴν ἐκρίζωσιν τῶν ὀλεθρῶν τούτων διὰ τὴν θρησκευτικὴν ζωὴν συνθηθῶν.

— Δι' ἐτέρας ὁμοίας ἐγκυκλίου ἡ Α. Σ. ἐφιστᾷ τὴν προσοχὴν τοῦ Ἱ. Κλήρου καὶ τοῦ εὐσεβοῦς λαοῦ ἐπὶ τῶν ἀπὸ τῆς ἐπεκτάσεως τῆς γυναικειᾶς περὶ

τὴν ἀμφίεσιν ἐλευθεριότητος κινδύνων, ὑπενθυμίζει πρὸς τὰς γυναῖκας τὴν ἀποστολικὴν περὶ κοσμιότητος παραγγελίαν, καλεῖ τοὺς ἀρχηγοὺς οἰκογενειῶν καὶ πάντας τοὺς σφρόνας «νὰ κινηθῶσι κατὰ τῆς γυμνότητος» καὶ παραγγέλλει τοῖς ἐφημερίοις τῆς δικαιοδοσίας του «οὐ μόνον νὰ ἀρνῶνται τὴν μετάδοσιν τῶν Παναχράντων Μυστηρίων» καὶ τὴν εἰς τὰς ἐκκλησιαστικὰς τελετὰς καὶ τὰ μυστήρια παρουσίαν τῶν οὕτως ἐνδεδυμένων γυναικῶν, «ἀλλὰ καὶ νὰ ἀπαγορεύωσιν αὐταῖς τὴν εἴσοδον εἰς τοὺς ἱ. ναοὺς τοῦλάχιστον», τῆ συνδρομῆ τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἐπιτρόπων.

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος

Πληροφοροῦμεθα ἀρμοδίως, ὅτι τὸ Δικαστήριον τοῦ Ἀρείου Πάγου (Τμήμα Βον) διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 441]1952 ἀποφάσεώς του ἐπεκύρωσε τὴν ὑπ' ἀριθ. 347]52 κατὰ τῶν Ἀθ. Τασούλη, Λ. Καραγιάννη καὶ Χ. Μπαλοκόστα ἀπόφασιν τοῦ Ἐφετείου Λαρίσης, δι' ἧς οὗτοι κατεδικάσθησαν ἐπὶ προσηλυτισμῶ εἰς φυλάκισιν 4 μηνῶν ἕκαστος. Οὗτοι, κατὰ τὸ σκεπτικὸν τῆς ἀποφάσεως, «ἐν Καρδίτῃ ἀπὸ κοινῶ καὶ κατ' ἐξακολούθησιν ἀπὸ 15 Ἀπριλίου—17 Μαΐου 1952 ἀνήκοντες εἰς τὴν θρησκευτικὴν αἵρεσιν τῶν «Μαρτύρων τοῦ Ἰεχωβά» ἢ «Σπουδαστῶν τῶν Γραφῶν» (Χιλιαστῶν), ἐνήργησαν προσηλυτισμὸν ὑπὲρ τῆς αἰρέσεως τῶν χιλιαστῶν δι' ὀμιλιῶν καὶ διανομῆς μετὰ φορτικότητος τῶν ἐντύπων «Τὶ πιστεύουν οἱ Μάρτυρες τοῦ Ἰεχωβά» καὶ «Σκοπιά» καὶ διὰ καταχρήσεως τῆς ἀπειρίας, πνευματικῆς ἀδυναμίας καὶ κουφότητος τῆς Λουϊζῆς Πύλιου καὶ ἄλλων, ἐν γνώσει ὅτι οὗτοι τελοῦσιν ἑτεροδοξοί, προσεπάθησαν ὅπως διεισδύσωσιν εἰς τὴν θρησκευτικὴν τῶν συνειδησιν ἐπὶ σκοπῶ μεταβολῆς τοῦ περιεχομένου αὐτῆς».

Ἱερὰ Μητρόπολις Καρυστίας

Γράφουσιν ἡμῖν ἐκ Καρύστου:

Κατὰ τὴν ὀρισθεῖσαν ἡμέραν τῶν ἐξετάσεων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἐγένοντο καθ' ἅπασαν τὴν Ἱ. Μητρόπολιν αὐταὶ μετὰ παραδειγματικῆς τάξεως. Ὁ ἐφετείνος ἀριθμὸς τῶν Κατηχητοπαίδων ἦτο πολὺ μεγαλύτερος τοῦ τοῦ παρελθόντος ἔτους καὶ οἱ κατηχηταὶ ἱερεῖς ἐδίδαξαν μὲ ἐξαιρετικὸν ἐνθουσιασμόν. Ἰδιαιτέρως ὁμοῦ ἐσημείωσαν ἐξαιρετικὴν ἐπιτυχίαν τὰ λειτουργήσαντα Κατηχητικά ἐν αὐτῇ τῇ ἔδρᾳ τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως ἐν Κύμῃ, δύο κατώτερα ὑπὸ τὸν δημοδιδάσκαλον κ. Ε. Περδικάρην καὶ τὸν Αἰδεσ. Παπαγεωργίον Νᾶνον, ἐν μέσον ὑπὸ τὸν θεολόγον καθηγητὴν κ. Χαρ. Δημουλᾶν καὶ ἐν ἀνώτερον ὑπὸ τὸν ἐπίσης θεολόγον καθηγητὴν κ. Νικόλ. Καράπαν, διδάξαντα περὶ χριστιανικοῦ ἀνθρωπισμοῦ.

Κατὰ τὴν ἐπὶ τῆς λήξει τῶν μαθημάτων ἑορτὴν ὁ ναὸς ἐπληρώθη μαθητῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων καὶ πλήθους εὐσεβοῦς λαοῦ, ἐνῶ ἡ ἀτμόσφαιρα ἐδονεῖτο ἀπὸ θρησκευτικῶν ἐνθουσιασμῶν, τὸν ὅποιον προὔκालον τὰ νεανικὰ θρησκευτικὰ θούρια. Ἀπηγγέλλησαν ὑπὸ πολλῶν ποιήματα ἐν κατανυκτικῇ ἀτμοσφαιρᾷ καὶ ἐν τέλει ὠμίλησεν ἐπιτυχῶς περὶ τῆς ἀξίας τοῦ Κατηχητικοῦ μαθητῆς τοῦ ἀνωτέρου Κατηχητικοῦ Σχολείου. Ἡ ὅλη ἑορτὴ ἔκλεισε διὰ πλήρους πατρικῶν προτροπῶν ὀμιλίας τοῦ Αἰδεσ. Πρωτοσυγκελλεύοντος Δημητρ. Παπαγεωργίου, ἀντικαθιστῶντος τὸν Σεβ. Μητροπολίτην, μεθ' ὃ διενεμήθησαν τὰ ἀναμνηστικὰ τοῦ ἔτους.

Ἱερὰ Μητρόπολις Μεσσηνίας

Καθ' ἃ ἀνέγραψεν ἡ «Διδαχὴ», τὴν 28ην παρελθόντος Ἀπριλίου, συνῆλθεν ἐν Καλάμαις, προσκλήσει τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Χρυσοστόμου καὶ ὑπὸ τῆς προεδρίας αὐτοῦ, τὸ Γ' Γενικὸν Ἱερατικὸν Συνεδριον τῆς Ἱ. Μητροπόλεως. Αἱ ἐργασίαι τοῦ Συνεδρίου ἤρχισαν μετὰ τὴν ἐν τῷ καθεδρικῷ ναῷ τελεσθεῖσαν ἀρχιερατικὴν θείαν λειτουργίαν, δι' ἐπισήμου ἀγίασμου, τελεσθέντος ὑπὸ τῆς Α. Σ. παρουσίας τοῦ

τε Νομάρχου Μεσσηνίας κ. Ν. Ἀρώνη μετὰ τῶν λοιπῶν τοπικῶν Ἀρχῶν καὶ τῶν Προέδρων τῶν Ἐπισημονικῶν Συλλόγων τοῦ Νομοῦ.

Κατὰ τὴν ἐναρκτήριον συνεδρίαν, μετὰ προσφώνησιν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, ἀντιφωνήσαντος τοῦ Πρωτοσυγκελλέου Πανσο. Ἀρχιμανδρ. κ. Ἀγαθαγγέλου Μιχαηλίδου, ὠμίλησαν ὁ νομάρχης κ. Ν. Ἀρώνης, ὁ δήμαρχος κ. Καίσαρης, ὁ γυμνασιάρχης κ. Ἰω. Τετραδάκος, ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ εἰς περιοδείαν ἀπουσιάζοντος Ἐπιθεωρητοῦ Μ. Ἐκπαιδεύσεως, ὁ δημῶλος κ. Ἀναγνωστόπουλος ὡς ἐκπρόσωπος τοῦ ἐπίσης εἰς περιοδείαν ἀπουσιάζοντος Ἐπιθεωρητοῦ Στοιχειώδους Ἐκπαιδεύσεως, ὁ Πρόεδρος τοῦ Δικηγορικοῦ Συλλόγου κ. Ἰωάν. Σάλμας καὶ ὁ ἐκ τῶν ἐφημερίων Αἰδεσ. Οἶκον. κ. Σακελλαρόπουλος, μεθ' οὗς δευτερολογήσας ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, ηὐχαρίστησε τὰς παρισταμένας Ἀρχάς καὶ τὸν λαὸν διὰ τὴν εὐγενῆ ταύτην εἰς τὸ ἔργον τῆς Ἐκκλησίας συμπαραστάσιν καὶ τὴν πρὸς τοὺς ἐφημερίους καὶ τὸ δύσκολον ἔργον τῶν ἐκτίμησίν τῶν.

Κατὰ τὰς ἐπομένους συνεδρίας ἐξητάσθησαν τὰ ἐν τῇ ἡμερησίᾳ διατάξει τοῦ Συνεδρίου θέματα: 1) Ἡ ἐπίδρασις τοῦ καλοῦ ποιμένος ἐν τῇ ἐνορίᾳ, 2) Ποία ἡ θέσις τοῦ πνευμ. πατρὸς καὶ τοῦ κληρικοῦ ἐν γένει, 3) Ἡ ἐπίδρασις τοῦ ἐναρκέτου ἐφημερίου ἐπὶ τῶν χριστιανῶν, 4) Ποίαι αἱ ὑποχρεώσεις τῶν ἐφημερίων, 5) Ὁ ἐφημέριος καὶ ἡ θέσις του ἐν τῇ κοινωνίᾳ, 6) Ὁ ποιμὴν καὶ τὸ ἀξίωμα αὐτοῦ, 7) Τὸ ἔργον τῶν Ἐκκλησ. Φροντιστηρίων ἐν γένει καὶ τὰ ἀποτελέσματα αὐτῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῇ κοινωνίᾳ, 8) Τὸ ἔργον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐν γένει, 9) Ἱερεὺς καὶ Κατηχητικὸν Σχολεῖον, 10) Ὁ Ἐφημέριος ὡς οἰκογενειάρχης, 11) Συνδυασμὸς ἀγαθὸς Σχολείου καὶ Ἐκκλησίας, 12) Ὁ ἐφημέριος καὶ οἱ νέοι καὶ αἱ νεάνιδες ἐν τῇ ἐνορίᾳ του, 13) Ἡ ὥφελεια τοῦ ἐφημερίου ἐκ τῆς μελέτης τῆς Ἀγίας Γραφῆς, 14) Περὶ τοῦ κηρύγματος τοῦ θείου λόγου, 15) Ὑπάρχει ἀνάγκη μετεκπαιδεύσεως τοῦ Ἱ. Κλήρου; 16) Ὁ καλὸς ποιμὴν καὶ 17) Εἶναι ἐπαγγελματίας ὁ ἐφημέριος; Ἐπὶ ἐκάστου τῶν θεμάτων τούτων ἐγένοντο εἰσηγήσεις ὑπὸ κληρικῶν καὶ ὑπὸ θεολόγων καθηγητῶν, μεθ' ἐκάστην τῶν ὁποίων ἐπηκολούθει συζήτησις, ὅπου ἐπεβάλλετο, καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης συνώμιζε τὰ λεχθέντα καὶ ἀπήθυνε σχετικὰς προτροπὰς καὶ νουθεσίας.

Τὸ πρωτὴ τῆς δευτέρας ἡμέρας τοῦ Συνεδρίου ἐτελέσθη ἀρχιερατικὴ θ. λειτουργία ἐπὶ τῇ συμπεσοῦσῃ ἑορτῇ τῆς Μεσοπεντηκοστῆς ἐν τῷ ναῷ τῶν ἁγίων Κωνίνου καὶ Ἐλένης, μετ' αὐτῆν δὲ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ὠμίλησε διὰ μακρῶν περὶ τοῦ ἐν τῇ Μητροπόλει συντελεσθέντος ἐν γένει πνευματικοῦ καὶ κοινωνικοῦ ἔργου καὶ περὶ τῶν ἀπασχολούντων τὸν Ἱ. Κλήρον πνευματικῶν προβλημάτων. Ἡ Α. Σ., τέλος, κηρύσσωσιν τὴν λήξιν τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου, μετὰ τὸν Ἐσπερινὸν συνώμιζε τὰ συμπέρασματα τῶν γενομένων εἰσηγήσεων καὶ συζητήσεων.

Ἱ. Μητρόπολις Ναυπακτίας καὶ Εὐρυτανίας

Πληροφοροῦμεθα ἀρμοδίως, ὅτι κατόπιν παμψηφεί ληφθεῖσαν ἀποφάσεων ὑπὸ τῶν Γεν. Συνελεύσεων τῶν ἐν Ναυπακτίᾳ σύμπαντα τὸν λαὸν τῆς πόλεως ἐκπροσωποῦσῶν θρησκευτικῶν, ἐπιστημονικῶν, κοινωνικῶν καὶ ἐπαγγελματικῶν Ὄργανώσεων, συμπατριῶτων τοῦ τε Δημάρχου καὶ τοῦ Δημοτικοῦ Συμβουλίου Ναυπάκτου, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Χριστοφόρος ἀπήθυνε τῇ 3ῃ λήξαντος μηνός, ἐξ ὀνόματος πάντων τούτων, πρὸς τὴν Κυβέρνησιν, τὴν Βουλὴν, τὰς τοπικὰς Ἀρχάς καὶ πρὸς ὀλόκληρον τὸν Ἑλληνικὸν λαὸν ψήφισμα «περὶ ἐπιβεβλημένων μέτρων κατὰ τοῦ γυμνοῦ καὶ τοῦ ἡμιγυμνοῦ καὶ κατὰ τῶν κακῶν ἐντύπων». Διὰ τοῦ ψηφίσματος τούτου ζητεῖται, ὅπως διὰ τοὺς ἐν αὐτῷ λεπτομερῶς ἀναφερομένους λόγους «ληφθῶν νομοθετικῶς καὶ ἄλλως

πως σύντονα και δραστικά και αυστηρότατα μέτρα», απαγορεύονται πάσαν καθ' οἰονδήποτε τρόπον γυμνικήν ἐμφάνισιν, καθὼς και πάσαν οἰανδήποτε δημοσίευσιν ἢ παράστασιν ἀναφερομένην «εἰς ἐγκλήματα, εἰς κακουργήματα και εἰς ἀνηθικότητας και εἰς πάσης κατηγορίας και φύσεως κακὰς πράξεις και εἰς ὑπονοούμενα αὐτῶν». Δηλοῦται δ' ἐπὶ πλέον, ὅτι ὁ λαὸς τῆς Ναυπάκτου εἶναι ἀποφασισμένοι, ὅπως «ἐντὸς τοῦλάχιστον τῶν ὁρίων τῆς πόλεως Ναυπάκτου οὐδέποτε ἀνεχθῆ τὸσον τὸ γυμνὸν και τὸ ἡμίγυμνον, ὅπου και ὅπως ἂν ἤθελε τοῦτο ἐμφανισθῆ, ... ὅσον και τὸ ἔντυπον και τὸ θέαμα με τοιαύτας γυμνῶν ἢ και ἡμιγυμνῶν εἰκόνας και παραστάσεις» και με ὑποθέσεις ὁπωσδήποτε πρὸς τὸ ἐγκλημα σχετιζόμενας.

Ἱερὰ Μητρόπολις Νικοπόλεως και Πρεβέζης

Κατὰ πληροφορίας ἐκ Πρεβέζης, τὴν 14ην παρ. μὴνός συνεκροτήθη αὐτόθι ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου, κ. Στυλιανοῦ τὸ Α' Ἱερατικὸν Συνέδριον τῆς Μητροπόλεως, μετέχοντων 110 Ἱερέων, οἵτινες προσήλθον λίαν πρωὶ εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Χαραλάμπους και παρηκολούθησαν τὴν θ. Λειτουργίαν, τελεσθεῖσαν ὑποδειγματικῶς ὑπὸ τοῦ Ἱεροκήρυκος. Μετὰ τὴν θ. Λειτουργίαν ἡ Α.Σ. ἐχαίρεισε τοὺς Συνέδρους και ἀνέπτυξε διὰ μακρῶν τὸν σκοπὸν τοῦ Συνεδρίου, ἀκολούθως δ' ἔλαβον τὸν λόγον διάφοροι ὁμιληταί, ἐν οἷς ὁ Πανοσιολ. Ἱεροκήρυξ, θεολόγος Καθηγηταί, εἰς ἐκ τῶν Ἐφημερίων κ.λ.π. οἵτινες ἀνέπτυξαν διάφορα θέματα, ἀναφερόμενα εἰς τὴν ἀποστολὴν και τὸ ἐθνικοθηρησκευτικὸν ἔργον τοῦ ἐφημερίου και γενικώτερον τοῦ Κληρικοῦ. Ἐν κατακλείδι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἀπηύθυνε πρὸς τοὺς αἰδ. Συνέδρους ποιμαντικὰς ὑποδείξεις και συμβουλὰς και τὸ Συνέδριον ἔληξε δι' Ἱεράς τελετῆς, καθ' ἣν ἡ Α.Σ. ἐδεήθη ὑπὲρ πάντων τῶν εἰς τὸ Συνέδριον προσελθόντων Ἱερέων και τῆς ἐν Θεῷ ἐπισκέψεως και ἐνισχύσεως αὐτῶν και ὑπὲρ τῶν ἐν μακαρίᾳ τῇ λήξει γενομένων Ἀρχιερέων και Ἱερέων τῆς Μητροπόλεως. Μεθ' ἧς ἡ Α.Σ. παρέθεσε γεῦμα πρὸς τοὺς Ἱερεῖς, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ὁποῦ ὁμίλησε καταλλήλως πρὸς αὐτοὺς.

— Τὴν 29ην τοῦ αὐτοῦ μὴνός ἡ Α.Σ. παρουσία τῶν Ἀρχῶν και τοῦ λαοῦ τῆς Πρεβέζης ἐτέλεσε μνημόσυνον ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ προκατόχου αὐτοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Νικοπόλεως και Πρεβέζης Ἀνδρέου, καθ' ὃ ὁμιλήσας ἐξῆρε τὰς ἀρετὰς και τὰ χαρίσματα τοῦ κεκοιμημένου Ἱεράρχου.

— Κατὰ τὰς αὐτὰς πληροφορίας, ὁ Σεβ. Μητροπολίτης ἐξακολουθεῖ περιοδεύων και καθοδηγῶν τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν ἐν Χριστῷ ζωὴν. Παραλλήλως δ' ὠργάνωσε περὶ τὰ πενήκοντα ἐνοριακὰ Φιλόπτωχα Ταμεῖα και, κατόπιν ἐνεργειῶν του παρὰ τῷ Ὑπουργεῖῳ Προνοίας, ἠύξησε κατὰ τεσσαράκοντα νήπια ἐπὶ πλέον τῶν περιθαλπομένων τὴν δύναμιν τοῦ ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ Ἐθνικοῦ Παιδικοῦ Σταθμοῦ Πρεβέζης.

Ἱερὰ Μητρόπολις Σύρου, Τήνου, Μήλου κ.λ.π.

Πρωτοβουλία τῶν ἐν Ἀθήναις σιφναϊκῶν σωματείων τῇ 12 παρ. μὴνός μετεκομίσθησαν ἐξ Ἀθηνῶν τὰ ὄσα τὸ ἀειμνήστου Μητροπολίτου πρ. Μεσσηνίας Πολυκάρπου (Συνοδινού) εἰς τὴν γενέτειράν του νῆσον Σίφνον, τὰ ὅποια ἐν εὐλαβείᾳ πολλῶν ὑπεδέχθησαν ὁ Ἱερός αὐτῆς κλῆρος, αἱ ἀρχαὶ και οἱ εὐσεβεῖς κάτοικοι. Τὰ ὄσα ἀπετέθησαν ἐν πομπῇ εἰς τὸν μητροπολιτικὸν ναὸν τοῦ ἁγ. Σπυρίδωνος, ἐν ᾧ ἐψάλη τρισάγιον, χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Σύρου κ. Φιλαρέτου, συμπαραστατουμένου ὑπὸ τοῦ ἱ. κλήρου τῆς νήσου, ἀπηγγέλθη δ' ἐν τέλει ὑπὸ τοῦ συνοδεύσαντος τὴν μετακομιδὴν τῶν

ὄστων Κυκλαδίτου κληρικοῦ αἰδ. πρεσβυτέρου κ. Ἰω. Ράμφου λόγος τοῦ μεταστάντος περὶ θανάτου και ἀθανασίας τῆς ψυχῆς. Μετὰ διήμερον ἐτελέσθη ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου ἐπιμνημόσυνος λειτουργία, καθ' ἣν ὁ Σεβασμιώτατος ὁμιλήσας, ἐξῆρε τὴν προσωπικότητα τοῦ μεταστάντος Ἱεράρχου και τὰς πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν και τὸ Ἔθνος ὑπηρεσίας του. Μετὰ τὸ μνημόσυνον ὁ ἱ. κλῆρος ἐν πομπῇ συνώδευσε τὰ ὄσα μέχρι τῆς ἱ. μονῆς τοῦ ἁγ. Ἰωάννου Θεολόγου (Μογγού), ἐν ἣ και ἐτάφησαν ἐν τῷ παρεκκλησίῳ τοῦ ἁγ. Ἱερομάρτυρος Πολυκάρπου. Ἐν τῷ ναῷ τῆς μονῆς πρὸ τοῦ ἐνταφιασμοῦ ἐν εἰδικῇ ἐπιμνημοσύνῳ τελετῇ ὁμίλησαν ὁ ἀρχιερατικὸς ἐπίτροπος τῆς νήσου πανοσιολ. ἀρχιμανδρίτης κ. Νικόλ. Σαραντινὸς και ὁ αἰδ. κ. Ἰ. Ράμφος, ἐξάραντες σὺν ἄλλοις και τὴν δρᾶσιν τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου ὡς γονίμου ἐκκλησ. συγγραφέως.

Ἱερὰ Μητρόπολις Φθιώτιδος

Κατὰ μόλις ληφθείσας ἐκ Λαμίας εἰδήσεις, ἡ ἐπὶ τῇ λήξει τῶν μαθημάτων τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων ἑορτὴ διεξήχθη αὐτόθι μετὰ πολλῆς ἐπιτυχίας ἐν τῷ μητροπολιτικῷ ναῷ τῆς πόλεως, τῇ συμμετοχῇ ἑπτακοσίων μαθητῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἀνηκόντων μόνον εἰς τὰ τέσσαρα Ἀνώτερα Κατηχητικὰ Σχολεῖα, τῶν μικροτέρων μὴ δυνηθέντων νὰ μετασχωσῇ τῆς ἑορτῆς ἔλλειψει χώρου. Πλὴν τῶν ἐπικαίρων ἄσμάτων και ἀπαγγελιῶν, ἠκούσθησαν και ὠραῖα ὁμιλῖαι ἀποφοιτῶντων μαθητῶν, συγκινήσασαι τοὺς ἀκροατὰς. Εἰς τὴν ἑορτὴν παρέστησαν αἱ τοπικαὶ ἀρχαὶ και μέγα πλῆθος γονέων και συγγενῶν τῶν μαθητῶν, μετεδόθη δὲ αὕτη διὰ μικροφῶνον και εἰς τὰς πλατείας τῆς πόλεως, ὁπότεν πολὺ πλῆθος παρηκολούθησεν αὐτὴν. Τὴν τελετὴν κατέκλεισεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Ἀμβρόσιος, ὁμιλήσας περὶ τοῦ ἔργου τῶν Κατηχητικῶν σχολείων, ἀπευθύνας πρὸς διδασκάλους και διδασκομένους λόγους πατρικῆς εὐαρεσκείας και ἱκανοποιήσεως και ἐπευλογήσας αὐτοὺς. Ἐν τέλει, ἡ Α.Σ. διένειμεν ἰδιοχείρως τὰ «ἐνθύμια» τοῦ ἔτους, δωρήσας ἰδιαιτέρως εἰς τοὺς 180 ἀποφοίτους ἀνά ἐν κατάλληλον βιβλίον ἐκ τῶν ὑπὸ τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας ἐκδεδομένων.

— Κατὰ τὰς αὐτὰς πληροφορίας, ἐλειτούργησαν κατὰ τὸ λήξαν σχολ. ἔτος 208 ἐν ὄλῳ Κατηχητ. Σχολεῖα με 14090 μαθητὰς ἀμφοτέρων τῶν φύλων ἐκ τούτων δὲ τὰ 12 Ἀνώτερα, με 1000 μαθητὰς και 410 μαθητριάς, 14 Μέσα με 1480 μαθητὰς και 710 μαθητριάς τῶν γυμνασίων και 9 Μέσα ὡσαύτως με 610 ἐργαζομένους ἐφήβους, ὧν 380 θήλεια.

Παραλλήλως δὲ πρὸς τὴν κατηχητικὴν ταύτην ἐργασίαν ὁργανώθησαν εἰδικαὶ τακτικαὶ συγκεντρώσεις δι' ἀποφοίτους γυμνασίου και σπουδαστὰς τῆς Παιδαγ. Ἀκαδημίας, τὰς ὁποίας παρηκολούθησαν 130 νέοι και 170 νεάνιδες, καθὼς και 20 ὅμοιοι συγκεντρώσεις διὰ τὴν ἐργαζομένην νεολαίαν, παρακολουθηθεῖσαι ὑπὸ 520 νέων και 900 νεανίδων.

— Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς λήξεως τῶν κατηχητικῶν μαθημάτων ὁ Σεβ. Μητροπολίτης κ. Ἀμβρόσιος ἀπέλυσεν Ἐγκύκλιον πρὸς τοὺς ἐν αὐτοῖς διδάξαντας ἐφημερίους, διδασκάλους, τὰς διδασκαλίσσας, δι' ἧς, ἐξαίρων τὸ συντελεσθὲν κατὰ τὸ λήξαν σχολ. ἔτος κατηχητικὸν ἔργον, ἐξέφρασεν αὐτοῖς τὰς εὐχαριστίας και τὰ συγχαρητήρια αὐτοῦ.

— Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ Σχολὴ Λαμίας διωργάνωσε και ἐπραγματοποίησε τῇ 3-8 λήξαντος μὴνός ἐκπαιδευτικὴν ἐκδρομὴν εἰς Θεσσαλονίκην και Εἰδομνην, ἧς μετέσχον 50 μαθηταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων ὑπὸ τὴν ἡγεσίαν τοῦ Διευθυντοῦ αὐτῆς κ. Κων. Παπακωνσταντίνου και τοῦ καθηγητοῦ κ. Ἦλ. Περ. Ζωγράφου. Σχετικὴ λεπτομερὴς ἀνταπόκρισις δημοσιευθεῖται εἰς τὸ προσεχὲς φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου».

Ἱερά Μητρόπολις Φλωρίνης

Κατὰ τὴν μόλις ληφθεῖσαν ἔκθεσιν περὶ τῆς κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1951-52 λειτουργίας τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων, ἐλειτούργησαν κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο, ὑπὸ τὴν ἀμεσον ἐποπτεῖαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου κ. Βασιλείου ἐν ὄλῳ 83 Κατηχητικά Σχολεῖα, ἔναντι 40 τοῦ παρελ. ἔτους, μὲ σύνολον μαθητῶν 4500, ὑπερβαίνοντων κατὰ 1500 τοὺς τοῦ παρελθόντος. Μεταξὺ τούτων περιλαμβάνονται πέντε μῆσα ἀρρένων καὶ ἑπτὰ θηλέων, ἀνὰ τέσσαρα ἀνώτερα ἀρρένων καὶ θηλέων, ἀνὰ δύο διὰ τοὺς ἐργαζομένους νέους καὶ τὰς ἐργαζομένας νεάνιδας, ἐν ἀγροτικῶν (θηλέων), δύο κύκλοι ἀνδρῶν καὶ τέσσαρες γυναικῶν εἰς ὄμιλος φυλακισμένων, καὶ ὁ ὄμιλος τοῦ Κατωτέρου Ἐκκλησ. Φροντιστηρίου. Ἐδίδαξαν δ' ἐν αὐτοῖς 11 κληρικοί, 5 θεολόγοι καθηγηταὶ καὶ 2 φιλόλογοι. 18 δημοδιδάσκαλοι καὶ διδασκάλισσαι καὶ τινες ἄλλοι, συμποσοῦμενοι πάντες εἰς 65. Ἐπὶ πλεόν, πρὸς καταρτισμὸν κατηχητῶν ἀμφοτέρων τῶν φύλων, ἐλειτούργησεν ἐν Φλωρίνῃ εἰδικὸν Κατηχητικὸν Φροντιστήριον, εἰς ὃ ἐφοίτησαν πολλοὶ νέοι καὶ νεάνιδες, εἴτε ὡς τακτικοὶ σπουδασταὶ τούτου, εἴτε, οἱ ἐξ αὐτῶν μαθητὰ τῶν ἀνωτέρων γυμνασ. τάξεων, ὡς ἀκροαταί. Εἰς συμπλήρωσιν τῆς ἀπὸ τῶν Κατηχ. Σχολείων ἀγωγῆς ἐλειτούργησαν χριστιανικαὶ ὁμάδες ὑπὸ τὸν κοινὸν τίτλον «Τὰ τέκνα τῆς Ἐκκλησίας», ὡς καὶ μία πρότυπος ὑπὸ τὴν προσωυμίαν «Χαρούμενα παιδιὰ», εὐρυτάτη δ' ἐσημειώθη ἡ μεταξὺ τῆς παιδικῆς ἡλικίας κυκλοφορία τοῦ περιοδικοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων «Τὰ Χαρούμενα Παιδιὰ». Κατηχητὰ καὶ μεγάλοι μαθητὰ τῶν Κατηχ. Σχολείων παρέσχον κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος τὰς ὑπηρεσίας τῶν εἰς τὰς μαθητικὰς κατασκηνώσεις Φλαμπουράν, Κλαδορράχης, Κ. Γραμματικοῦ, Σωτείρας κ.λ.π.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΠΟΛΕΩΣ

Καθ' ἃ πληροφοροῦμεθα ἐκ τοῦ «Ἀποστόλου Ἀνδρέου» τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, τῆ 18 παρ. μηνὸς ἀφίκετο εἰς ΚΠολιν ἐπὶ ἐπισκέψει τῆς Μεγάλῃς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ σεπτοῦ αὐτῆς προκαθημένου, ἅμα δὲ καὶ συμμετοχῇ εἰς τὴν ἱερ. πορείαν πρὸς τὴν ἐν Χάλκῃ κοινὴν τροφὴν ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς ἢ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Ἀλέξανδρος, συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Τριπόλεως κ. Θεοδοσίου καὶ Ἐπιφανείας κ. Ἰγνατίου καὶ τῶν Θεοφιλ. Ἐπισκόπων Παλμύρας κ. Φωτίου καὶ Ἐδέσσης κ. Μελετίου.

Ἐκ τοῦ αεροδρομίου, ὅπου ὑπεδέχθη τὸν Πατριάρχην μεγάλη πατριαρχικὴ ἀντιπροσωπεία, ἢ Α.Θ.Μ. κατηυθύνθη εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἔνθα καὶ ἐγένετο αὐτῇ ἐπίσημος ὑποδοχή. Ὁ Πατριάρχης, περιβληθεὶς ἐν τῷ νάρθηκι τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ μανδύαν, εἰσηλθεν εἰς τὸν ναόν, ἀνήλθεν εἰς τὸν θρόνον καὶ, ἀφοῦ ἠλόγησε τὸ ἐκκλησίασμα, ἐτελέσθη ἡ ἐπὶ ἐπισκέψει πατριαρχῶν καθιερωμένη δοξολογία, μεθ' ἣν ἐν πομπῇ κατηυθύνθη εἰς τὸ ἐν τῷ Πατριαρχικῷ μεγάρῳ πατριαρχικὸν Γραφεῖον, ἔνθα ὑπεδέχθη αὐτὸν ἢ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, περιετοιχισμένος ὑπὸ πληθὺς ἀρχιερέων. Μετὰ τὸν ἐπὶ τῇ συγκινητικῇ συναντήσῃ ἐν Χριστῷ ἀσπασμὸν ἢ Α.Θ.Μ. ὁ Πατριάρχης Ἀλέξανδρος προσφωνῶν τὴν Α.Θ.Π., ἐξέφρασε τὴν βαθεῖαν χαρὰν καὶ συγκίνησιν τοῦ ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τοῦ Κέντρου τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τοῦ προκαθημένου αὐτοῦ, οἷτος δ' ἀπαντῶν διεδήλωσε τὰ κατέχοντα αὐτὸν καὶ τὴν Ἱεραρχίαν τοῦ θρόνου αἰσθήματα ἐπὶ τῇ ἐπισκέψει τοῦ Πρωτοεργάρχου Ἐκκλησίας, ἧς ἐξῆρε τὴν εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς Ὁρθοδοξίας μεγάλην συμβολὴν διὰ τῶν μεγάλων αὐτῆς Πατέρων καὶ Πατριαρχῶν. Ἡ Α.Θ.Π. ἐν συνεχείᾳ ἐχαίρετρε τὴν Α.Θ.Μ. ὡς τὸν πρῶτον ἀπόφοιτον τῆς κοινῆς τροφῆς ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης καὶ πεφιλημένον ἀγλαΐσμα αὐτῆς.

Τῇ ἐπομένῃ τῆς ἀφίξεώς του Κυριακῆ, ὁ Μακαρ.

Ἀντιοχείας ἐτέλεσεν ἐν τῷ πατριαρχικῷ ναῷ τὴν θείαν ἱεουργίαν.

Καθ' ἃ ἀναγράφει ὁ «Πάνταινος» τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, ἢ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Ἀθηναγόρας δι' ἐπιστολῆς του πρὸς τὴν Α.Θ.Μ. τὸν Πάπαν καὶ Πατριάρχην Ἀλεξανδρείας κ. Χριστόφορον ἐγνώρισεν ὅτι, ἐκπληρῶν ὑποκάρδιον αὐτοῦ πόθον, ἀπεφάσισεν ὅπως ἐπισκεφθῆ τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας καὶ ἀνταλλάξῃ ἀδελφικὸν ἀσπασμὸν μετὰ τοῦ Προκαθημένου αὐτῆς κατὰ τὸν προσεχῆ Σεπτέμβριον ἢ Ὀκτώβριον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΩΣΙΑΣ

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Στάλιν. Ἐν τῷ κατ' αὐτὰς ληφθέντι τεύχει τοῦ μηνὸς Ἀπριλίου τοῦ ἐπισήμου ὄργανου τοῦ Πατριαρχείου Μόσχας δημοσιεύεται ὁ κατὰ τὸ μνημόσυνον τοῦ τελευτήσαντος ἡγέτου τῆς Σοβιετικῆς Ρωσίας ὑπὸ τοῦ Μακαρ. Πατριάρχου Ἀλεξίου ρηθεῖς λόγος. «...Ἐξέλιπεν ἡ δύναμις ἡ μεγάλη, ἡ ἠθικὴ, ἡ κοινωνικὴ ἡ δύναμις, ἐν τῇ ὁποίᾳ ὁ λαὸς μας ἠσθάνετο τὴν ἰδικὴν του δύναμιν, ὑπὸ τῆς ὁποίας ἐχειραγωγείτο εἰς τὰ δημιουργικὰ του ἔργα καὶ παρεμυθεῖτο ἐπὶ ἔτη πολλὰ. Δὲν ὄπηρχε πεδίον, εἰς τὸ ὁποῖον νὰ μὴ εἰσέδουε τὸ βαθθὺ βλέμμα τοῦ μεγάλου ἡγέτου. Οἱ ἐπιστήμονες κατεπλήττοντο ἐπὶ τῇ βαθεῖᾳ ἐπιστημονικῇ του ἐνημερότητι εἰς τοὺς ποικιλωτάτους κλάδους... Ὡς ἄνθρωπος μεγαλοφυῆς, πανταχοῦ ἀνεκάλυπεν ὅτι, ἦτο ἀόρατον καὶ ἀπρόσιτον εἰς τὴν συνήθη διάνοιαν... Τὸ δνομά του ὡς ὑπερέμαχου τῆς παγκοσμίου εἰρήνης καὶ τὰ ἔνδοξα ἔργα του θὰ ζῶσιν εἰς τοὺς αἰῶνας... Ἡμεῖς δὲ οἱ συνελθόντες νὰ προσευχηθῶμεν ὑπὲρ αὐτοῦ, δὲν δυνάμεθα νὰ παρασιωπήσωμεν τὴν πάντοτε εὐμενῆ του διάθεσιν πρὸς τὰς ἡμετέρας ἐκκλησιαστικὰς ἀνάγκας. Οὐδὲν ζήτημα, διὰ τὸ ὁποῖον ἀπειτινόμεθα πρὸς αὐτόν, ἀπερρίπτετο ὑπ' αὐτοῦ ἱκανοποιεῖ πάσας τὰς παρακλήσεις μας. Πολλὰ δὲ τὰ καλὰ καὶ ὠφέλιμα, χάρις εἰς τὸ ὑψηλὸν του κύρος, ἐγένοντο εἰς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπὸ τῆς ἡμετέρας Κυβερνήσεως...».

— Ἐν τῷ αὐτῷ τεύχει δημοσιεύονται τὰ ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Στάλιν πρὸς τὴν Α.Θ.Μ. τὸν Πατριάρχην σταλέντα συλλυπητήρια τηλεγραφήματα, ἐν οἷς καὶ ἐκ μέρους τῶν Πατριαρχῶν ΚΠόλεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας, Ρουμανίας, τῆς Βουλγαρικῆς ἱ. Συνόδου κ.λ.π.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ

Ἰωάννου Ν. Καμίρη, τακτικοῦ καθηγητοῦ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Βασιλικῷ Ἐπιτρόπου παρὰ τῇ Ἱερᾷ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, Τὰ δογματικὰ καὶ συμβολικὰ μνημεῖα τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας. Τόμος Ἰ Ἀθήναι 1952 (σ. 432), τόμος ΙΙ Ἀθήναι 1953 (σελ. 433-1067).

Διὰ τοῦ κατ' αὐτὰς κυκλοφορήσαντος δευτέρου τόμου τοῦ ἔργου τούτου τοῦ ἀφ' ἱκανοῦ ἐν τῷ ἡμετέρῳ Πανεπιστημῷ διδάσκοντος τὴν Συμβολικὴν τὴν Ἱστορίαν τῶν δογμάτων καὶ τὴν Δογματικὴν συμπληροῦται ὁ ὅλος κύκλος τῶν μνημείων, ἐν οἷς καὶ δι' ὧν ἐκφράζεται κατὰ τρόπον πλήρη καὶ αὐθεντικὸν ἡ ὀρθόδοξος δογματικὴ πίστις ἀπ' αὐτῶν τῶν ἐπισήμων πηγῶν τῆς, ἢ ἀληθῆς ὕψῃ καὶ οὐσίας τῆς Ὁρθοδοξίας, τὸ γνήσιον πνεῦμα τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τῇ ἀδιακόπῳ συνεχείᾳ καὶ ἐνότητι αὐτῆς μετὰ τῆς ἀρχαίας καθολικῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐν τῇ παρ' ἡμῖν Θεολογίᾳ ἔλλειψις πλήρους δογματικοῦ συμβολικῆς συλλογῆς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἦτο ἀπὸ πολλοῦ αἰσθητῆ, καθ' ὅσον αἱ μικραὶ παλαιαὶ συλλογαὶ ὀρθοδόξων τινῶν συμβολικῶν κεμένων τῶν Kimmel, Μεσολωρᾶ καὶ Michalcescu οὐ μόνον ἀπέβησαν σπάνια, ἀλλὰ καὶ, τὸ σπουδαιότερον, ἦσαν ἑλλιπέσταται καὶ ἐπομένως ἀνεπαρκεῖς εἰς διαδήλωσιν τῶν θεμελιωδῶν γνωρισμάτων τῆς Ὁρθοδοξίας καὶ τῆς θέσεως αὐτῆς ἐν τῷ συγκροτήματι τῶν καθόλου χριστιανικῶν ἐκκλησιῶν καὶ ὁμολογιῶν.

Τὰ δημοσιευθέντα Δογματικὰ καὶ Συμβολικὰ Μνημεῖα συνθέτουσι τὴν Παράδοσιν τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, ἢ

ὁποία ἀποτελεῖ ἰσότημον καὶ ἰσοδύναμον πρὸς τὴν Ἁγίαν Γραφήν πηγὴν τῆς ὀρθοδόξου πίστεως ἡμῶν.

Τὰ πολυάριθμα Μνημεῖα ταῦτα εἶναι δυνατόν νὰ διαιρεθῶσι κατὰ τὴν σημασίαν καὶ ἀξίαν αὐτῶν εἰς τρεῖς κυρίας κατηγορίας: α') τὰ κεκτημένα ἀπόλυτον κύρος σύμβολα καὶ οἱ ὅροι πίστεως καὶ καθόλου αἱ δογματικαὶ ἀποφάσεις τῶν ἀρχαίων ἑπτὰ Οἰκουμενικῶν Συνόδων μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν ἐπικυρωθειῶν Τοπικῶν Συνόδων ὡς καὶ τῆς θείας Λειτουργίας· β') τὰ κεκτημένα σχετικὸν κύρος καὶ ἀπὸ τοῦ Σχίσματος τοῦ θ' αἰῶνος καὶ ἐντεῦθεν ἐκδοθέντα δογματοσυμβολικά κείμενα ὑπὸ μικρῶν ὀρθοδόξων Συνόδων καὶ Πατριαρχῶν ἢ Ἱεραρχῶν, περιέχοντα ἐν ὅλῳ ἢ ἐν μέρει τὴν ὀρθόδοξον πίστιν ἐν σχέσει συγκριτικῆ ἢ ἀντιροητικῆ πρὸς τὴν τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν καὶ γ') τὰ κεκτημένα δευτερεύουσαν ὅλως σημασίαν μεταβυζαντινὰ καὶ σύγχρονα κείμενα, ὧν τὸ πλεῖστον περιελήφθη ἐν τῷ ἐν τέλει τοῦ Β' τόμου Παραρτήματι. Περὶ πάντων τούτων πραγματεύεται ὁ συγγραφεὺς εἰς τὰ προτασσόμενα μακρὰ προλεγόμενα (σελ. 17—33), ἐν οἷς εἰσαγωγικῶς καθορίζει τὴν ἔννοιαν, τὸ κύρος, τὸν ἀριθμὸν, τὴν ὀνομασίαν κ.τ.λ. τῶν δογματικοσυμβολικῶν μνημείων τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Ἐν συνεχείᾳ ἐξετάζονται τὰ δογματικὰ μνημεῖα τῆς α' κατηγορίας. Καὶ δὴ ἐν τῷ Α' κεφαλαίῳ τοῦ Α' τόμου, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν «τὰ τρία ἀρχαῖα οἰκουμενικὰ σύμβολα», παρουσιάζονται μακρὰ καὶ ἐμπεριστατομένη ἔρευνα (σελ. 34—109) περὶ τῶν Συμβόλων: Ἀποστολικοῦ, Νικαίας—Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀθανασιανοῦ, μὲ τὰ κυριώτερα πορίσματα τῆς ἱστοριοκριτικῆς καὶ θεολογικῆς ἐρεύνης διὰ τὴν γένεσιν, τὴν ἱστορικὴν ἀνάπτυξιν μέχρι τῆς ὀριστικῆς διαμορφώσεως καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν τριῶν Συμβόλων, ὡς καὶ τὰς αἰρέσεις, τὰς προκαλεσάσας τὴν ἐκδοσὴν αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἀρχαίας Ἐκκλησίας. Ἡ ἔρευνα ἄρχεται ἀπὸ τῆς Καινῆς Διαθήκης, ἐν ἣ εὗρηται αἱ πρῶται ἀρχαὶ καὶ ρίζαι καὶ καταβολαὶ τοῦ Ἀποστολικοῦ Συμβόλου, χωρεῖ δ' εἶτα διὰ μέσου τῶν διαφόρων ἀτελεστέρων τύπων τῶν ἀρχαίων βαπτιστηρίων συμβόλων τῶν τοπικῶν Ἐκκλησιῶν καὶ κορυφῶται εἰς τὸ textus receptus τοῦ Ἀποστολικοῦ.

Ἐν συνεχείᾳ ἐρευνᾶται τὸ ἐνιαῖον Σύμβολον Νικαίας—Κωνσταντινουπόλεως κατὰ τὰ δύο τμήματα αὐτοῦ, καὶ δὴ πρῶτον μὲν ἢ ὑπὸ τῆς Α' Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατύπωσις τῶν ἑπτὰ πρώτων ἀρθῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν βαπτιστηρίων συμβόλων τῶν Ἐκκλησιῶν Ἱεροσολύμων, Καισαρείας καὶ Ἀντιοχείας μετὰ τῶν νέων ἀντιαιρετικῶν προσθηκῶν τῆς Συνόδου, εἶτα δὲ ἢ ὑπὸ τῆς Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου διατύπωσις τῶν πέντε τελευταίων ἀρθῶν τοῦ Συμβόλου καὶ ἡ ἀναμόρφωσις τῶν προηγουμένων. Ἐν τῇ δευτέρᾳ δευτέρᾳ προστίθενται ὀλίγα τινὰ περὶ τῆς διαδόσεως καὶ χρήσεως τοῦ Συμβόλου ἐν τῇ Οἰκουμένῃ Ἐκκλησίᾳ καὶ τῆς ἐν αὐτῷ προσθήκης τοῦ Filioque ὑπὸ τῶν Λατίνων. Τέλος γίνεται λόγος περὶ τοῦ λεγομένου Ἀθανασιανοῦ συμβόλου.

Ἐν τῷ Β' κεφαλαίῳ (σ. 110—241) παρατίθενται τὰ σύμβολα πίστεως, οἱ δογματικοὶ ὅροι καὶ κανόνες καὶ ἄλλαι δογματικοσυμβολικοῦ χαρακτῆρος ἀποφάσεις τῶν ἀρχαίων Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων καὶ Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας. Ἐν ἀρχῇ γίνεται εἰσαγωγικῶς λόγος περὶ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τοῦ δι' αὐτῶν ἐκφραζομένου ἀλαθῆτους τῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ ἔργου αὐτῶν καθόλου. Ἐκάστης Συνόδου προτάσσεται εἰσαγωγῆ καὶ ἐπακολουθοῦσι τὰ κείμενα τῶν δογματικῶν περιεχομένου ἀποφάσεων καὶ τῶν δογματικοσυμβολικοῦ χαρακτῆρος κανόνων τῶν Συνόδων. Ἐκ δὲ τῶν ἀρχαίων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας δημοσιεύονται κανόνες δογματικοσυμβολικοῦ χαρακτῆρος τῶν Μ. Ἀθανασίου, Μ. Βασιλείου, Τιμοθέου Ἀλεξανδρείας, Γρηγορίου Ναζιανζηνοῦ, Ἀμφιλοχίου Ἰκονίου, Θεοφίλου Ἀλεξανδρείας καὶ ἄλλων. Ἐν τῷ Γ' κεφαλαίῳ (σ. 242—270) παρατίθεται ἡ εἰσαγωγὴ καὶ τὸ κείμενον τῆς θείας Λειτουργίας τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας.

Μετὰ ταῦτα παρατίθενται τὰ μεταγενέστερα δογματικοσυμβολικά κείμενα τῆς β' κατηγορίας. Ἡ δημοσίευσίς αὐτῶν γίνεται ὁμοίως μεθ' ἱστοριοκριτικῆς ἐρεύνης καὶ ἐπὶ τῇ βάσει ἀπογραφῶν ἢ ἄλλων χειρογράφων κωδίκων, ὡς καὶ τῶν νεωτάτων κριτικῶν ἐκδόσεων αὐτῶν, προτασσόμενων πάντοτε διαφωτιστικῶν προλεγομένων. Οὕτω δημο-

σιεύονται: α') Φωτίου, Πατριάρχου Κωνιπόλεως, Ἐγκύκλιος «πρὸς τοὺς τῆς Ἀνατολῆς ἀρχιερατικούς θρόνους» (σ. 271—285), β') Μιχαὴλ Κηρουλαρίου, Πατριάρχου Κωνιπόλεως, Ἐπιστολὴ πρὸς Πέτρον Ἀντιοχείας (σ. 286—294), γ') Τόμοι τῶν ἐν Κωνιπόλει Συνόδων τοῦ 1341 καὶ 1351 περὶ τοῦ Ἡσυχασμοῦ (σ. 294—349), δ') Γενναδίου Σχολαρίου, Πατριάρχου Κωνιπόλεως, Ὁμολογία πίστεως (σ. 349—368), ε') Ἱερεμίου Β', Πατριάρχου Κωνιπόλεως, Ἀποκρίσεις πρὸς τοὺς Βυρτεμεργίους Λουθηρανούς θεολόγους (σ. 369—489), ζ') Μητροφάνους Κριτοπούλου, Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας, Ὁμολογία πίστεως (σ. 489—561), ζ') Πρακτικὰ τῆς ἐν Κωνιπόλει Συνόδου τοῦ 1368 μετὰ τῆς Λουκαρίου Ὁμολογίας (σ. 562—575), η') Πρακτικὰ τῆς ἐν Κωνιπόλει καὶ Ἰασίου Συνόδου τοῦ 1642 (σ. 575—582), θ') Πέτρου Μογίλα, μητροπολίτου Κιέβου, Ὁρθόδοξος Ὁμολογία (σ. 582—686), ι') Πρακτικὰ τῆς ἐν Κωνιπόλει Συνόδου τοῦ 1672 (σ. 687—694), ια') Πρακτικὰ τῆς ἐν Ἱεροσολύμοις Συνόδου τοῦ 1672 (σ. 694—733), ιβ') Δοσιθέου, Πατριάρχου Ἱεροσολύμων, Ὁμολογία πίστεως (σ. 734—773), ιγ') Πρακτικὰ τῆς ἐν Κωνιπόλει Συνόδου τοῦ 1691 (σ. 773—783), ιδ') Ἀποκρίσεις τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τοὺς Ἀγγλικανούς Ἀνωμότους (σ. 783—820), ιε') Ἐγκύκλιος τῆς ἐν Κωνιπόλει Συνόδου τοῦ 1722 πρὸς τοὺς Ὁρθοδόξους Ἀντιοχείας (σ. 820—865), ις') Ὁμολογία πίστεως τῆς ἐν Κωνιπόλει Συνόδου τοῦ 1727 (σ. 866—870), ιζ') Ἐγκύκλιος τῆς ἐν Κωνιπόλει Συνόδου τοῦ 1836 κατὰ τῶν Διαμαρτυρομένων Ἱεραποστόλων (σ. 871—892), ιη') Ἐγκύκλιος τῆς ἐν Κωνιπόλει Συνόδου τοῦ 1838 «κατὰ τῶν Λατινικῶν καινοτομιῶν» (σ. 893—902), ιθ') Ἀπάντησις τῶν Ὁρθοδόξων Πατριαρχῶν τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὸν Πάπαν Πίον Θ' (σ. 902—925), κ') Γρηγορίου Γ', Πατριάρχου Κωνιπόλεως, ἀπόρριψις τῆς παπικῆς προσκλήσεως εἰς τὴν ἐν Βατικανῷ Σύνοδον (σ. 926—930), κα') Ἀπάντησις τῆς ἐν Κωνιπόλει Συνόδου τοῦ 1895 πρὸς τὸν Πάπαν Λέοντα ΙΓ' (σ. 930—946), κβ') Ἀπόφασίς τοῦ ἐν Μόσχᾳ Ὁρθοδόξου Συνεδρίου (1948) κατὰ τοῦ Παπισμοῦ (σ. 946—950) καὶ κγ') Ἐγκύκλιος τοῦ Πατριαρχείου Κωνιπόλεως καὶ Ὁρθόδοξοι δηλώσεις ἀναφερόμεναι εἰς τὴν Οἰκουμενικὴν Κίνησιν τῶν Ἐκκλησιῶν (1920—1952) καὶ δὴ 1) Διάγγελμα τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (1920), 2) Ἐγκύκλιος αὐτοῦ πρὸς τὰς Ἀυτοκεφάλους Ὁρθοδόξους Ἐκκλησίας (1952), 3) Δήλωσις τῆς Ὁρθοδόξου Ἀντιπροσωπείας ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου τῆς Λαζάνης (1927), 4) Δήλωσις αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου τοῦ Ἐδιμβούργου (1937), 5) Δήλωσις αὐτῆς ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου τῆς Λούνδης (1952).

Ἐν τέλει τοῦ Β' τόμου (σ. 972—1050) προσετέθη Παράρτημα, περιέχον: «Πῶς δεῖ δέχεσθαι τοὺς προσιόντας τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἑτεροδόξους, ἀναγνώρισις τῶν μυστηρίων αὐτῶν καὶ ἰδίᾳ τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, μυστηριακῆ κοινωνία κλπ.». Ἀναλυτικώτερον ἐν αὐτῷ, μετ' εἰσαγωγικὰ τινὰ περὶ τῆς εἰσδοχῆς τῶν προσιόντων τῇ Ὁρθοδοξίᾳ ἑτεροδόξων γενικῶς, γίνεται λόγος α) περὶ τῆς εἰσδοχῆς τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν εἰς τὴν Ὁρθόδοξον Ἐκκλησίαν (παρατιθεμένων τῶν ἐξῆς κειμένων: 1. Ἀκολουθία τοῦ 1484, 2. Ὅρος τοῦ 1756, 3. Ἀκολουθία τοῦ 1932, 4. Ὑπόμνημα ἐπιστροφῆς Ρωμαιοκαθολικῶν Ἀμίδης, καὶ 5. Ἀναφορὰ καὶ λίβελλος Ρωμαιοκαθολικῶν), β) περὶ τοῦ μὴ ἐπιτρεπτοῦ τῆς μυστηριακῆς κοινωνίας τῶν Ὁρθοδόξων μετὰ τῶν Ρωμαιοκαθολικῶν ἐν τῇ θείᾳ εὐχαριστίᾳ, τῇ ἐξομολογήσει, τῇ ἱερωσύνῃ, τῷ γάμῳ καὶ τῇ ταφῇ τῶν νεκρῶν γ) περὶ τῆς εἰσδοχῆς τῶν Μονοφυσιτῶν (καὶ ἰδίως τῶν Ἀρμενίων καὶ Νεστοριανῶν), δ) περὶ τῆς εἰσδοχῆς τῶν Διαμαρτυρομένων καὶ τῆς μυστηριακῆς μετ' αὐτῶν κοινωνίας (δημοσιευομένης, πλην τῶν ἄλλων κειμένων, καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἀκολουθίας παραδοχῆς τῶν Λουθηριανῶν καὶ Καλβινιστῶν ἐν τῇ Ὁρθοδόξῳ Ρωσικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἣν μετέφρασεν ἑλληνιστὶ ὁ σ.), ε) περὶ τοῦ κύρους τῶν Ἀγγλικανικῶν χειροτονιῶν, δημοσιευομένων τῶν ἀποφάσεων τῆς ἀναγνωρίσεως αὐτῶν ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν Κωνιπόλεως, Ἱεροσολύμων, Κύπρου, Ἀλεξανδρείας καὶ Ρουμανίας, ὡς καὶ τῶν ἀρνητικῶν τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ τῶν Σλαβικῶν Ἐκκλησιῶν ἐν τῷ Συνεδρίῳ τῆς Μόσχας (1948), στ') περὶ τῆς εἰσδοχῆς τῶν χιλιαστῶν, ζ') περὶ τῆς εἰσδοχῆς τῶν ἀπὸ τῆς ἀρνήσεως ἐπιστρεφόντων καὶ

η) περί τῆς εἰσοδογῆς τῶν ἑτεροθρήσκων Ἑβραίων καὶ Μωσαϊκοφθόνων. Παρατηρητέον ἐνταῦθα ὅτι, τὰ τελευταῖα ταῦτα ἐν τῷ Παραρτήματι δημοσιεύονται κείμενα, ἔχουσι δευτερευούσαν ἐντελῶς σημασίαν καὶ ἀξίαν, καὶ δὲν ἐφαρμόζονται ἐπακριβῶς καὶ ὁμοιομόρφως ὑπὸ πασῶν τῶν Αὐτοκεφάλων Ὁρθοδόξων Ἐκκλησιῶν οὐχ ἦττον ὅμως εἶναι χρήσιμα πρὸς κατανόησιν καὶ προσδιορισμὸν τινὰ τῆς στάσεως τῆς Ὁρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐναντι τῶν ἑτεροδόξων Ἐκκλησιῶν ὡς πρὸς τὰ φηγόμενα ἐν αὐτοῖς ζητήματα, καὶ ὡς κεκτεμένα προπαρασκευαστικὸν τινὰ χαρακτηριστὸν διὰ τὴν αὐθεντικὴν ὑπὸ τῆς ὅλης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν καιρῷ ρύθμισιν τῶν ζητημάτων τούτων. Τὸ ὅλον ἔργον καταλείπεται διὰ τῶν οἰκείων πινάκων, ὀνομάτων καὶ πραγμάτων, περιεχομένων καὶ παροραμάτων (σ. 1051—1069).

Ὡς βλέπει ὁ ἀναγνώστης, οὐδὲν ἐν τῷ ὑπ' ὄψιν ἔργῳ παρελείφθη τὸ δυνάμενον νὰ συμβάλῃ εἰς τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἡ Ὁρθόδοξος Ἐκκλησία εἶναι ἡ μόνη διασώζουσα καὶ διακρατοῦσα τὴν διὰ τῶν πηγῶν τῆς ἐν Χριστῷ Ἀποκαλύψεως, τῆς τε Ἀγ. Γραφῆς καὶ τῆς Ἱερᾶς Παραδόσεως, παραδοθεῖσαν πίστιν, ἡ μόνη δ' ἄρα τελούσα ἐν πλήρει ἐνόητι πρὸς τὴν ἀδιαίρετον ἀρχαίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν καὶ ἀποτελοῦσα ἀδιάσπαστον αὐτῆς συνέχειαν. Εἰς τὴν διακριβωσιν τοῦ γεγονότος τούτου τὸ ἔργον τοῦ κ. Καρμίρη ἐρχεται νὰ συμβάλῃ σπουδαίως κατὰ τρόπον ἐπικαιρότατον μάλιστα σήμερον, ὅτε ἐν τῷ μόχθῳ τῆς οὕτω καλουμένης «οἰκουμένης» ἐκκλησιαστικῆς κινήσεως ἐντονοὶ προσπαθεῖται καταβάλλονται εἰ ἄρα γε εὐρεθεῖ ἡ ἄκρι καὶ τῆς σήμερον ἀγνωσμένη Μία Ἁγία Ἐκκλησία, ἡ πολυζήτητος «Una Sancta», καὶ γε οὐ μακρὰν ἀπὸ ἐνός ἐκάστου τῶν ζητούντων αὐτὴν ὑπάρχουσα. Χάριτες, λοιπὸν, πολλὰ ὀφείλονται εἰς τὸν φιλοπονῶτατον ἐκδότην τῆς ἀνά χειρὸς πλήρους καὶ συστηματικῆς ἐκλογῆς, ὅτι δι' αὐτῆς παρέχων εἰς τοὺς ζητούντας τὴν «Μίαν Ἁγίαν Καθολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν», συντελεῖ εἰς πληρεστέραν καὶ βαθύτεραν γνῶσιν τῆς ὑπ' αὐτῶν ἀγνωσμένης Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας, διευκολύνει δ' οὕτω τὸν ὀριστικὸν τερατισμὸν τῶν ἀγόνων ἀναζητήσεων.

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀθηνῶν, Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ Ἀνεγέρσεως καταστραφέντων ναῶν Ἑλλάδος: Τῷ Σωτῆρι Θεῷ. Ἀθῆναι 1953 (σελ. 80).

Κομψὸν τεύχος περιέχον τὸν ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ «Πανασσοῦ» τῆ 1 Ἰουνίου λόγον τοῦ Μακαριωτάτου Ἀρχιεπισκόπου κ. Σπυρίδωνος ἐπὶ τῆς τοῦ ἔθνους παραδόσεως χιλίων ἐπισκευασθέντων ἢ ἐκ θεμελιῶν ἀνεγερθέντων ναῶν, ὡς καὶ ἀπολογισμὸν τῆς Κεντρικῆς Ἐπιτροπῆς Ἀνεγέρσεως τῶν ἐν λόγῳ ναῶν.

Μητροπολίτου πρ. Νευροκοπίου Γεωργίου. Οἱ κίνδυνοι τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας καὶ ἡ ἐπιβαλλομένη ἀμυνα. Ἐπιστολιμαία ἐπίκρισις. Ἀθῆναι 1953 (σελ. 32).

Μητροπολίτου Κῶ Ἐμμανουήλ, Τὸ δίκαιον τῆς ἀμύνης ἀπὸ χριστιανικῆς σκοπιᾶς. Ἀνάτυπον ἐκ τοῦ «Ἀρχείου Ἐκκλησ. καὶ Κανον. Δικαίου». Ἀθῆναι 1953 (σ. 105—124).

Ἀρχιμ. Παρθενίου Ἀρχιεραματέως, Ἡ Ὁρθοδοξία καὶ τὸ Βυζάντιον. Ἀλεξάνδρεια 1953 (σελ. 15).

Ἀρχιμ. Τίτου Ἐμμ. Ματθαίου Ψεκάδες εἰς τὸν Ἄγρον. Ἀθῆναι 1953 (σελ. 182).

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Ἱερ. Μητροπολίτην Καλαβρυτῶν καὶ Αἰγιαλείας ἐλάβομεν τὰ ὑπ' ἀρ. 663]7-7-53 καὶ 666]8-7-53 ὑμέτερα ἔγγραφα καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν νεοχειροτονηθέντες ἱερεῖς ἐνεγράφησαν. — Ἱερ. Μητροπολίτην Λήμνου αἰ διὰ τοῦ ὑπ' ἀρ. 278]2-7-53 ὑμέτερου ἔγγραφου κοινοποιηθεῖσαι ἡμῖν μεταβολαὶ ἐλήφθησαν ὑπ' ὄψιν εὐχαριστοῦμεν. — Ἱερ. Μητροπολίτην Αἰτωλοακαρνανίας ἐλάβομεν τὰ ὑπ' ἀρ. 1167]27-7-53 καὶ 1168]28-7-53 ὑμέτερα ἔγγραφα ὡς καὶ τὴν κατάστασιν ἱερῶν τῆς καθ' ὑμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν θερμῶς νεοχειροτονηθέντες ἱερεῖς ἐνεγράφησαν.

Ἱερ. Μητροπολίτην Παραμυθίας ἡ ἀπὸ 15-7-53 κατάστασις μεταβολῶν ἱερῶν τῆς καθ' ὑμᾶς Ἱ. Μητροπόλεως ἐλήφθη εὐχαριστοῦμεν. — Ἱερ. Μητροπολίτην Ἐλασσώνας ἐλάβομεν τὸ ὑπ' ἀρ. 286]14-7-53 ὑμέτερον ἔγγραφο καὶ σὰς εὐχαριστοῦμεν νεοχειροτονηθέντες ἱερεῖς ἐνεγράφη. — Ἱερ. Ἐπισκοπὴν Πέτρας ἐλήφθη τὸ ὑπ' ἀρ. 416]215]20-7-53 ὑμέτερον ἔγγραφο σὰς εὐχαριστοῦμεν. — Πανσο. Ἀρχιμ. Συνοίκων Γρ., Μάρμαρα, Πάρου διευθύνσις σὰς διωρθώθη. — Αἰδσο. Ἐλευθεριάδην Ε., Κέρκυραν Βλαζάκη Ν., Χανιά, Κρήτης Παπαγεωργιαντῶν Δ., Λαμπειῶν, Ἡλείας Κούσταν Στ., Ἀρμενάδες, Κερκύρας ἐνεγράφητε φύλλον ἀπεστάλησαν. — Αἰδσο. Προβατῶν Εὐάγγ., Ἀγραφούς, Κερκύρας ἐτακτοποιήθητε. — Αἰδσο. Λαζαρίδην Ἰωάν. Γκορίμπιανην, Πωγωνίου διευθύνσις σὰς διωρθώθη φύλλον σὰς ἀπεστάλη. — Ἱεροδ. Παναγιωτόπουλον Δ., Μπεγουλάκι, Πατρῶν σὰς ἀπεστάλη τὸ ὑπ' ἀρ. 10 φύλλον τοῦ «Ἐφημερίου».

Τὸ προσεχὲς φύλλον τῆς «Ἐκκλησίας» θὰ ἐκδοθῆ περὶ τὰ μέσα Σεπτεμβρίου.

= Π Α Ρ Α Ρ Τ Η Μ Α =

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀθηνῶν

Προκειμένου ἵνα προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν ἐκλογὴν ἐνός τακτικοῦ ἔφημερίου τοῦ ἐνταῦθα Ἱ. Ναοῦ Ἁγίας Τριάδος (Βύρωνος), καλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσι τὴν θέσιν ταύτην καὶ ἔχοντας τὰ νόμιμα προσόντα, ὅπως ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως ἐν τῇ «Ἐκκλησίᾳ». ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ κατὰ τὸ ἄρθρον 48 τοῦ Α.Ν. 2200]40 «περὶ Ἱ. Ναῶν καὶ ἔφημεριῶν» ἀπαιτούμενα πιστοποιητικά αὐτῶν διὰ τὰ περαιτέρω.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 3ῃ Αὐγούστου 1953

† Ὁ Ἀθηνῶν Σ π υ ρ ῖ δ ω ν

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰς σχετικὰς διατάξεις τοῦ «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» νόμου 2200/1940, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ τε κανονικὰ καὶ νόμιμα προσόντα ἵνα καταλάβωσι μίαν τῶν χρεουστῶν ἔφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱ. Ναῶν: 1) Κοιμήσεως Θεοτόκου Μεγάρων, 2) Εὐαγγελισμοῦ Θεοτόκου Νέων Λιοσίων καὶ 3) Ἁγίας Τριάδος Οἰνότου, ὅπως ἐντός μηνὸς υποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ ὡς ἄνω νόμου ὀριζόμενα πιστοποιητικά, πρὸς ἀνακήρυξιν τῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Κηφισίᾳ τῇ 24 Ἰουνίου 1953

† Ὁ Ἀττικῆς καὶ Μεγαρίδος Ἰ ἀ κ ω β ο ς

Ἱερὰ Μητρόπολις Αἰτωλοακαρνανίας

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῆς κενῆς ἔφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Γραμματικῷ Ἱεροῦ ἐνοριακοῦ Ναοῦ «Ζωοδόχος Πηγὴ», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Ἀναγκαστικοῦ Νόμου 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν» ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 586/1941 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Α. Ν. 2200/1940 ὀριζόμενα προσόντα, ἵνα ἐντός μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά.

Ἐν Μεσολογγίῳ τῇ 23 Ἰουλίου 1953

† Ὁ Αἰτωλοακαρνανίας Ἱ ε ρ ὀ θ ε ο ς

Ἱερὰ Μητρόπολις Γόρτυνος καὶ Μεγαλοπόλεως

Ἐχοντας ὑπ' ὄψιν τὰ ἄρθρα 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 καὶ 540/45 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημεριῶν», προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἔφημεριακῆς θέσεως τοῦ ἐν Κατσου-

λιᾶ Γορτυνίας Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ νόμου δριζύμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἄνω ἐφημεριακῆς θέσεως, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ νόμιμα καὶ κανονικὰ πιστοποιητικά, ἵνα προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων.

Ἐν Δημητσάνῃ τῇ 24ῃ Ἰουλίου 1953.

† Ὁ Γόρτυνης καὶ Μεγαλοπόλεως Γερμανός

Ἱερὰ Μητρόπολις Ἡλείας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 46, 47 καὶ 48 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν ναῶν καὶ Ἐφημερίων» καὶ προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς θέσεως τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Ἁγίου Δημητρίου Σπάτα, καλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ Νόμου δριζύμενα προσόντα πρὸς κατάληψιν τῆς ἐν λόγω θέσεως ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τοῦ παρόντος ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ δικαιολογητικά τῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν ἀνακήρυξιν αὐτῶν ὡς ὑποψηφίων.

Ἐν Πύργῳ τῇ 20 Ἰουλίου 1953

† Ὁ Μητροπολίτης Ἡλείας Γερμανός

Ἱερὰ Μητρόπολις Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρον 46 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/40 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν χηρεύουσαν θέσιν τακτικοῦ ἐφημερίου τῆς ἐνορίας τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ Προφήτου Ἡλιοῦ Καναλίων, ὅπως ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ σήμερον ὑποβάλλωσιν εἰς τὰ Γραφεῖα μας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 48 τοῦ αὐτοῦ νόμου δριζύμενα δικαιολογητικά ἔγγραφα τῶν προσόντων αὐτῶν, προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων διὰ τὴν ἄνω ἐνορίαν.

Ἐν Καρδίτῃ τῇ 23ῃ Ἰουλίου 1953

† Ὁ Θεσσαλιώτιδος καὶ Φαναριοφερσάλων Κύριλλος

Ἱερὰ Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης

Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης διὰ τῆς ὑπ' ἀριθ. 690 ἑ. ἑ. προκηρύξεως αὐτῆς, συνωδᾶ τῷ ἄρθρῳ 51 τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200, καλεῖ τοὺς βουλομένους ὅπως μέχρι τῆς 31 Αὐγούστου 1953 ἔτους ὑποβάλλωσιν μετὰ τῶν νομίμων πιστοποιητικῶν αἰτήσεις ὑποψηφιότητος πρὸς συμμετοχὴν διὰ τὴν ἐκλογὴν δευτέρου Ἐφημερίου ἐν τῷ χωρίῳ Κροκεῶν τ. δ. Κροκεῶν.

Ἐν Σπάρτῃ τῇ 31 Ἰουλίου 1953

† Ὁ Μονεμβασίας καὶ Σπάρτης Διονύσιος

Ἱερὰ Μητρόπολις Σάμου καὶ Ἰκαρίας

Ἐχοντες ὑπ' ὄψιν 1ον) τὰ ἄρθρα 46 καὶ 47 τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων», 2ον) τὰς διατάξεις τοῦ Α. Νόμου 536/1945 «Περὶ ρυθμίσεως τῶν Ἀποδοχῶν τοῦ Ὁρθοδόξου Ἐφημεριακοῦ Κλήρου τῆς Ἑλλάδος» καὶ 3ον) τὸ ἄρθρον 28 τοῦ Α. Νόμου 540/1945 «Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ἐκπαιδεύσεως», προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους νὰ καταλάβωσιν τὴν κενὴν ἐφημεριακὴν θέσιν τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ «Ἁγίου Νικολάου» τῆς Κοινότητος Ὁρμου Μαραθοκάμπου τῆς νήσου Σάμου, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης προκηρύξεως εἰς τὸ Περιοδικὸν «Ἐκκλησία» ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ ὑπὸ τοῦ Α. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ ἐφημερίων» δριζύμενα δικαιολογητικά.

Ἐν Λιμένι Βαθέος Σάμου τῇ 24ῃ Ἰουλίου 1953

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εἰρηναῖος

Ἱερὰ Μητρόπολις Τρίκκης καὶ Σταγῶν

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς ἀνακήρυξιν ὑποψηφίων πρὸς πλήρωσιν τῶν κενῶν ἐφημεριακῶν θέσεων τῶν Ἱερῶν Ναῶν τῶν χωρίων: 1) Κοιμ. Θεοτόκου Ἀχελινάδος, 2) Ἀγ. Πάντων Ἀνθούσης, 3) Ἀγίας Ἀναστασίας Ἀμαράντου, 4) Ἁγίου Γεωργίου Ἀρματωλικοῦ, 5) Ἁγίων Θεοδώρων Βοστιδίου, 6) Ἁγίων Πάντων Βαθυρρεύματος, 7) Κοιμ. Θεοτόκου Γαυρόβου, 8) Ἁγίου Δημητρίου Γερακαρίου, 9) Προφήτου Ἡλιοῦ Δέσης, 10) Κοιμ. Θεοτόκου Δολιανῶν, 11) Ἁγίου Ἀθανασίου Χασάν Καλυβίων, 12) Ἀγίας Παρασκευῆς Κρανιδῆς, 13) Κοιμ. Θεοτόκου Καλλιρρόης, 14) Τιμ. Προδρόμου Καλογρηανῆς, 15) Ἁγίου Γεωργίου Κορυφῆς, 16) Κοιμ. Θεοτόκου Μεγ. Κερασιᾶς, 17) Γεν. Θεοτόκου Φλιάκας Κερασιᾶς, 18) Ἁγίου Χαραλάμπους Κεραμιδίου, 19) Ἁγίου Δημητρίου Κρισσοτάδων, 20) Ἀγίας Φανερωμένης Λιοπράσσου, 21) Ἁγίου Νικολάου Λογκᾶς, 22) Ἁγίων Ἀποστόλων Λειβαδοχωρίου, 23) Μεταμ. Σωτήρος Λαφίνας, 24) Ἁγίου Νικολάου Μανδραβελίου, 25) Κοιμ. Θεοτόκου Ματονερίου, 26) Ἀγίας Παρασκευῆς Μουτσιάρας, 27) Ἁγίου Νικολάου Νεραϊδοχωρίου, 28) Ἀγίας Παρασκευῆς Νομῆς, 29) Ἀγίας Φανερωμένης Πετροχωρίου, 30) Ἁγίου Νικολάου Παρασκευῆς, 31) Γεν. Θεοτόκου Πολυθέας, 32) Κοιμ. Θεοτόκου Κάτω Περλιάγκου, 33) Ἀγίας Παρασκευῆς Πύρρας, 34) Ἁγίου Νικολάου Πεύκης, 35) Ἀγίας Παρασκευῆς Στεφανίου, 36) Ἁγίων Ἀποστόλων Τυφλοσελίου καὶ 37) Ἀγίας Παρασκευῆς Χαλικίου, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 τοῦ Α. Ν. 2200/1940 «περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων», ὡς τοῦτο ἐτροποποιήθῃ διὰ τῶν Α. Ν. 536/45 καὶ 54/450, δριζύμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά.

Ἐν Τρικκάλῳ τῇ 13 Ἰουλίου 1953

† Ὁ Τρίκκης καὶ Σταγῶν Δωρόθεος

Ἱερὰ Μητρόπολις Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης

Προκειμένου νὰ προβῶμεν εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς κενῆς ἐφημεριακῆς ὀργανικῆς θέσεως τοῦ ἐν Κοιλιάδι Ἑρμιονίδος Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου, προσκαλοῦμεν τοὺς βουλομένους καὶ ἔχοντας τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 47 παράγρ. 1 ἔδαφ. δ' τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/1940 «Περὶ Ἱερῶν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων» ὡς καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ ἄρθρου 16 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 586/1941 Νομοθετικοῦ Διατάγματος «Περὶ τροποποιήσεως καὶ συμπληρώσεως τοῦ Ἀναγκ. Νόμου 2200/1940» δριζύμενα προσόντα, ἵνα ἐντὸς μηνὸς ἀπὸ τῆς δημοσιεύσεως τῆς παρούσης ὑποβάλλωσιν ἡμῖν τὰ σχετικὰ πιστοποιητικά.

Ἐν Ὑδρᾷ τῇ 14ῃ Ἰουλίου 1953

† Ὁ Ὑδρας, Σπετσῶν καὶ Αἰγίνης Προκόπιος

“ΕΚΚΛΗΣΙΑ,”

ΕΠΙΣΗΜΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Ἐκδιδόμενον κατὰ δεκαπενθήμερον

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Ἀθηνῶν ΣΠΥΡΙΔΩΝ

† Ὁ Σάμου καὶ Ἰκαρίας Εἰρηναῖος

† Ὁ Ζακύνθου ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΓΡΗΓΟΡΙΟΣ ΠΑΠΑΜΙΧΑΗΛ

Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, Ἀκαδημαϊκός

ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ

ΕΜΜΑΝ. Γ. ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ

Πρωτοπρεσβύτερος—Κατηχητῆς

Ἐπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΙΜΟΛΕΩΝ ΡΟΥΤΣΗΣ

Ἐν Ἀθήναις. Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Ἰαοῦ 1.